

Міністерство освіти і науки України
Харківська державна академія фізичної культури

Я.В. Леонов, А.С. Бондар, О.С. Аносова

Публічне управління та адміністрування

Навчальний посібник

Харків
ХДАФК
2024

Рецензенти: **Попов О.Є.** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту фізичної культури Харківської державної академії фізичної культури;

Ботвінов Р.Г. – доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Університету митної справи та фінансів;

Середа Н.В. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри менеджменту фізичної культури Харківської державної академії фізичної культури.

Леонов Я.В.

Л 47 Публічне управління та адміністрування: навч. посіб. / Леонов Я.В., Бондар А.С., Аносова О.С. – Харків: ХДАФК, 2024. – 254 с.

Навчальний посібник «Публічне управління та адміністрування» призначений для здобувачів освіти, які вивчають сучасні підходи та методи управління в громадському секторі. В ньому розглядаються важливі аспекти публічного управління та адміністрування, зокрема стратегічне планування, ефективна взаємодія між органами влади та громадськістю, а також етичні та правові питання. Автори докладно досліджують нові теоретичні підходи та практичні застосування у публічному управлінні та адмініструванні, що допомагає студентам отримати потрібні знання та вміння для розуміння та аналізу роботи уряду та адміністрації в різних контекстах. Цей посібник є корисним джерелом для здобувачів освіти, викладачів та фахівців, які зацікавлені у питаннях ефективного управління та соціального розвитку.

УДК 351/354(075)

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1 Навчальна програма дисципліни Публічне адміністрування	8
Розділ 2 Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві	13
Тема 1. Вступ до публічного адміністрування	13
Тема 2. Еволюція теорії публічного управління та адміністрування	34
Тема 3. Сутність системного підходу в контексті публічного адміністрування	49
Тема 4. Публічна Сфера: Об'єднання, Економіка, Політика та Суспільство	63
Тема 5. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного управління	79
Тема 6. Публічні послуги	96
Тема 7. Публічне адміністрування та публічна влада	103
Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	115
Розділ 3 Публічне адміністрування в різних сферах суспільних відносин	130
Тема 9. Моделі, методи та стилі публічного управління	130
Тема 10. Бюрократія в системі публічного управління	145
Тема 11. Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління	162
Тема 12. Основні засади публічного управління в соціальній сфері та економіці	183
Тема 13. Особливість публічного управління в окремих сферах суспільних відносин	205
Тема 14. Результативність, ефективність та відповідальність публічного управління	230
Рекомендовані джерела	244

Вступ

Публічне управління та адміністрування має вирішальне значення для сучасного суспільства, воно впливає на ефективність та стабільність керування державою. Головна мета цього навчального посібника – не лише передати основні знання з цієї області, але й пропонувати новий погляд на її сутність та важливість в сучасному світі.

Публічне управління та адміністрування – це не просто набір процедур та правил, але й важливий організм, що взаємодіє з громадськістю, політикою та економікою. Воно відображає поточні потреби суспільства та визначає стратегічні курси дій для держави.

Цей навчальний посібник ґрунтується на наукових дослідженнях та практичних даних, що допомагає не лише засвоїти теоретичні концепції, а й їх практичний застосунок в реальному житті. Він спрямований на поглиблення знань та розвиток критичного мислення в області публічного адміністрування.

Що робить цей посібник унікальним? Він не тільки оглядає основні теорії та концепції, але й проводить аналіз сучасних викликів та тенденцій у цій області. Крім того, він стимулює самостійне дослідження та обговорення, що сприяє активній участі студентів у процесі навчання.

Розуміння сучасних публічних управлінських практик неможливе без врахування історичного контексту. Процес розвитку адміністративних систем свідчить про постійні зміни та адаптації до нових викликів. Від античних держав до сучасного глобального управління, кожний етап був супроводжений впливовими та інноваційними змінами, що визначили подальший розвиток.

Аналіз парадигм та течій у галузі публічного адміністрування приводить до виявлення різноманітних підходів до управління. Від класичних бюрократичних моделей до новітніх концепцій ефективного управління, кожна парадигма вносить свій внесок у розуміння оптимальних методів управління.

Сучасний світ стикається з унікальними викликами, такими як глобалізація, технологічні інновації та зміна клімату. Ці виклики вимагають не лише адаптації традиційних методів управління, але й розвитку нових стратегій та інструментів для досягнення сталого розвитку та забезпечення гармонії в суспільстві.

Публічне управління та адміністрування є галуззю, що охоплює знання та методи з різних наукових дисциплін, таких як політична наука, економіка, соціологія та право. Розуміння цієї складної мережі вимагає інтеграції різноманітних підходів та методів дослідження.

Порівняльний аналіз різних країн та регіонів допомагає виявити загальні тенденції та унікальні особливості у сфері публічного адміністрування. Цей підхід сприяє виявленню найкращих практик і розумінню причин різниць у політиках та програмах управління.

Застосування емпіричних даних та методів дослідження служить для перевірки теоретичних гіпотез та визначення їхньої практичної застосовності. Аналіз конкретних ситуацій дозволяє отримати конкретні рекомендації для практичного впровадження.

У зв'язку із зростанням глобальних викликів, таких як бідність, зміни клімату та міграція, публічне адміністрування все більше спрямоване на співпрацю між країнами та регіонами. Міжнародні організації та форуми створюють можливості для обміну найкращими практиками та спільного вирішення складних проблем.

Впровадження цифрових технологій у державне управління та послуги відкриває нові можливості для підвищення ефективності та доступності. Застосування штучного інтелекту, аналізу даних та електронного управління змінюють спосіб, яким уряди взаємодіють з громадянами та вирішують їхні потреби.

В сучасному світі, де громадяни мають все більше можливостей впливати на прийняття рішень, питання легітимності та довіри до урядових інституцій стають критичними. Принципи прозорості, участі громадськості та

відкритості влади стають ключовими в ефективному публічному адмініструванні.

Публічне управління та адміністрування є динамічною галуззю, що постійно змінюється та адаптується до нових реалій сучасного світу. Цей посібник закликає читачів не лише засвоювати знання, але й активно застосовувати їх у практичній діяльності. Лише шляхом поєднання теорії та практики ми можемо досягти позитивних змін у сфері публічного адміністрування й сприяти сталому розвитку суспільства.

В сучасному світі публічне адміністрування не може ігнорувати проблеми інклюзивності та рівності. Забезпечення доступності та рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхнього статусу, етнічної приналежності, ідентичності чи фізичних можливостей, є ключовим завданням сучасного урядування.

Публічне управління та адміністрування повинне сприяти збереженню природних ресурсів та захисту довкілля. Врахування принципів сталого розвитку та екологічної свідомості у процесі ухвалення рішень є важливою складовою сучасного управління.

У сучасному світі, де зміни відбуваються з великою швидкістю, публічне управління та адміністрування повинне бути гнучким та інноваційним. Сприяння творчості та ініціативності серед урядовців та громадян може стати ключовим чинником успішного вирішення складних проблем.

Публічне управління та адміністрування є ключовим аспектом сучасного управління, який визначає ефективність та стійкість державного управління. Метою цього навчального посібника є розкриття основних принципів та практик в галузі публічного адміністрування та їх вплив на здоров'я людини у контексті сталого розвитку.

Здоров'я людини – це одна з найважливіших складових благополуччя суспільства, і ефективне публічне адміністрування має вирішальне значення у забезпеченні доступності та якості медичних послуг, контролі за

захворюваннями та сприянні здоровому способу життя. У контексті сталого розвитку, публічне адміністрування повинне спрямовуватися на забезпечення балансованого розвитку, який враховує потреби сьогодення, не порушуючи можливостей майбутніх поколінь.

Розуміння взаємозв'язку між публічним адмініструванням та здоров'ям людини в контексті сталого розвитку є критично важливим для розробки ефективних стратегій управління системою охорони здоров'я, збереження природних ресурсів та забезпечення гармонії між людськими потребами та екологічною стійкістю.

РОЗДІЛ 1

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Публічне управління та адміністрування» відіграє важливу роль у формуванні глобального мислення серед фахівців, що працюють в галузі управління. Вивчення цієї дисципліни дає змогу краще розуміти принципи та механізми досягнення національних цілей та інтересів шляхом ефективної організації діяльності різних суб'єктів публічної сфери, що включає органи законодавчої, виконавчої та судової влади, а також місцеве самоврядування.

Навчальна дисципліна охоплює 4 кредити ЄКТС, що відображає її значущість та глибину. Вивчення дисципліни «Публічне управління та адміністрування» має суттєві міждисциплінарні зв'язки, що вказують на її інтегративний характер. Вона слугує фундаментом для таких дисциплін, як «Основи права», «Фінанси», «Податкова система», «Менеджмент персоналу», «Стратегічне управління».

Таким чином, цей курс пропонує комплексний підхід до вивчення основ публічного управління та адміністрування, підкреслюючи його роль у сучасному світі та значення для державного управління та політики.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання*
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність:	Рік підготовки:	

Змістових модулів – 2	076 Підприємництво та торгівля	1-й	-
Індивідуальні науково-дослідні завдання: наукові роботи, реферати		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання: 10 год.*			
Вид контролю: залік			

Примітки.

* - у межах обсягу годин для самостійної роботи.

2. Мета, завдання, результати вивчення дисципліни «Публічне управління та адміністрування»

Публічне управління та адміністрування вивчає організацію та управління діяльністю суб'єктів публічної сфери, включаючи законодавчі, виконавчі та судові органи, органи місцевого самоврядування та громадські організації. Це багатогранний процес, спрямований на реалізацію національних цілей та інтересів через ефективне управління публічними ресурсами та інститутами.

Метою вивчення дисципліни «Публічне управління та адміністрування» є отримання студентами фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для ефективного управління в публічному секторі. Ці знання включають розуміння законів, принципів, методів, технологій і процедур, що використовуються в публічному адмініструванні, та розвиток

компетенцій, необхідних для реалізації управлінських функцій і повноважень у цій сфері.

Завдання, які має вирішувати дисципліна «Публічне управління та адміністрування», включають:

- Систематизацію та узагальнення теоретичних основ публічного адміністрування, а також розуміння основних тенденцій у цій галузі.
- Визначення змісту, законів, принципів і моделей публічного адміністрування, які відображають розвиток суспільства.
- Оволодіння методологіями, технологіями та методами моніторингу й контролю реалізації управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Формування навичок розробки та впровадження заходів для забезпечення ефективної та результативної діяльності суб'єктів публічної сфери.

Результати вивчення дисципліни.

Після завершення курсу студенти повинні мати знання в наступних сферах:

Предметна сфера та методологічна основа публічного управління та адміністрування.

Наукові напрямки розвитку публічного управління та адміністрування.

Технології та процедури формування цілей публічного управління та адміністрування.

Закони, принципи та механізми публічного управління та адміністрування.

Механізми та стилі публічного адміністрування, особливо в контексті окремих сфер суспільних відносин.

Студенти повинні вміти:

Здійснювати пошук, збір, систематизацію та обробку інформації для формування стратегічних цілей та розробки управлінських рішень.

Визначати раціональні технології управління суб'єктами публічної сфери з урахуванням особливостей їхньої діяльності та використовуваних ресурсів.

Розробляти та впроваджувати ефективні управлінські рішення, враховуючи терміни, виконавців та вартість проектів.

Впроваджувати сучасні форми та методи діяльності суб'єктів публічної сфери, оптимізуючи їхню організаційну структуру.

Оцінювати результативність та ефективність публічного Публічне управління та адміністрування в умовах соціально-економічних змін.

3. Структура навчальної дисципліни «Публічне адміністрування»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Публічне управління та адміністрування як системне явище в суспільстві				
Тема 1. Вступ до публічного управління та адміністрування	8	2	2	4
Тема 2. Еволюція теорії публічного управління та адміністрування	8	2	2	4
Тема 3. Сутність системного підходу до публічного адміністрування	8	2	2	4
Тема 4. Публічна Сфера: Об'єднання, Економіка, Політика та Суспільство	16	4	4	8
Тема 5. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного управління	8	2	2	4
Тема 6. Публічні послуги	8	2	2	4
Тема 7. Публічне адміністрування та публічна влада	8	2	2	4
Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	8	2	2	4
<i>Усього за змістовим модулем 1</i>	72	18	18	36
Змістовий модуль 2. Публічне управління та адміністрування в різних сферах суспільних відносин				
Тема 9. Моделі, методи та стилі публічного управління	8	2	2	4
Тема 10. Бюрократія в системі публічного управління	8	2	2	4

Тема 11. Антикорупційна діяльність у сфері публічного управління	8	2	2	4
Тема 12. Основні засади публічного управління в соціальній сфері та економіці	8	2	2	4
Тема 13. Особливість публічного управління в окремих сферах суспільних відносин	8	2	4	4
Тема 14. Результативність, ефективність та відповідальність публічного управління	8	2	2	4
<i>Усього за змістовим модулем 2</i>	48	12	12	24
Усього годин	120	30	30	60

РОЗДІЛ 2

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ ЯВИЩЕ В СУСПІЛЬСТВІ

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1. Значення та роль публічного управління та адміністрування
2. Історія розвитку публічного управління та адміністрування
3. Розвиток публічного управління та адміністрування в Європі
4. Сучасний розвиток публічного управління та адміністрування

Питання для самоконтролю знань

Публічне адміністрування, управління та публічна політика визначають спосіб, яким державні інституції взаємодіють з громадськістю, забезпечують державні послуги та формують правову основу для економічної та соціальної діяльності. Вони є важливими компонентами функціонування сучасного суспільства.

Взаємозв'язок між публічним управлінням, публічним адмініструванням та публічною політикою можна пояснити з теоретичних і практичних точок зору. Вони є взаємопов'язаними елементами управлінської діяльності у сфері державного та місцевого врядування.

Публічне управління (public governance) є широким поняттям, що охоплює сукупність процесів і механізмів, за допомогою яких здійснюється керівництво та контроль у державному та місцевому управлінні. Це включає формування стратегій, прийняття рішень, контроль за їх виконанням та залучення громадськості до процесу прийняття рішень. Публічне управління визначається такими характеристиками, як прозорість, відповідальність, ефективність та підзвітність перед громадянами.

Публічне адміністрування (public administration) є складовою частиною публічного управління, яке зосереджується на практичному виконанні політик, законів та рішень, прийнятих у рамках публічного управління. Це адміністративний аспект управління, що включає організацію роботи державних органів, управління людськими та матеріальними ресурсами, а також забезпечення дотримання законодавства. Публічне адміністрування реалізується через адміністративні процедури, бюрократичні структури та професійну діяльність службовців.

Публічна політика (public policy) є ще одним важливим компонентом публічного управління, що включає розробку, впровадження та оцінку програм та заходів, спрямованих на вирішення суспільних проблем. Публічна політика охоплює процес аналізу, планування, розробки та оцінки ефективності політичних рішень. Це також включає дослідження впливу політики на різні соціальні групи та адаптацію рішень для забезпечення їх максимальної ефективності.

Взаємозв'язок між поняттями

Ієрархічний зв'язок: Публічне управління встановлює загальні контексти та рамки для публічного адміністрування та розробки публічної політики, яка, в свою чергу, виступає як механізм втілення політичних рішень.

Функціональний зв'язок: Розробка публічної політики є важливою складовою публічного управління, оскільки визначає стратегічні напрямки та пріоритети на основі політичних рішень. Публічне адміністрування забезпечує реалізацію цих політичних рішень на практиці.

Системний зв'язок: Успіх публічного управління залежить від ефективної координації між розробкою політики та її адмініструванням, що забезпечує цілісність та функціональність системи державного управління.

Зворотний зв'язок: Публічне адміністрування та реалізація політики надають інформацію про ефективність управлінських рішень, що дозволяє коригувати та вдосконалювати публічне управління та політику.

Отже, публічне управління, публічне адміністрування та публічна політика взаємозалежні елементи, які сприяють ефективному функціонуванню державної влади та вирішенню суспільних проблем.

Публічне адміністрування стосується організації та управління державними установами з метою ефективного надання послуг громадянам та реалізації державної політики. Це включає в себе процеси планування, координації, контролю та оцінки діяльності урядових органів, а також управління людськими, фінансовими та матеріальними ресурсами.

Управління в контексті публічного адміністрування передбачає створення ефективних систем та процедур, які сприяють реалізації урядових рішень. Це може включати розробку стратегій, встановлення показників ефективності та створення механізмів підзвітності. Управління також включає в себе взаємодію з іншими рівнями влади та громадськими організаціями для забезпечення узгодженості дій та політик.

Публічна політика є іншим ключовим елементом, що визначає напрями розвитку суспільства та впливає на життя громадян. Публічна політика охоплює процеси розробки, впровадження та оцінки політичних рішень, що спрямовані на вирішення конкретних суспільних проблем. Вона включає дослідження, аналіз даних, формулювання законодавчих актів та координацію з різними зацікавленими сторонами.

Прозорість та підзвітність відіграють важливу роль у публічному адмініструванні та управлінні. Забезпечення прозорості означає здійснення процесів ухвалення рішень відкритими для громадськості з метою підвищення довіри до державних інституцій. Підзвітність, у свою чергу, передбачає відповідальність урядових органів та посадових осіб за їхні дії перед громадськістю та готовність до контролю з боку інших гілок влади та громадян.

Взаємодія між публічним адмініструванням, управлінням та публічною політикою є складною та різносторонньою. Це вимагає від фахівців в цій галузі глибокого розуміння як теоретичних, так і практичних аспектів, а також

здатності працювати в динамічному та постійно змінюючому середовищі. Сучасні виклики, такі як цифровізація, глобалізація та зміна клімату, потребують інноваційних підходів та адаптивних рішень у сфері публічного адміністрування та управління.

Загалом, публічне адміністрування, управління та публічна політика є ключовими факторами для забезпечення ефективної роботи державних інституцій та підвищення якості життя громадян. Дослідження та розуміння цих компонентів дозволяють створювати інституції, які здатні відповідати на виклики сучасного світу та сприяти сталому розвитку суспільства.

1. Значення та роль публічного адміністрування

Публічне управління та адміністрування є важливим елементом державного управління, охоплюючи широкий спектр діяльності державних органів та установ з метою забезпечення ефективного, результативного та прозорого виконання функцій держави. Це інтердисциплінарна галузь, що охоплює правові, економічні, соціальні та політичні аспекти, необхідні для організації та управління діяльністю урядових органів.

Основні завдання публічного адміністрування включають:

1. Формулювання та виконання політик. Публічні адміністратори грають важливу роль у розробці та реалізації державної політики з метою оптимального вирішення соціальних проблем та задоволення суспільних інтересів.

2. Управління державними ресурсами. Це включає бюджетування, кадрове управління, та управління матеріальними та фінансовими ресурсами з метою максимізації ефективності та мінімізації витрат.

3. Забезпечення підзвітності та прозорості. Публічні адміністратори відповідальні за встановлення механізмів підзвітності, запобігання корупції, та забезпечення прозорості у процесах прийняття рішень і витрати коштів.

4. Організація та управління державними службами. Це охоплює широкий спектр державних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, громадська безпека, та інші, забезпечуючи їх ефективне функціонування та взаємодію з громадськістю.

Правління за участю громадян – це часта практика у Публічному адмініструванні, де посадовці взаємодіють з громадянами, неприбутковими організаціями та іншими зацікавленими сторонами для кращого розуміння потреб суспільства та їхнього врахування. Публічне адміністрування володіє важливими принципами, які впливають на всі аспекти життя громадян, тому вимагає поєднання управлінських навичок, знання законодавства, розуміння соціальних питань та здатності адаптуватися до змін у політичному та економічному середовищі. Публічне адміністрування відіграє критичну роль у гармонійній роботі урядових органів, реалізації державних програм і політик, а також взаємодії з громадськістю. Тут декілька аспектів, які підкреслюють значення публічного адміністрування:

Надання державних послуг: Публічне адміністрування гарантує обґрунтовану організацію ресурсів, кадрового управління та ефективне планування для задоволення потреб громадян і забезпечення високої якості послуг у таких сферах, як освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, транспорт і громадська безпека.

Розробка і втілення публічної політики: Публічне адміністрування має значущу роль у формулюванні та реалізації політики, спрямованої на розвиток суспільства та покращення якості життя. Це включає аналіз, планування, координацію та впровадження заходів, що сприяють сталому розвитку, економічному зростанню, соціальному добробуту та екологічній стійкості.

Імовірність та прозорість: У звичайному демократичному середовищі підзвітність та прозорість є ключовими принципами публічного адміністрування. Ці принципи допомагають зміцнити довіру громадян до державних установ і запобігти корупції. Публічне адміністрування створює

механізми контролю та звітності, які дозволяють громадянам стежити за діяльністю урядових органів і вимагати відповідальності у разі порушень.

Підтримка стабільності та правопорядку: Публічне адміністрування забезпечує ефективне виконання законів і підтримку правопорядку, включаючи координацію діяльності правоохоронних органів, судової системи та інших інституцій, відповідальних за захист громадян і забезпечення справедливості.

Залучення громадськості та демократичний процес: Публічне адміністрування грає важливу роль у сприянні взаємодії між урядом та громадськістю, стимулює залучення громадян до процесу прийняття рішень, надає можливості для громадського обговорення та висловлення думок, що зміцнює демократичні процеси в країні.

Таким чином, публічне адміністрування є основою ефективної роботи державних органів і забезпечення суспільного добробуту та вимагає професіоналізму, відповідальності та постійної адаптації до змін у суспільстві та світі. Публічне адміністрування відіграє фундаментальну роль у забезпеченні ефективного функціонування держави та суспільства. Розглянемо основні аспекти цієї ролі:

Організаційна роль. Одне з ключових завдань публічного адміністрування – організувати структуру державних органів та установ. Воно забезпечує:

Структуризацію діяльності. Визначення повноважень, обов'язків і сфер відповідальності кожного органу, що сприяє чіткому розподілу завдань та унеможливорює дублювання.

Координацію. Встановлення ефективних механізмів взаємодії між різними органами та структурами. Це допомагає уникнути конфліктів та забезпечує узгодженість у прийнятті рішень.

Управлінська роль. Публічне адміністрування займається управлінням ресурсами та кадрами. Це включає:

Розподіл ресурсів. Планування і контроль за бюджетами, матеріальними та людськими ресурсами, щоб забезпечити їх ефективне використання.

Управління персоналом. Відбір, навчання та розвиток кадрів, щоб державні органи могли ефективно виконувати свої завдання. Управління персоналом також передбачає створення системи стимулів і мотивації для підвищення продуктивності.

Контроль та моніторинг. Відстеження результатів та оцінка ефективності діяльності, щоб забезпечити відповідність поставленим цілям.

Регуляторна роль. Публічне адміністрування забезпечує регуляцію та встановлення правил, які регулюють державні процеси. Це включає:

Розробка законів та регуляцій. Створення нормативних актів, що регулюють діяльність державних органів та забезпечують дотримання принципів законності та справедливості.

Забезпечення дотримання законів. Публічне адміністрування стежить за виконанням законів та встановленням відповідних санкцій за їх порушення, що сприяє підтримці правопорядку.

Комунікативна роль. Публічне адміністрування забезпечує ефективну комунікацію між державними органами, громадянами та іншими зацікавленими сторонами. Ця роль включає:

Інформаційна прозорість. Забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність державних органів, що сприяє підвищенню довіри та демократичності.

Зворотний зв'язок. Встановлення каналів для спілкування з громадянами, щоб отримувати відгуки та враховувати їх у процесі прийняття рішень.

Міжурядова взаємодія. Координація між різними рівнями влади та відомствами для забезпечення злагодженої роботи всіх структур держави.

Усі ці ролі забезпечують стабільність, ефективність та справедливість у функціонуванні держави. Публічне адміністрування має бути адаптивним та

інноваційним, щоб відповідати викликам сучасного суспільства, а також забезпечувати його сталий розвиток.

2. Історія розвитку публічного управління та адміністрування

Публічне управління та адміністрування має давні історичні корені, які можна простежити до найдавніших цивілізацій. Історичні приклади включають:

Публічне адміністрування має давні історичні корені, що сягають часів перших цивілізацій. Його розвиток тісно пов'язаний із становленням держав і необхідністю ефективного управління великими групами людей та ресурсами. Розглянемо кілька ранніх прикладів публічного адміністрування, які мали значний вплив на його сучасну форму:

Древні імперії. Єгипет. В епоху Стародавнього Єгипту (близько 3100-332 рр. до н.е.), фараони керували величезними територіями, використовуючи складну бюрократичну систему. Єгипетські адміністратори відповідали за збір податків, управління ресурсами, а також контроль за будівництвом великих проєктів, таких як піраміди. Система була централізованою, з чітким поділом обов'язків між різними урядовими органами.

Месопотамія. Вавилонське царство, яке існувало в регіоні між річками Тигр і Євфрат, мало також складну систему управління. Кодекс Хаммурапі, один з найвідоміших юридичних документів того часу, встановлював закони та регуляції для громадян, що свідчить про значний розвиток публічного адміністрування. Адміністратори контролювали дотримання законів, збирали податки та забезпечували правосуддя.

Китайська імперія. Стародавній Китай. У Китаї імператори використовували бюрократію для управління великою територією. Система державної служби, заснована на екзаменах, існувала вже в часи династії Хань (близько 202 р. до н.е. - 220 р. н.е.), хоча повністю вона розвинулася за часів

династії Тан (618-907 рр. н.е.). Ця система включала жорсткі вимоги до освіти та підготовки чиновників, які мали керувати різними аспектами державного життя.

Стародавній Рим. Римська імперія також мала складну бюрократію, яка забезпечувала ефективне управління імперією. Римські чиновники відповідали за збір податків, управління територіями, військові справи, будівництво та інфраструктуру. Організаційна структура Римської імперії вплинула на подальший розвиток публічного адміністрування в Європі.

Таким чином, витоки публічного адміністрування можна простежити до найдавніших цивілізацій. Їхні системи бюрократії, управління ресурсами та контролю заклали основу для сучасних підходів до державного управління, забезпечивши ефективність, стабільність та послідовність у здійсненні владних повноважень.

3. Розвиток публічного управління та адміністрування в Європі

У Європі публічне адміністрування почало набирати форму в епоху Просвітництва і продовжило розвиватися в період індустріалізації:

Розвиток публічного адміністрування в Європі пройшов через кілька ключових етапів, які були обумовлені значними соціальними, економічними та політичними змінами. Розглянемо, як епоха Просвітництва та індустріалізація вплинули на формування сучасного публічного адміністрування:

Просвітництво. Епоха Просвітництва, що охоплювала 17-18 століття, внесла значний вклад у розвиток ідей, які вплинули на публічне адміністрування:

Раціоналізм. Філософи Просвітництва, такі як Джон Локк, Монтеск'є, Жан-Жак Руссо та інші, підкреслювали важливість розуму, раціонального

мислення та науки. Ці ідеї вплинули на погляд на уряд як на систему, яку можна оптимізувати за допомогою раціональних принципів.

Поділ влади. Монтеस्क'є у своїй книзі «Про дух законів» запропонував концепцію поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову, щоб забезпечити систему стримувань і противаг. Цей принцип став основою для багатьох демократичних урядів і систем публічного управління та адміністрування.

Соціальний контракт. Жан-Жак Руссо ввів поняття соціального контракту, згідно з яким влада держави походить від згоди керованих. Це привело до ідеї підзвітності та відповідальності уряду перед громадянами.

Індустріальна революція. Індустріальна революція (кінець 18 - початок 19 століття) стала переломним моментом у розвитку публічного адміністрування в Європі:

Економічні та соціальні зміни. Індустріалізація призвела до швидкого зростання міст, нових технологій та масових змін у суспільстві. Це вимагало нових підходів до управління та координації великих груп людей і ресурсів.

Бюрократичні системи. Поява великих підприємств та зростання державних інституцій вимагали більш структурованих систем управління. Бюрократія стала необхідною для ефективного керування складними організаціями, забезпечуючи чіткий поділ обов'язків, спеціалізацію та стандартизацію.

Розвиток державних служб. Уряди почали створювати професійні державні служби для забезпечення ефективного управління та реалізації державних політик. Система державної служби в Європі еволюціонувала, ґрунтуючись на принципах професіоналізму, нейтральності та стабільності.

Ці два етапи – Просвітництво та Індустріальна революція – стали ключовими віхами у розвитку публічного адміністрування в Європі, заклавши основу для сучасних систем управління, які поєднують раціональність, професіоналізм та ефективність. Вони також внесли принципи демократії,

підзвітності та соціальної відповідальності, які зараз є невід'ємними елементами публічного адміністрування у всьому світі.

4. Сучасний розвиток публічного управління та адміністрування

У ХХ столітті сучасне публічне адміністрування пройшло значні трансформації, які були викликані різними подіями та ідеями. Ці зміни сформували сучасну систему публічного адміністрування, характеризуються інноваційністю, гнучкістю та глобальним підходом. Розглянемо основні чинники, які вплинули на розвиток сучасного публічного адміністрування.

Післявоєнна реконструкція. Після Другої світової війни багато країн стикнулися з необхідністю відновлення та перебудови своїх державних інституцій:

План Маршалла. Програма економічної допомоги Європі з боку США, відома як «План Маршалла», мала значний вплив на реконструкцію державних інституцій в Європі. Вона надала фінансову підтримку для відбудови інфраструктури та сприяла зміцненню демократичних урядів.

Зміцнення демократії. Післявоєнний період був часом утвердження демократичних цінностей. Публічне адміністрування стало інструментом для забезпечення стабільності, підзвітності та прозорості в умовах нового політичного ладу.

Соціальний добробут. Післявоєнна реконструкція передбачала створення систем соціального забезпечення та інших державних послуг. Ці зміни вимагали нових моделей публічного адміністрування, орієнтованих на ефективне надання соціальних послуг та управління ресурсами.

Вплив США. Американські теоретики публічного адміністрування зробили значний внесок у розвиток цієї дисципліни:

Вудро Вілсон. Президент США Вудро Вілсон, який також був академіком, написав важливу статтю «Дослідження адміністрування» (1887),

що започаткувала розвиток публічного адміністрування як науки. Він наголошував на необхідності розмежування політики та адміністрування, а також на раціональному підході до управління.

Науковий менеджмент. Ідеї наукового менеджменту, розроблені Фредеріком Тейлором, вплинули на розвиток публічного адміністрування, підкреслюючи ефективність та продуктивність. Принципи раціоналізації та стандартизації проникли в державний сектор, впливаючи на сучасні підходи до управління.

Глобалізація. У сучасний період публічне адміністрування значно трансформувалося під впливом глобалізації та міжнародного співробітництва:

Міжнародні організації. Організації, такі як ООН, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, сприяли поширенню кращих практик публічного адміністрування в усьому світі. Це привело до уніфікації та гармонізації стандартів публічного адміністрування на міжнародному рівні.

Технології та інновації. Глобалізація сприяла швидкому поширенню технологій, які вплинули на ефективність публічного адміністрування. Це включає використання інформаційних технологій, цифровізацію державних послуг та впровадження нових інструментів для підвищення ефективності.

Міжнародне співробітництво. Сучасне публічне адміністрування вимагає співпраці між країнами та міжнародними організаціями для вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату, міграція та боротьба з тероризмом.

Таким чином, сучасний розвиток публічного адміністрування відзначається різноманітністю підходів та багатогранністю впливів. Він поєднує досвід минулого з інноваціями сьогодення, спрямованими на ефективне та результативне управління в умовах швидко мінливого світу.

У цій темі проведено комплексний огляд публічного адміністрування, розглянувши його визначення, значення, ролі та історію розвитку. Публічне адміністрування визначається як сукупність організаційних, управлінських, регуляторних та комунікативних процесів, необхідних для ефективного

функціонування державних установ та реалізації державної політики. Від його якості залежить ефективність надання послуг громадянам, реалізація урядових програм та підтримка підзвітності й прозорості в державному секторі.

Роль публічного адміністрування широка та різноманітна. Воно відповідає за організацію діяльності державних установ, розподіл ресурсів, встановлення правил і норм, а також забезпечення комунікації між урядом, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами. Ці функції сприяють ефективності, справедливості та стабільності державного управління.

Історія розвитку публічного адміністрування показує, як воно формувалося під впливом історичних подій та соціально-економічних змін. Від найраніших бюрократій стародавніх імперій, таких як Єгипет та Китай, до сучасних підходів, спричинених епохою Просвітництва, Індустріальною революцією та глобалізацією, публічне адміністрування постійно еволюціонувало, щоб відповідати потребам суспільства.

Сучасне публічне адміністрування стикається з складними викликами у зв'язку з глобалізацією, технологічним прогресом та зростаючим попитом на підзвітність. Воно продовжує розвиватися, використовуючи інноваційні підходи для забезпечення ефективного та раціонального управління, при цьому підтримуючи принципи демократичності та прозорості.

Отже, публічне адміністрування є центральним елементом державного управління та соціального розвитку. Воно потребує професіоналізму, адаптивності та постійного вдосконалення, щоб відповідати сучасним викликам та підтримувати довіру громадян.

Питання для самоконтролю знань

1. Розкрийте сутність публічного адміністрування та опишіть основні цілі цієї сфери.
2. Як впливає публічне адміністрування на якість державних послуг?

3. Яке значення має сучасне публічне адміністрування в сучасному суспільстві?
4. Як публічне адміністрування сприяє прозорості та підзвітності в державних органах?
5. Розгляньте різні ролі публічного адміністрування: організаційну, управлінську, регуляторну та комунікативну.
6. Як організаційна роль публічного адміністрування сприяє ефективності роботи державних органів?
7. Які приклади публічного адміністрування можна знайти в стародавніх цивілізаціях?
8. Опишіть вплив ідей Просвітництва на розвиток сучасного публічного адміністрування.
9. Як післявоєнна реконструкція допомогла розвитку публічного адміністрування?
10. Опишіть приклади бюрократії в стародавньому Єгипті, Месопотамії або Китаї.
11. Який внесок зробили американські теоретики у розвиток публічного адміністрування як науки?
12. Як глобалізація вплинула на сучасні підходи до публічного адміністрування?
13. Як публічне адміністрування спілкується з громадськістю?
14. Поясніть, як публічне адміністрування впливає на якість та ефективність державних послуг.
15. Визначте важливість публічного адміністрування у сучасному світі.
16. Як публічне адміністрування відповідає на соціальні та економічні виклики сучасності?
17. Які тенденції впливають на майбутнє публічного адміністрування?
18. Опишіть сучасні тренди, такі як цифровізація, децентралізація або глобальні виклики, які впливають на розвиток публічного адміністрування.

19. Які можливості вносять інновації та технології у майбутнє публічного адміністрування?

20. Опишіть механізми комунікації та взаємодії, що сприяють залученню громадськості до процесу прийняття рішень.

Теми для самостійного опрацювання:

1. Еволюція публічного адміністрування від стародавніх цивілізацій до сучасності: дослідження історичного розвитку та ключових етапів трансформації.

2. Вплив ідеї Просвітництва на розвиток публічного адміністрування: раціоналізм і поділ влади як ключові аспекти в сучасному публічному адмініструванні.

3. Публічне адміністрування у післявоєнний період: аналіз впливу післявоєнної реконструкції на державне управління в різних країнах.

4. Американський внесок у публічне адміністрування: ідеї Вудро Вілсона та інших теоретиків як піонери інновацій у цій сфері.

5. Публічне адміністрування в умовах глобалізації: оцінка впливу глобальних процесів на публічне адміністрування та його адаптація до міжнародних вимог.

6. Публічне адміністрування як засіб забезпечення підзвітності та прозорості: вплив на підзвітність державних органів перед громадянами.

7. Майбутнє публічного адміністрування: виклики та можливості в умовах сучасних тенденцій, таких як технології та інновації.

8. Роль публічного адміністрування у забезпеченні соціального добробуту: вплив на соціальну справедливість та добробут громадян.

9. Публічне адміністрування та ефективне державне управління: ключовий елемент успішного державного управління.

10. Публічне адміністрування та демократія: взаємозв'язок та вплив демократичних принципів на публічне управління.

Тестові завдання

1. Що з наведеного найкраще описує публічне адміністрування?
 - A) Система, що забезпечує ефективне управління в державному секторі.
 - B) Процес управління бізнесом.
 - C) Метод організації спортивних заходів.
 - D) Метод управління персоналом в приватних компаніях.
2. Який із наведених аспектів є основною роллю публічного адміністрування?
 - A) Організація роботи державних органів.
 - B) Управління приватними підприємствами.
 - C) Просування бізнесу на міжнародних ринках.
 - D) Управління медіа-проектами.
3. Який принцип був запропонований Монтеск'є і вплинув на розвиток публічного адміністрування?
 - A) Поділ влади.
 - B) Централізація влади.
 - C) Абсолютизм.
 - D) Лібералізм.
4. Яка епоха в Європі внесла значний внесок у розвиток ідей публічного адміністрування, особливо раціоналізму та підзвітності?
 - A) Просвітництво.
 - B) Середньовіччя.
 - C) Ренесанс.
 - D) Індустріальна революція.
5. Яке явище стало рушійною силою розвитку нових підходів до публічного адміністрування в кінці XVIII століття і на початку XIX століття?
 - A) Індустріальна революція.
 - B) Французька революція.
 - C) Віденський конгрес.
 - D) Поява капіталізму.

6. Який американський теоретик зробив значний внесок у розвиток публічного адміністрування як науки?

- A) Вудро Вілсон.
- B) Джон Локк.
- C) Фредерік Тейлор.
- D) Авраам Лінкольн.

7. Що є ключовою рисою публічного адміністрування в сучасний період?

- A) Глобалізація.
- B) Розширення військового сектору.
- C) Децентралізація приватних компаній.
- D) Повернення до традиційних моделей управління.

8. Яка післявоєнна програма сприяла відновленню європейських країн після Другої світової війни і вплинула на розвиток публічного адміністрування?

- A) План Маршалла.
- B) Нью-Діл.
- C) Пакт Молотова-Ріббентропа.
- D) Ялтинська конференція.

9. Яка роль публічного адміністрування полягає у встановленні правил та норм для забезпечення справедливості та законності в державних процесах?

- A) Регуляторна.
- B) Комунікативна.
- C) Організаційна.
- D) Управлінська.

10. Що з наступного є прикладом підзвітності та прозорості в публічному адмініструванні?

- A) Створення механізмів контролю та аудиту.
- B) Виключення громадськості з процесу прийняття рішень.
- C) Закриття інформації про державні витрати.

D) Підвищення бюджетів для державних органів.

Відповіді на тести

№	Запитання	Відповідь
1	Що з наведеного найкраще описує публічне адміністрування?	A) Система, що забезпечує ефективне управління в державному секторі.
2	Який із наведених аспектів є основною роллю публічного адміністрування?	A) Організація роботи державних органів.
3	Який принцип був запропонований Монтеस्क'є і вплинув на розвиток публічного адміністрування?	A) Поділ влади.
4	Яка епоха в Європі внесла значний внесок у розвиток ідей публічного адміністрування, особливо раціоналізму та підзвітності?	A) Просвітництво.
5	Яке явище стало рушійною силою розвитку нових підходів до публічного адміністрування в кінці XVIII століття і на початку XIX століття?	A) Індустріальна революція.
6	Який американський теоретик зробив значний внесок у розвиток публічного адміністрування як науки?	A) Вудро Вілсон.
7	Що є ключовою рисою публічного адміністрування в сучасний період?	A) Глобалізація.
8	Яка післявоєнна програма сприяла відновленню європейських країн після Другої світової війни і вплинула на розвиток публічного адміністрування?	A) План Маршалла.
9	Яка роль публічного адміністрування полягає у встановленні правил та норм для забезпечення справедливості та законності в державних процесах?	A) Регуляторна.
10	Що з наступного є прикладом підзвітності та прозорості в публічному адмініструванні?	A) Створення механізмів контролю та аудиту.

Словник термінів

Терміни	Визначення
Бюрократія	Система управління, яка характеризується чіткою ієрархією, формалізованими правилами та розподілом обов'язків. Забезпечує стабільність і передбачуваність в управлінні державними інституціями.
Глобалізація	Процес зростаючої взаємодії та взаємозалежності між країнами, що впливає на публічне адміністрування через поширення міжнародних практик, технологій та співробітництва.
Державна служба	Професійна діяльність у державних установах, яка включає виконання державних функцій, дотримання принципів нейтральності та професіоналізму.
Індустріальна революція	Період у XVIII-XIX століттях, який відзначився швидкими технологічними змінами та економічним розвитком, що привело до створення нових форм бюрократії та підходів до управління.
Комунікативна роль	Функція публічного адміністрування, спрямована на взаємодію між державними органами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами для забезпечення прозорості та підзвітності.
Науковий менеджмент	Методологія управління, розроблена Фредеріком Тейлором, яка підкреслює раціоналізацію та стандартизацію для підвищення ефективності та продуктивності.
Організаційна роль	Функція публічного адміністрування, яка полягає у структуризації роботи державних органів, координації діяльності та оптимізації процесів для забезпечення ефективного управління.
Поділ влади	Принцип, за яким державна влада розподілена між різними гілками (законодавча, виконавча, судова) для запобігання концентрації влади і забезпечення системи стримувань і противаг.
Підзвітність	Обов'язок державних органів та їх посадовців звітувати про свої дії перед громадянами, забезпечуючи прозорість і можливість громадського контролю.
Публічне адміністрування	Система організаційних і управлінських процесів, спрямованих на ефективне надання державних послуг, реалізацію державної політики та підтримку функціонування державного сектору.
Прозорість	Відкритість і доступність інформації про діяльність державних органів, що дозволяє громадянам мати уявлення про процеси прийняття рішень та витрачання державних ресурсів.

Просвітництво	Епоха в європейській історії (XVII-XVIII століття), яка характеризується поширенням ідей раціоналізму, науки та демократії. Ці ідеї вплинули на розвиток сучасного публічного адміністрування.
Регуляторна роль	Завдання публічного адміністрування, пов'язане зі встановленням правил, законів і нормативних актів, що регулюють діяльність державних органів і забезпечують дотримання законності.
Соціальний контракт	Теорія, згідно з якою влада держави ґрунтується на згоді керованих, що встановлює зобов'язання уряду перед громадянами щодо дотримання їх прав та забезпечення їх добробуту.
Управлінська роль	Функція публічного адміністрування, яка включає розподіл ресурсів, бюджетування, управління персоналом і контроль за ефективністю виконання державних завдань.

Практичні завдання

Практичні завдання для самостійної роботи або групових обговорень:

Завдання 1. Аналіз публічних послуг

Виберіть конкретну державну послугу (наприклад, освіта, охорона здоров'я, громадський транспорт) і дослідіть, як публічне адміністрування забезпечує її ефективне надання. Відповісти на такі питання:

Які органи та інституції відповідають за цю послугу?

Які механізми забезпечують ефективне управління ресурсами?

Які можливості для підзвітності та прозорості існують у цій сфері?

Які є недоліки та як їх можна виправити?

Завдання 2. Розробка політики

Уявіть, що ви відповідальні за розробку нової державної політики. Виберіть тему (наприклад, екологічна політика, соціальний захист, транспорт) і створіть план її впровадження. Розгляньте такі аспекти:

Які цілі цієї політики?

Які ресурси потрібні для її реалізації?

Як буде здійснюватися моніторинг та оцінка результатів?

Які заходи вжиті для забезпечення підзвітності та прозорості?

Завдання 3. Взаємодія з громадськістю

Розробіть план взаємодії з громадськістю для конкретного державного проекту або програми. У вашому плані врахуйте:

Як залучити громадськість до обговорення проекту?

Які канали комунікації можна використовувати для зворотного зв'язку?

Як забезпечити прозорість у процесі прийняття рішень?

Які заходи можна вжити, щоб врахувати думку громадськості?

Завдання 4. Вивчення історичних прикладів

Виберіть історичний приклад публічного адміністрування з епохи Просвітництва або Індустріальної революції. Проаналізуйте його вплив на сучасні підходи до публічного адміністрування, відповівши на такі питання:

Які принципи чи ідеї з цього періоду вплинули на сучасне публічне адміністрування?

Яким чином ця історична модель була організована?

Що з цього досвіду можна застосувати у сучасному публічному адмініструванні?

Завдання 5. Оцінка ефективності публічного адміністрування

Виберіть конкретну державну установу або орган і проаналізуйте їх ефективність з точки зору публічного адміністрування. Включіть наступні аспекти:

Як структура організації впливає на її ефективність?

Які механізми підзвітності та контролю існують?

Які є інноваційні підходи до управління в цій установі?

Які рекомендації ви могли б дати для підвищення ефективності цієї установи?

ТЕМА 2

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

2.1. Етапи еволюції теорії публічного управління та адміністрування.

Класичний підхід

2.2. Модернізація та наукове управління

2.3. Критика та альтернативні підходи

Питання для самоконтролю знань

2.1. Етапи еволюції теорії публічного управління та адміністрування

Публічне управління та адміністрування є одними з ключових аспектів функціонування сучасного суспільства. Ці концепції визначаються історичною та теоретичною основою, що зазнає постійних змін та еволюції. Розглянемо етапи еволюції теорії публічного управління та адміністрування, зосереджуючись на класичному підході, модернізації та науковому управлінні, а також критиці та альтернативних підходах до цих концепцій.

Класичний підхід до публічного управління. Перший етап еволюції теорії публічного управління відображає класичний підхід, що базується на ідеях давньогрецької філософії та концепціях ранніх політичних теоретиків. Головною метою цього підходу є забезпечення стабільності та порядку в суспільстві через централізоване управління. Філософи, такі як Платон та Арістотель, розглядали питання влади, законів та моральних цінностей управління, віддавши перевагу ідеї правління надмірної людини або еліти.

Класичний підхід до публічного управління є традиційним набором принципів та методів, розроблених у XIX - початку XX століття. Він акцентує увагу на раціональному використанні ресурсів, ієрархічній структурі та дисциплінованому виконанні обов'язків. Основні принципи класичного підходу включають ділімітацію влади, формальність, ієрархічність та

спеціалізацію. Цей підхід базується на теоретичних концепціях, таких як теорія бюрократії Макса Вебера та науковий менеджмент Фредеріка Тейлора. Він виник у контексті промислового розвитку та потреб у систематизації управлінських процесів. Класичний підхід вплинув на структуру державного апарату, сприяючи стандартизації та ефективності. Однак, він має свої обмеження, такі як недостатня гнучкість у відповіді на змінюючіся умови. Сучасні виклики для класичного підходу включають потребу в адаптації до глобалізації та інноваційного управління.

Класичний підхід до публічного управління є результатом необхідності систематизації та упорядкування управлінських процесів у період індустріального розвитку. Він базується на принципах бюрократії Макса Вебера, яка визначає чіткість структури, ієрархічність та стандартизацію процедур. Також він віддзеркалює ідеї наукового менеджменту Фредеріка Тейлора, що спрямовані на підвищення ефективності через раціоналізацію робочих процесів.

Класичний підхід також обґрунтований необхідністю контролю та координації великих організацій, які виникли в умовах індустріалізації та урбанізації. Його принципи допомагають забезпечити прозорість, відповідальність та ефективність управління, що важливо для забезпечення стабільності та розвитку суспільства.

Основні принципи класичного підходу.

Ділімітація влади. Цей принцип передбачає чітке розподіл функцій та відповідальності між різними рівнями управління, що дозволяє уникнути конфліктів та забезпечити ефективне прийняття рішень.

Формальність. Він ставить за основу використання формальних правил, процедур та норм, що забезпечує стабільність та прозорість управлінських процесів.

Ієрархічність. Цей принцип визначає чітку лінію командування та підпорядкування, що сприяє швидкому прийняттю рішень та виконанню завдань.

Спеціалізація: Він передбачає розподіл робочих обов'язків та функцій серед працівників відповідно до їхніх навичок та кваліфікації.

Виклики для класичного підходу. Незважаючи на свою актуальність у минулому, класичний підхід сьогодні стикається з рядом викликів. Зростання складності та непередбачуваності у сучасному світі вимагає більш гнучких та інноваційних підходів до управління. Глобалізація, швидкі зміни технологій та соціокультурних тенденцій створюють потребу у більш адаптивних та реагуючих управлінських практиках.

Розуміння управління та організації в сучасному світі. Його принципи допомагають створити основу для стабільності, прозорості та ефективності в управлінні, що є ключовими складовими для успішного функціонування організацій та державних структур. Однак, для того щоб відповісти на сучасні виклики, необхідно поєднувати класичний підхід з сучасними тенденціями управління, такими як агільний підхід чи дизайн-мислення. Така інтеграція дозволить створити більш гнучкі та інноваційні практики управління, які зможуть успішно відповідати на сучасні виклики та сприяти подальшому розвитку суспільства та організацій.

У підсумку, класичний підхід до публічного управління є важливим елементом теорії та практики управління, що забезпечує стабільність та ефективність в організації та управлінні. Однак, для того щоб залишатися актуальним і відповідати на сучасні виклики, він повинен поєднуватися з сучасними тенденціями та практиками управління, що забезпечить адаптивність та інноваційність в управлінській діяльності.

2.2. Модернізація та наукове управління

Другий етап еволюції характеризується модернізацією та застосуванням наукових принципів до управління. Цей період був визначений індустріальною революцією та потребою в ефективному управлінні. Фредерік

Тейлор, відомий як «батько наукового управління», розробив концепцію застосування наукових методів для оптимізації робочих процесів і підвищення продуктивності праці. Цей підхід зосереджується на раціоналізації процесів та максимізації використання ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Модернізація та наукове управління є ключовими концепціями в сучасній публічній адміністрації, спрямованими на вдосконалення ефективності та ефективності державного управління. Ці поняття відображають стратегії та методи, спрямовані на адаптацію державного апарату до сучасних викликів та досягнення позитивних результатів у вирішенні соціально-економічних проблем. Відмітимо ключові аспекти модернізації та наукового управління в контексті публічного адміністрування.

Модернізація та її стратегії. Модернізація в публічному адмініструванні охоплює широкий спектр стратегій та заходів, спрямованих на покращення ефективності та результативності управління. Серед найпоширеніших стратегій можна виділити децентралізацію, що сприяє підвищенню відповідальності та ефективності місцевих урядів; цифровізацію, яка прискорює робочі процеси та поліпшує доступ до публічних послуг; партнерство громадськості, що залучає громадськість до процесів управління та прийняття рішень.

Роль наукового управління. Наукове управління відіграє ключову роль у модернізації публічного адміністрування та базується на використанні наукових методів і аналізу даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Використання наукового підходу дозволяє оптимізувати ресурси, підвищувати ефективність процесів та досягати стратегічних цілей організації.

Переваги та обмеження. Наукове управління має значні переваги, такі як обґрунтованість рішень та підвищення ефективності, але має і свої обмеження. Наприклад, не завжди можливо адекватно моделювати складні ситуації, а також існують обмеження щодо доступу до необхідних даних та ресурсів.

Інноваційні підходи. Сучасні тенденції в публічному адмініструванні включають застосування інноваційних підходів, таких як агільний підхід до

управління, дизайн-мислення та інші. Ці підходи спрямовані на створення гнучких та адаптивних систем управління, які здатні швидко реагувати на змінні умови та вимоги.

Модернізація та наукове управління є важливими компонентами сучасного публічного адміністрування. Їх взаємодія сприяє досягненню високих результатів у вирішенні складних суспільних проблем та покращенню якості життя громадян. Однак, успіх у використанні цих підходів вимагає поєднання теоретичних знань з практичним досвідом та уважного аналізу конкретних умов та контексту реалізації.

2.3. Критика та альтернативні підходи

Останнім етапом еволюції є критика та пошук альтернативних підходів до теорії публічного управління. З появою глобалізації та швидкого розвитку технологій, традиційні методи управління стали обмеженими та неефективними. Критики звертають увагу на необхідність гнучкості, інноваційності та адаптивності в управлінні, альтернативні підходи такі як ситуаційне управління та управління змінами, намагаються врахувати складність сучасного суспільства.

У сучасному світі публічне адміністрування є ключовим інструментом вирішення соціально-економічних проблем та забезпечення ефективного функціонування суспільства. Однак, на шляху модернізації публічного управління та адміністрування виникають критичні рефлексії та потреба у розгляді альтернативних підходів для покращення ефективності та результативності управління.

Критика сучасної модернізації. Критика сучасної модернізації в публічному адмініструванні виражається у ряді аспектів. По-перше, існує переконання у недостатньому урахуванні аспектів соціальної справедливості та рівності в процесі модернізації. Деякі критики вказують на зростання

бюрократизму та складнощів у доступі до публічних послуг через застосування традиційних модернізаційних стратегій.

Альтернативні підходи. У відповідь на критику сучасної модернізації, виникає потреба в розробці та впровадженні альтернативних підходів до публічного адміністрування. Серед них можна виділити загальний управлінський підхід, що передбачає гнучкість та швидкість в прийнятті рішень, а також децентралізовані стратегії управління, спрямовані на підвищення відповідальності та ефективності на місцевому рівні.

Роль наукового управління. Наукове управління відіграє ключову роль у реалізації альтернативних підходів до модернізації публічного адміністрування. Воно базується на використанні наукових методів та досліджень для розробки та впровадження нових управлінських стратегій, що сприяють досягненню позитивних результатів у сфері державного управління.

Відношення до соціальної справедливості. Урахування соціальної справедливості та рівності є ключовим елементом при розробці та реалізації альтернативних підходів до модернізації. Врахування потреб різних соціальних груп та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян є важливими завданнями у сучасному публічному адмініструванні.

Підсумок. Критика сучасної модернізації та пошук альтернативних підходів до публічного адміністрування є важливими аспектами сучасної науково-практичної дискусії. Розробка та впровадження нових стратегій та методів управління може сприяти досягненню більш ефективного та справедливого управління у державних структурах.

Еволюція теорії публічного управління та адміністрування відображає постійні зміни та адаптацію до нових умов суспільства. Розуміння цих етапів є важливим для розвитку сучасних методів управління в громадському секторі та досягнення ефективності в державному управлінні.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні етапи можна виділити в еволюції теорії публічного управління?
2. Які ключові події або фактори вплинули на розвиток теорії публічного управління?
3. Які парадигми були характерними для різних етапів еволюції теорії публічного управління?
4. Які були основні ідеї класичної теорії публічного управління?
5. Які принципи лежать в основі класичного підходу до адміністрування?
6. Які критики висловлювалися щодо класичної теорії публічного управління?
7. Які основні аспекти теорії наукового управління були розвинені Фредеріком Тейлором?
8. Які принципи раціоналізації та ефективності були запропоновані в рамках наукового управління?
9. Які альтернативні підходи до класичної теорії публічного управління з'явилися після другої світової війни?
10. Які ключові ідеї були висунуті в рамках теорії адміністративної поведінки?
11. Які концепції та ідеї були розвинуті в рамках теорії груп та організацій?
12. Які підходи виникли в рамках теорії "нового публічного управління"?
13. Які основні ідеї та принципи лежать в основі концепції "нового публічного управління"?
14. Які фактори вплинули на зростання інтересу до питань децентралізації в публічному управлінні?
15. Які основні принципи та підходи використовуються в сучасній теорії публічного управління?

16. Які виклики та проблеми стоять перед сучасною теорією публічного управління?

17. Які напрями розвитку можна визначити для майбутнього розвитку теорії публічного управління?

18. Які фактори впливають на трансформацію сучасних концепцій публічного управління?

19. Які можливості та виклики надає цифрова трансформація для сучасного публічного управління?

20. Які перспективи використання інноваційних технологій в публічному управлінні можна виділити на майбутнє?

Теми для самостійного вивчення

1. Еволюція теорії публічного управління: історичні етапи та сучасні підходи.

2. Критика класичної теорії публічного управління: точки зору на недоліки та альтернативні підходи.

3. Наукове управління у практиці: від теорії до застосування.

4. Теорія груп та організацій у публічному управлінні: основні концепції та методи.

5. Нове публічне управління: принципи та реформи.

6. Децентралізація управління в публічному адмініструванні: виклики та можливості.

7. Цифрова трансформація в публічному управлінні: перспективи та виклики.

8. Інноваційні технології в сучасному публічному адмініструванні: аналіз основних напрямків.

9. Тенденції розвитку теорії публічного управління: перспективи та виклики.

10. Вплив глобалізації на теорію та практику публічного управління: аналіз.

11. Розвиток теорії публічного управління: від класичних концепцій до нових підходів.

12. Критичний огляд класичної теорії публічного управління: недоліки та альтернативи.

13. Роль наукового управління у покращенні публічного адміністрування: досягнення й виклики.

14. Трансформація публічного управління в умовах глобалізації: вплив та відповідь.

15. Цифрова трансформація в публічному управлінні: нові можливості й виклики.

Тестові завдання

1. Що включає етапи еволюції теорії публічного управління?
 - a) Тільки класичні концепції
 - b) Класичні концепції та сучасні підходи
 - c) Тільки сучасні підходи
 - d) Сучасні підходи та нові ідеї
2. Які аспекти відображають критику класичної теорії публічного управління?
 - a) Недостатня увага до соціальної справедливості
 - b) Зростання бюрократизму
 - c) Недостатність участі громадськості
 - d) Усі відповіді вірні
3. Що представляє собою наукове управління?
 - a) Систему досліджень і вивчення управлінських питань
 - b) Методи управління на основі наукових досліджень
 - c) Ідеї раціоналізації управління
 - d) Усі відповіді вірні

4. Яка концепція зосереджувалася на раціоналізації та ефективності управління?

- a) Наукове управління
- b) Класичне управління
- c) Адміністративна поведінка
- d) Теорія груп та організацій

5. Які підходи включає теорія груп та організацій?

- a) Аналіз організаційних структур
- b) Вивчення поведінки управлінських груп c)

Розробка стратегій міжособистісного спілкування

- d) Усі відповіді вірні

6. Які принципи характеризують "нове публічне управління"?

- a) Ефективність та результативність
- b) Децентралізація та демократизація
- c) Залучення громадськості
- d) Усі відповіді вірні

7. Які виклики стоять перед сучасним публічним управлінням? a)

Глобалізація b) Зміни в технологіях c) Розвиток громадянського суспільства d)

Усі відповіді вірні

8. Яка роль цифрової трансформації в публічному управлінні

- a) Покращення ефективності та доступності послуг
- b) Захист персональних даних
- c) Масштабування бюрократії
- d) Усі відповіді вірні

9. Які напрями розвитку можна визначити для майбутнього публічного управління?

- a) Розширення глобальної кооперації
- b) Розвиток інноваційних технологій
- c) Створення більш гнучких управлінських моделей
- d) Усі відповіді вірні

10. Які перспективи використання інноваційних технологій в публічному управлінні можна виділити на майбутнє?

- a) Розробка "розумних" міст
- b) Застосування штучного інтелекту у прийнятті рішень
- c) Покращення транспортних систем
- d) Усі відповіді вірні.

Відповіді:

- 1. b) Класичні концепції та сучасні підходи
- 2. d) Усі відповіді вірні
- 3. d) Усі відповіді вірні
- 4. Наукове управління
- 5. d) Усі відповіді вірні
- 6. d) Усі відповіді вірні
- 7. d
- 8. Глобалізація
- 9. d) Усі відповіді вірні
- 10. b) Застосування штучного інтелекту у прийнятті рішень

Словник термінів

Термін	Пояснення
Адміністративна поведінка	Концепція, яка зосереджується на дослідженні поведінки адміністративних працівників та їх взаємодії з організаційними структурами.
Глобалізація	Процес, який веде до зростання взаємозалежності між країнами та регіонами світу через економічну, політичну та культурну інтеграцію.
Децентралізація	Передача влади, відповідальності та рішень від центрального уряду до місцевих органів влади або самоврядування.
Класичне управління	Теорія управління, яка підкреслює ієрархічну організацію, стандартизацію процедур та наголошує на раціональності та ефективності.
Наукове управління	Підхід до управління, який базується на наукових методах та аналізі для покращення ефективності та продуктивності організації.

Нове публічне управління	Концепція, яка підкреслює активну участь громадськості, прозорість, результативність та інновації у публічному управлінні.
Публічне управління	Процес управління та прийняття рішень, що стосуються державного або громадського сектору та виконання політичних цілей.
Теорія груп та організацій	Дослідження взаємодії між індивідами та групами в організаційному середовищі та їх вплив на управління та прийняття рішень.
Цифрова трансформація	Процес використання цифрових технологій для зміни діяльності, процесів та моделей бізнесу, включаючи управління та взаємодію.

Практичні завдання

1. Аналіз і порівняльне дослідження концепцій публічного управління. Створіть таблицю, в якій порівняйте основні ідеї та принципи класичної теорії публічного управління з сучасними підходами, такими як нове публічне управління та глобальне управління.

2. Аналіз кейсів з реформування публічного сектору. Оберіть країну та проведіть аналіз кейсів реформування публічного сектору в цій країні. Оцініть, які концепції публічного управління використовувалися для досягнення конкретних результатів.

3. Розробка стратегій для підвищення ефективності управління. Створіть план заходів для удосконалення управління в певній галузі або організації, використовуючи сучасні теорії публічного управління та кращі практики.

4. Аналіз впливу цифрової трансформації. Проведіть дослідження про вплив цифрової трансформації на управління в обраній галузі або країні. Оцініть переваги та виклики, які виникають внаслідок використання цифрових технологій у публічному управлінні.

5. Створення презентації на тему еволюції публічного управління. Підготуйте презентацію, в якій представите основні етапи та ключові концепції в еволюції теорії публічного управління. Включіть приклади та ілюстрації для кращого розуміння матеріалу.

ТЕМА 3

СУТНІСТЬ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

- 3.1. Значення системного підходу у публічному адмініструванні
 - 3.2 Основні поняття системного підходу
 - 3.3. Сутність системного підходу в публічному адмініструванні
 - 3.4. Приклади застосування системного підходу в публічному управлінні та адмініструванні
- Питання для самоконтролю знань

3.1. Значення системного підходу у публічному адмініструванні

Публічне адміністрування є складною та мінливою сферою, що включає в себе діяльність, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування державного апарату та задоволення потреб суспільства. У такому контексті системний підхід стає ключовим інструментом для аналізу, планування та вдосконалення публічного управління.

Системний підхід – це методологія аналізу та управління, що базується на розумінні об'єкта як складної системи, що складається з взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів. У контексті публічного адміністрування цей підхід допомагає розглядати систему державного управління як цілісний комплекс, що складається з різних рівнів, структур та процесів.

Застосування системного підходу в публічному управлінні та адмініструванні передбачає наступні кроки:

Аналіз системи управління. Системний підхід дозволяє розглядати державний апарат як систему з взаємозалежними елементами, такими як законодавча, виконавча та судова влада, а також місцеве самоврядування.

Аналізуючи ці елементи як частини єдиного цілого, можна краще розуміти їх взаємодію та вплив на суспільство.

Планування та стратегічне управління. Системний підхід допомагає розробляти стратегії та політики, враховуючи комплексний характер публічного управління. Це дозволяє уникнути фрагментації та конфліктів між різними гілками управління та забезпечити спільне досягнення цілей.

Оцінка та контроль результативності. Системний підхід дозволяє виявляти взаємозв'язки та вплив різних факторів на результативність державного управління. Це сприяє вдосконаленню системи шляхом ідентифікації слабких місць та впровадження необхідних корекцій.

Переваги системного підходу в публічному адмініструванні полягають у таких властивостях, як:

Цілісність та комплексність. Системний підхід дозволяє розглядати проблеми публічного управління в їхньому комплексі, що сприяє розумінню сутності проблеми та розробці комплексних рішень.

Ефективність та оптимізація ресурсів. Аналізуючи систему управління як цілісний комплекс, можна виявити можливості для оптимізації використання ресурсів та покращення результативності діяльності.

Адаптивність та гнучкість. Системний підхід сприяє розвитку адаптивних та гнучких систем управління, які здатні швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Системний підхід в публічному управлінні та адмініструванні виявляється як потужний інструмент для аналізу, планування та вдосконалення системи управління. Розглядання державного апарату як складної системи допомагає досягати ефективності та результативності у в управлінні країною. Шляхом застосування системного підходу в публічному адмініструванні, можна досягти більшої гнучкості, адаптивності та ефективності у вирішенні складних суспільних проблем.

Загалом, системний підхід у публічному управлінні та адмініструванні сприяє покращенню управління країною, раціональному використанню

ресурсів та досягненню стратегічних цілей. Це інтегрований підхід, який дозволяє розглядати публічний сектор як систему, що працює взаємодіючи, а не окремі елементи. Тому важливо враховувати значення системного підходу при формулюванні та впровадженні стратегій управління в сучасному суспільстві.

3.2. Основні поняття системного підходу

Як відомо, система – це організована сукупність взаємодіючих елементів, що спрямована на досягнення певної мети. Вона може бути фізичною, такою як механічна система, або абстрактною, як соціальна система.

Елементи системи – це окремі частини або компоненти, які складають систему. Вони можуть бути матеріальними об'єктами, процесами, ідеями або даними. Наприклад, у соціальній системі елементами можуть бути люди, інституції, правила тощо.

Системний аналіз – це методологія аналізу складних систем, що базується на вивченні їх структури, функціонування та взаємодії з оточуючим середовищем. Він включає в себе ряд інструментів та підходів, таких як аналіз причинно-наслідкових зв'язків, моделювання системи тощо.

Елементи системного аналізу:

Ідентифікація системи. Визначення меж системи та її складових елементів.

Аналіз структури системи. Вивчення взаємозв'язків між елементами системи та їх організація.

Оцінка функціонування системи. Аналіз ефективності та результативності системи в досягненні поставлених цілей.

Моделювання системи. Побудова математичних або інших моделей, що відображають структуру та функціонування системи.

Елементи системи взаємодіють між собою, обмінюючись інформацією, енергією або ресурсами. Ця взаємодія може бути прямою або опосередкованою, але вона є ключовим аспектом функціонування будь-якої системи.

Синергія – це явище, коли взаємодія елементів системи призводить до виникнення нових властивостей або результатів, які не можуть бути досягнуті окремо. Це може бути позитивним або негативним ефектом.

Основні поняття системного підходу включають в себе розуміння системи та її складових, методи системного аналізу, а також взаємозв'язки між елементами системи. Використання системного підходу допомагає розуміти та оптимізувати складні системи у всіх сферах людської діяльності.

3.3. Сутність системного підходу в контексті публічного управління та адміністрування

Системний підхід в публічному адмініструванні допомагає оптимізувати управління шляхом розглядання державного апарату як цілісної системи з взаємопов'язаними елементами.

Планування та стратегічне управління. Системний підхід сприяє розробці стратегій та політик, які враховують комплексний характер публічного управління та спрямовані на досягнення цілей.

Системний підхід в публічному адмініструванні потребує адаптації до особливостей державного сектору, включаючи велику кількість структурних підрозділів, складні процеси прийняття рішень та багат шарову систему управління.

Використання інструментів системного аналізу. В публічному секторі системний підхід використовується для аналізу та оптимізації роботи адміністративних структур, а також для розробки ефективних стратегій управління.

Переваги і обмеження застосування системного підходу у публічному адмініструванні

1. Переваги застосування системного підходу

Цілісність та комплексність. Системний підхід дозволяє розглядати проблеми публічного управління в їхньому комплексі, що сприяє розумінню сутності проблеми та розробці комплексних рішень.

Ефективність управління. Аналізуючи систему управління як цілісний комплекс, можна виявити можливості для оптимізації використання ресурсів та покращення результативності діяльності.

Обмеження застосування системного підходу:

Складність імплементації. Застосування системного підходу в публічному секторі може вимагати значних зусиль та ресурсів, особливо у великих бюрократичних системах.

Неоднозначність результатів. У публічному управлінні часто складно прогнозувати результати впровадження системних змін через велику кількість факторів, які впливають на систему.

Системний підхід в публічному адмініструванні відіграє важливу роль у оптимізації управління та розробці стратегій розвитку. Хоча його застосування може бути складним, він дозволяє досягти більшої ефективності та результативності у вирішенні складних адміністративних проблем.

3.4. Приклади застосування системного підходу в публічному адмініструванні

A. Управління громадськими послугами.

1. Впровадження сервісного підходу. Системний підхід дозволяє переглядати громадські послуги як систему, що складається з різних елементів, таких як інфраструктура, персонал та технології. При використанні

системного підходу можна оптимізувати процеси надання послуг та підвищити їх ефективність для громадян.

2. Моніторинг та аналіз якості послуг.

Системний підхід дозволяє здійснювати комплексний аналіз якості громадських послуг, включаючи вивчення потреб громадян, оцінку якості обслуговування та виявлення проблемних моментів. Це допомагає удосконалювати систему надання послуг та забезпечувати задоволення потреб громадян.

В. Оптимізація бюрократичних процесів.

1. Автоматизація та впровадження ІТ-рішень.

Застосування системного підходу дозволяє впроваджувати інформаційні технології для автоматизації бюрократичних процесів та оптимізації роботи державних установ. Це дозволяє зменшити бюрократичні перешкоди та покращити якість обслуговування громадян.

2. Стандізація та уніфікація процедур.

Системний підхід сприяє розробці та впровадженню стандартів та нормативів, які дозволяють уніфікувати бюрократичні процедури та забезпечувати їх ефективність та консистентність.

С. Розвиток електронного уряду.

1. Цифрова трансформація

Застосування системного підходу дозволяє переглядати електронний уряд як систему, що складається з різних елементів, таких як електронні сервіси, інфраструктура та правова база. Це допомагає забезпечити інтеграцію та взаємодію між різними компонентами електронного уряду.

3. Захист інформації та приватності. Системний підхід дозволяє враховувати комплексність питань захисту інформації та приватності при розвитку електронного уряду. Це включає в себе розробку відповідних політик, технічних заходів та механізмів контролю.

Застосування системного підходу в публічному адмініструванні дозволяє оптимізувати управління, покращувати якість громадських послуг,

оптимізувати бюрократичні процеси та розвивати електронний уряд. Ці приклади демонструють важливість системного підходу у досягненні ефективності та результативності в публічному секторі.

Системний підхід виявляється потужним інструментом для оптимізації управління та підвищення ефективності публічного адміністрування. Його застосування дозволяє розглядати публічний сектор як цілісну систему, що сприяє досягненню стратегічних цілей та забезпеченню високого рівня задоволення потреб громадян. Подальші дослідження в цій області важливі для постійного удосконалення методів управління та досягнення успіху в сфері публічного адміністрування.

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке системний підхід у контексті публічного адміністрування?
2. Які основні поняття включає в себе системний підхід?
3. Яка роль системного підходу в управлінні громадськими послугами?
4. Назвіть приклади застосування системного підходу для оптимізації бюрократичних процесів.
5. Чому системний підхід є важливим для розвитку електронного уряду?
6. Які переваги застосування системного підходу в публічному адмініструванні?
7. Які можуть бути обмеження в застосуванні системного підходу в публічному секторі?
8. Як системний підхід допомагає управляти громадськими послугами з точки зору громадян?
9. Що включає в себе адаптація системного підходу до публічного сектору?

10. Які аспекти варто враховувати при впровадженні системного підходу в управління громадськими послугами?
11. Як системний підхід сприяє оптимізації бюрократичних процесів?
12. Які методи аналізу використовуються в рамках системного підходу для розвитку електронного уряду?
13. Як системний підхід сприяє ефективному управлінню ресурсами в публічному секторі?
14. Які можуть бути наслідки відсутності системного підходу в публічному адмініструванні?
15. Які переваги має впровадження сервісного підходу в управління громадськими послугами з використанням системного підходу?
16. Як системний підхід сприяє покращенню взаємодії між різними органами в публічному секторі?
17. Які можливі шляхи подальшого розвитку системного підходу в публічному адмініструванні?
18. Як системний підхід допомагає вирішувати складні суспільні проблеми через управління громадськими послугами?
19. Які критерії ефективності можна застосовувати для оцінки успішності системного підходу в публічному адмініструванні?
20. Як системний підхід впливає на розробку та впровадження стратегій управління в публічному секторі?

Теми для самостійного вивчення

1. Застосування системного підходу для оптимізації управління громадськими послугами: Дослідження методів та інструментів системного підходу для покращення надання громадських послуг у сфері публічного адміністрування.
2. Роль системного підходу в управлінні бюрократичними процесами: Аналіз впливу системного підходу на оптимізацію та модернізацію бюрократичних процесів у державному секторі.

3. Ефективність системного підходу в розвитку електронного уряду: Дослідження впливу системного підходу на розвиток та впровадження електронного уряду та цифрові трансформації в публічному адмініструванні.

4. Підвищення якості громадських послуг через системний підхід: Аналіз впливу застосування системного підходу на якість та доступність громадських послуг для громадян.

5. Адаптація системного підходу до потреб публічного сектору: Дослідження стратегій та методів адаптації системного підходу до специфіки публічного адміністрування та управління.

6. Переваги та обмеження застосування системного підходу в управлінні публічними службами: Аналіз плюсів та мінусів використання системного підходу для управління публічними службами.

7. Інноваційні підходи до впровадження системного підходу в публічне адміністрування: Дослідження сучасних тенденцій та інноваційних підходів до використання системного підходу для покращення управління у сфері публічного адміністрування.

8. «Ефективність застосування системного підходу в управлінні громадськими послугами»: Це есе може досліджувати, як системний підхід сприяє покращенню якості та доступності громадських послуг для громадян, а також які фактори сприяють або обмежують його успішне впровадження

9. «Вплив системного підходу на оптимізацію бюрократичних процесів у публічному секторі»: Тут можна обговорити, як системний підхід допомагає управляти складними бюрократичними процесами, зменшуючи бюрократичні перешкоди та покращуючи ефективність адміністративних процедур.

10. «Роль системного підходу в розвитку електронного уряду та цифровій трансформації»: Це есе може розглядати, як системний підхід сприяє інтеграції та розвитку електронного уряду, а також які виклики та переваги він вносить у цифрову трансформацію в публічному адмініструванні.

11. «Адаптація системного підходу до специфіки публічного сектору: від теорії до практики»: Тут можна розглянути, як теоретичні концепції системного підходу адаптуються та впроваджуються у реальному житті, враховуючи унікальність публічного сектору та його потреби.

12. «Перспективи розвитку системного підходу в управлінні публічними службами: виклики та можливості»: Це есе може обговорювати поточний стан та майбутні перспективи застосування системного підходу в управлінні публічними службами, враховуючи сучасні тенденції та виклики.

Тестові завдання

1. Що означає системний підхід у публічному адмініструванні?

а) Розглядання публічного сектору як цілісної системи з взаємопов'язаними елементами.

б) Фокус на індивідуальних діях та рішеннях управлінців.

с) Ігнорування комплексних взаємозв'язків між елементами системи.

Відповідь: а) Розглядання публічного сектору як цілісної системи з взаємопов'язаними елементами.

2. Яка роль системного підходу в управлінні громадськими послугами?

а) Підвищення бюрократії.

б) Покращення якості та ефективності надання громадських послуг.

с) Збільшення корупції.

Відповідь: б) Покращення якості та ефективності надання громадських послуг.

3. Який ефект надає впровадження системного підходу в бюрократичних процесах?

а) Збільшення бюрократії.

б) Зменшення ефективності управління.

с) Оптимізація та покращення ефективності управління.

Відповідь: с) Оптимізація та покращення ефективності управління.

4. Які фактори важливі для успішної адаптації системного підходу до публічного сектору?

- a) Ігнорування потреб громадян.
- b) Розвиток технологій.
- c) Врахування специфіки публічного адміністрування та унікальних потреб суспільства.

Відповідь: c) Врахування специфіки публічного адміністрування та унікальних потреб суспільства.

5. Які можливі наслідки відсутності системного підходу в публічному адмініструванні?

- a) Покращення ефективності управління.
- b) Збільшення бюрократії та корупції.
- c) Зменшення рівня задоволення потреб громадян.

Відповідь: b) Збільшення бюрократії та корупції.

6. Як системний підхід впливає на розвиток електронного уряду?

- a) Зменшення інтересу громадян до електронних послуг.
- b) Збільшення доступності та ефективності електронного уряду.
- c) Зупинення розвитку технологій.

Відповідь: b) Збільшення доступності та ефективності електронного уряду.

7. Які переваги має впровадження сервісного підходу в управлінні громадськими послугами з використанням системного підходу?

- a) Зменшення якості послуг.
- b) Покращення доступності та задоволення потреб громадян.
- c) Збільшення бюрократії.

Відповідь: b) Покращення доступності та задоволення потреб громадян.

8. Які можливі шляхи подальшого розвитку системного підходу в публічному адмініструванні?

- a) Ігнорування інновацій.
- b) Розробка нових методологій та інструментів.

с) Збереження статус-кво.

Відповідь: б) Розробка нових методологій та інструментів.

9. Як системний підхід впливає на розробку та впровадження стратегій управління в публічному секторі?

а) Сприяє збереженню старих, застарілих стратегій.

б) Стимулює розвиток нових та більш адаптивних стратегій.

с) Поглиблює конфлікти між різними секторами управління.

Відповідь: б) Стимулює розвиток нових та більш адаптивних стратегій.

10. Які критерії ефективності можна застосовувати для оцінки успішності системного підходу в публічному адмініструванні?

а) Збільшення бюрократії.

б) Покращення якості надання громадських послуг та зменшення часу на їх виконання.

с) Збільшення кількості адміністративних процедур.

Відповідь: б) Покращення якості надання громадських послуг та зменшення часу на їх виконання.

Практичні завдання

1. Аналіз бюрократичного процесу. Оберіть конкретний бюрократичний процес у вашій місцевій адміністрації (наприклад, процес видачі дозволів або реєстрації бізнесу) та проаналізуйте його з використанням системного підходу. Виявіть основні елементи системи, їх взаємозв'язки та можливість оптимізації процесу.

2. Розробка стратегії управління громадськими послугами. Проведіть дослідження та розробіть стратегію покращення надання громадських послуг у вашому місті або регіоні з використанням системного підходу. Врахуйте потреби громадян, ефективність управління та інші ключові аспекти.

3. Аналіз впливу електронного уряду на громадські послуги. Дослідіть вплив електронного уряду на надання громадських послуг у вашій

країні або регіоні. Порівняйте традиційні та електронні послуги з точки зору доступності, ефективності та задоволення потреб громадян.

4. Розробка інноваційного проекту в галузі публічного адміністрування. Виберіть конкретну проблему чи виклик у публічному адмініструванні та розробіть інноваційний проект або стратегію для її вирішення з використанням системного підходу.

5. Проведення аналізу ефективності. Виконайте аналіз ефективності застосування системного підходу в конкретній галузі або організації публічного сектору. Оцініть його вплив на якість надання послуг, ефективність управління та задоволення потреб громадян.

ТЕМА 4

ПУБЛІЧНА СФЕРА: ОБ'ЄДНАННЯ, ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА ТА СУСПІЛЬСТВО

4.1 Значення об'єднання, економіки, політики та суспільства у публічній сфері

4.2 Публічна економіка, політика та їх особливості

4.3 Суспільство в публічній сфері - виклики, тенденції та перспективи

Питання для самоконтролю знань

Публічна сфера – це область суспільного життя, в якій люди об'єднуються для вирішення спільних проблем, вираження своїх поглядів та участі в політичних, економічних та культурних процесах. Вона охоплює широкий спектр діяльності, від політичних об'єднань і громадських організацій до економічних структур і культурних інституцій.

4.1 Значення об'єднання, економіки, політики та суспільства у публічній сфері

У публічній сфері об'єднуються індивіди, групи та організації з метою спільної діяльності. Це можуть бути політичні партії, громадські організації, профспілки, бізнес-асоціації та інші форми об'єднань. Економіка в публічній сфері відіграє важливу роль у забезпеченні ресурсів та послуг для суспільства, а політика визначає правила гри та механізми влади. Суспільство, у свою чергу, формує цінності, норми та ідеали, які впливають на функціонування публічної сфери.

Публічна сфера є важливим аспектом сучасного суспільства, який об'єднує різноманітні інтереси та цінності. Вивчення цієї теми дозволить нам краще зрозуміти, як функціонує суспільство та як ми можемо впливати на його розвиток.

Об'єднання у публічній сфері включають в себе різноманітні організаційні форми, такі як політичні партії, громадські об'єднання, професійні спілки, благодійні фонди тощо. Сутність об'єднань полягає у координації інтересів групи людей для досягнення спільної мети або вирішення спільної проблеми. Вони слугують платформою для вираження поглядів та інтересів своїх членів та впливу на прийняття рішень в суспільстві.

Типологія об'єднань у публічній сфері. Об'єднання можуть бути класифіковані за різними критеріями, включаючи політичну орієнтацію, сферу діяльності, структуру та інші параметри. Наприклад, політичні партії можуть бути лівими, правими чи центристськими, а громадські об'єднання - захищати права людини, захищати навколишнє середовище або пропагувати культурні цінності. Така різноманітність свідчить про складність та многогранність об'єднань у публічній сфері.

Роль об'єднань у формуванні громадянського суспільства. Об'єднання відіграють важливу роль у формуванні громадянського суспільства, яке базується на активній громадянській участі, взаємодії та взаєморозумінні. Вони сприяють розвитку громадянських навичок, формуванню громадянської ідентичності та зміцненню соціального капіталу в суспільстві. Крім того, об'єднання є важливим інструментом для контролю за владою та впливу на процеси прийняття рішень.

Вплив об'єднань на політичні, економічні та соціокультурні процеси. Об'єднання в публічній сфері мають значний вплив на політичні, економічні та соціокультурні процеси. Вони можуть змінювати політичний ландшафт, впливати на формування економічної політики та соціальних програм, а також впливати на культурні та ціннісні установки суспільства.

Об'єднання у публічній сфері є важливим елементом сучасного суспільства, який відіграє визначальну роль у формуванні громадянського суспільства та впливі на політичні, економічні та соціокультурні процеси. Їх роль важко переоцінити, оскільки вони є каталізаторами змін у суспільстві та важливими учасниками громадського діалогу.

Дослідження об'єднань у публічній сфері вимагає більш глибокого аналізу різноманітних аспектів їх функціонування, включаючи організаційну структуру, стратегії впливу, взаємодію з іншими акторами та вплив на суспільство в цілому. Далі в нашому курсі ми розглянемо конкретні приклади об'єднань у різних сферах публічного життя, їх роль у політичних процесах, вплив на економічний розвиток та соціокультурні зміни.

Дякую за увагу до нашої лекції. Будь ласка, не соромтеся задавати запитання та розгортати дискусії. Вивчення об'єднань у публічній сфері - це складний та захоплюючий процес, який допоможе нам краще зрозуміти динаміку сучасного суспільства та шляхи його подальшого розвитку.

4.2. Публічна економіка, політика та їх особливості

Економіка в публічній сфері визначається як сукупність виробничих, розподільчих та споживчих відносин, що створюються в державному та громадському секторах. Вона охоплює економічну діяльність у сфері державного управління, соціальних послуг, освіти, охорони здоров'я, культури та інших сферах, що не входять до сфери приватного бізнесу.

Основною особливістю економіки в публічній сфері є наявність державного втручання та громадського контролю. Держава виступає як основний регулятор економічних процесів, здійснюючи функції розподілу ресурсів, регулювання ринків та забезпечення громадських благ. Громадське суспільство також відіграє важливу роль у визначенні пріоритетів економічної політики та контролю за її виконанням.

Економіка в публічній сфері має значний вплив на рівень життя громадян, розвиток соціальних та культурних інститутів, а також стан демократії та правової держави. Ефективна економічна політика сприяє зростанню добробуту населення, забезпеченню соціальної справедливості та збереженню екологічного балансу.

Економіка в публічній сфері відіграє важливу роль у суспільному житті, впливаючи на різні аспекти суспільства. Розуміння її сутності та особливостей функціонування є важливим для аналізу та розвитку сучасного суспільства.

Теоретичні засади політики в публічній сфері.

Політика в публічній сфері вивчається як система взаємозв'язаних інститутів, процесів та акторів, спрямованих на прийняття рішень та вирішення суспільних проблем. Теоретичні підходи до вивчення політики включають класичну політологію, сучасні теорії демократії, плюралізму та глобалізації, а також аналіз політичних інститутів та процесів.

Практичні аспекти політики в публічній сфері.

У публічній сфері політика виявляється через різноманітні політичні інституції та процедури, такі як вибори, законодавчий процес, владні структури, громадські організації та громадський діалог. Практичні аспекти політики включають також аналіз політичних партій, ідеологій, стратегій впливу та політичних кампаній.

Вплив політики на розвиток суспільства
Політика в публічній сфері має величезний вплив на розвиток суспільства, включаючи економічний розвиток, соціальну справедливість, культурну різноманітність та права людини. Ефективна політика сприяє стабільності та процвітанню суспільства, забезпечуючи захист прав громадян та ефективну діяльність владних структур.

Політика в публічній сфері є ключовим аспектом сучасного суспільства, який визначає його розвиток та напрямки подальшого руху. Розуміння теоретичних засад та практичних аспектів політики є важливим для аналізу суспільних процесів та вирішення сучасних проблем.

4.3 Суспільство в публічній сфері - виклики, тенденції та перспективи

Суспільство, як сукупність індивідів та соціальних груп, є центральною складовою публічної сфери, впливаючи на політику, економіку та культуру суспільства. У цій лекції ми розглянемо структуру суспільства, його динаміку та взаємодію з іншими аспектами публічного життя.

Структура суспільства в публічній сфері.

Суспільство в публічній сфері характеризується різноманітністю соціальних груп та індивідів, які мають власні інтереси, цінності та потреби. Структура суспільства може бути класифікована за різними критеріями, включаючи соціальний статус, економічний стан, освіту, професійну спрямованість тощо.

Динаміка суспільства в публічній сфері

Суспільство постійно зазнає змін під впливом різних чинників, таких як технологічний прогрес, політичні зміни, економічний розвиток та культурні трансформації. Динаміка суспільства відображається у зміні цінностей, норм поведінки, структури сім'ї, формах спілкування та інших аспектах суспільного життя.

Вплив суспільства на інші аспекти публічної сфери

Суспільство впливає на інші аспекти публічної сфери, включаючи політику, економіку та культуру. Відносини між різними соціальними групами та індивідами формують політичні установи, визначають економічні стратегії та впливають на культурні стандарти та цінності.

Суспільство в публічній сфері є складною та динамічною системою, яка визначає характер та напрямки розвитку сучасного суспільства. Розуміння його структури, динаміки та впливу на інші аспекти публічного життя є ключовим для аналізу сучасних суспільних процесів та розробки стратегій соціального розвитку.

Суспільство, як складний організм соціальних відносин та культурних цінностей, постійно зазнає впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, що формують його розвиток. У цій лекції ми розглянемо виклики, з якими зіштовхується сучасне суспільство, основні тенденції його розвитку та перспективи на майбутнє.

Виклики для суспільства в публічній сфері

Сучасне суспільство стикається з рядом складних викликів, таких як соціальна нерівність, екологічні проблеми, політичні конфлікти, демографічні зміни та інші. Ці виклики вимагають комплексного підходу та спільних зусиль уряду, громадськості та міжнародного співтовариства для їх вирішення.

Тенденції розвитку суспільства в публічній сфері

Серед основних тенденцій розвитку сучасного суспільства можна виділити зростання ролі громадянського суспільства, розширення прав людини, розвиток інформаційних технологій, глобалізацію економіки та культурної взаємодії, а також зміни у структурі робочої сили та моделі сімейного життя.

Перспективи суспільства в публічній сфері

Хоча перед сучасним суспільством стоять численні виклики, варто зауважити, що вони також створюють нові можливості для розвитку. Перспективи суспільства включають збереження стабільності та безпеки, підвищення рівня життя, розвиток технологій для вирішення складних проблем, підтримку інклюзивності та різноманітності, а також сприяння мирному співіснуванню.

Суспільство в публічній сфері знаходиться під постійним впливом змін, які формують його розвиток. Розуміння викликів, тенденцій та перспектив суспільства є важливим для розробки стратегій соціального розвитку та досягнення стабільності та процвітання.

Спілкування в цьому контексті визначається як процес обміну інформацією, ідеями та переконаннями між різними соціальними акторами, такими як громадські організації, владні структури, ЗМІ та громадяни. У цій

лекції ми розглянемо форми спілкування, стратегії впливу та важливість спілкування в публічній сфері.

Форми спілкування в публічній сфері

Спілкування в публічній сфері може мати різноманітні форми, включаючи усні та письмові комунікації, публічні виступи, масові медіа, соціальні мережі, демонстрації, петиції та інші. Кожна з цих форм має свої особливості та може використовуватися для досягнення певних цілей в публічній сфері.

Стратегії впливу через спілкування

Впливовість у публічній сфері може досягатися за допомогою різних стратегій спілкування, таких як переконання, переконування, мобілізація, аргументація, вплив на громадську думку тощо. Використання правильних стратегій може забезпечити ефективний вплив на рішення та дії громадян та владних структур.

Вплив спілкування на суспільство

Спілкування в публічній сфері відіграє важливу роль у формуванні громадської думки, вирішенні соціальних проблем, підтримці демократії та прав людини, а також впливі на політичні та економічні процеси. Як ефективне засіб спілкування може змінювати уявлення та поведінку людей, сприяючи розвитку суспільства в цілому.

Спілкування в публічній сфері є важливим механізмом взаємодії між різними соціальними акторами та визначає характер та напрямки розвитку сучасного суспільства. Розуміння форм, стратегій та впливу спілкування допоможе нам краще зрозуміти сучасні виклики та можливості в публічній сфері.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні форми спілкування в публічній сфері ви знаєте?
2. Що таке стратегії впливу через спілкування і як вони використовуються?

3. Наведіть приклади публічних виступів як форми спілкування.
4. Як спілкування впливає на громадську думку?
5. Що таке масові медіа і яка їх роль у публічній сфері?
6. Які фактори впливають на ефективність спілкування в публічній сфері?
7. Які основні принципи аргументації використовуються в публічному спілкуванні?
8. Як спілкування в публічній сфері сприяє розвитку демократії?
9. Які соціальні мережі використовуються для спілкування в публічній сфері?
10. Які інструменти спілкування використовуються для мобілізації громадської думки?
11. Як вплив спілкування на суспільство може бути вимірний?
12. Що таке громадські дебати і яка їх значущість в публічній сфері?
13. Які методи спілкування використовуються для розробки політичних стратегій?
14. Які можливості та обмеження у використанні інтернету для спілкування в публічній сфері?
15. Як спілкування впливає на формування громадських рухів?
16. Які особливості спілкування в кризових ситуаціях?
17. Які ризики пов'язані з маніпулюванням інформацією в публічній сфері?
18. Які стратегії спілкування використовуються для підтримки екологічних ініціатив?
19. Як спілкування може бути використане для розв'язання соціальних проблем?
20. Які перспективи розвитку спілкування в публічній сфері ви бачите на майбутнє?

Теми рефератів

1. Роль громадських організацій у формуванні публічної політики.
2. Вплив економічних факторів на політичні процеси в сучасному суспільстві.
3. Демократія і громадське учась: можливості та обмеження.
4. Виклики та перспективи громадянського суспільства в епоху глобалізації.
5. Соціальні рухи як форма активізму у публічній сфері.
6. Вплив масових медіа на формування громадської думки та політичні процеси.
7. Етичні аспекти громадянського учась у публічній сфері.
8. Політичні та економічні аспекти управління кризовими ситуаціями у сучасному суспільстві.
9. Громадське здоров'я як складова публічної політики: виклики та стратегії.
10. Права людини та громадянське суспільство: взаємозв'язок та роль у публічній сфері.

Теми есе

1. Роль громадських об'єднань у становленні демократії та громадянського суспільства.
2. Взаємозв'язок між економічними процесами та політичними рішеннями в сучасному світі.
3. Політичні партії та їх вплив на суспільство: механізми формування політичної волі.
4. Громадське обговорення та прийняття рішень: роль громадянського учась у публічній сфері.
5. Виклики економічного зростання та розподілу ресурсів у публічній сфері.

6. Політичні конфлікти та їх вплив на соціальну стабільність у сучасному світі.

7. Роль медіа у формуванні громадської думки та політичних процесів у публічній сфері.

Тестові завдання

Тест 1 Роль громадських організацій

Що таке громадські організації?

- a) Організації, які займаються комерційною діяльністю.
- b) Організації, які об'єднують громадян для досягнення спільних цілей.
- c) Організації, які здійснюють управлінську діяльність урядових структур.

Яка роль громадських організацій у публічній сфері?

- a) Підтримка комерційних інтересів.
- b) Захист прав та інтересів громадян, здійснення благодійної діяльності, участь у формуванні політики та здійснення контролю над діяльністю влади.
- c) Навчання та освіта.

Відповіді: 1 - b, 2 – b

Тест 2 Взаємозв'язок економіки та політики

Що означає вираз "економіка та політика"?

- a) Економічні закономірності та політичні вибори.
- b) Взаємозв'язок між економічними процесами та політичними рішеннями.
- c) Взаємодія бізнесу та політичних партій.

Які можливості має політика для впливу на економіку?

- a) Встановлення податків, регулювання ринку, створення законодавчого середовища.
- b) Вибір керівництва підприємств.
- c) Вплив на ціни товарів.

Відповіді: 3 - b, 4 – a

Тест 3 Роль громадянської участі у публічній сфері

Що таке громадянська участь?

- а) Активна участь громадян у виборах.
- б) Участь громадян у формуванні та впровадженні рішень, що стосуються суспільства.
- в) Активне спілкування в соціальних мережах.

Яка роль громадянської участі у публічній сфері?

- а) Забезпечення розваг та дозвілля.
- б) Забезпечення відповідальності владних структур перед громадянами, здійснення контролю над діяльністю влади, вирішення соціальних проблем.
- в) Збільшення кількості законів.

Відповіді: 5 - б, 6 – в

Тест 4 Вплив економічних процесів на суспільство

Як економічні процеси впливають на соціальну структуру суспільства?

- а) Вони не впливають.
- б) Вони впливають на розподіл ресурсів та соціальну мобільність.
- в) Вони впливають на культурні традиції.

Які економічні виклики можуть виникнути у суспільстві?

- а) Інфляція, безробіття, нерівномірний розподіл багатства.
- б) Погіршення стану навколишнього середовища, розвиток культури.
- в) Зниження цін на товари та послуги.

Відповіді: 7 - б, 8 – а

Тест 5 Роль масових медіа в публічній сфері

Яка роль масових медіа в публічній сфері?

- а) Поширення фейкових новин.
- б) Інформування громадян, формування громадської думки, контроль
- в) Розповсюдження особистих думок та відгуків.

Які можливості надає використання масових медіа для громадянської участі?

- а) Можливість висловити свою думку у прямому ефірі.

б) Доступ до різноманітної інформації, можливість обговорювати та коментувати новини в соціальних мережах, створення петицій та громадських кампаній.

с) Заборона обговорення політичних питань у масових медіа.

Відповіді: 9 - б, 10 – б

Тест 6: Роль політичних партій у публічній сфері

Які основні функції політичних партій?

а) Організація вечірок та розваг.

б) Представництво інтересів громадян, формування політичної агенди, підготовка кандидатів до виборів.

с) Вирішення правових питань.

Як політичні партії сприяють об'єднанню громадян у публічній сфері?

а) Сприяють роз'єднанню.

б) Надають можливість громадянам обговорювати політичні питання та долучатися до прийняття рішень.

с) Прагнуть до монополії в політичних питаннях.

Відповіді: 11 - б, 12 – б

Тест 7: Взаємодія економічних та соціальних процесів

Які взаємозв'язки існують між економічними та соціальними процесами?

а) Економіка впливає на соціальні структури, а соціальні процеси впливають на економічні рішення.

б) Соціальні процеси не впливають на економіку.

с) Економічні та соціальні процеси не пов'язані між собою.

Як економічні кризи впливають на суспільство?

а) Призводять до політичних конфліктів.

б) Погіршують рівень життя, збільшують безробіття, призводять до збільшення соціальної напруги та зменшення довіри до влади.

с) Не мають впливу на суспільство.

Відповіді: 13 - а, 14 – б

Тест 8: Соціальні рухи у публічній сфері

Що таке соціальні рухи?

- а) Групи людей, які випадково зустрілися на вулиці.
- б) Організації, які працюють на благо суспільства та борються за вирішення конкретних соціальних питань.
- с) Політичні партії.

Яка роль соціальних рухів у публічній сфері?

- а) Протестування проти влади.
- б) Можуть впливати на прийняття політичних рішень, формувати громадську думку, захищати права та інтереси громадян.
- с) Проводять благодійні акції.

Відповіді: 15 - б, 16 – б

Тест 9: Громадське здоров'я у публічній сфері

Що таке громадське здоров'я?

- а) Стан здоров'я громади в цілому.
- б) Здоров'я лідера громади.
- с) Здоров'я урядовців.

Яка роль громадського здоров'я у публічній сфері?

- а) Забезпечення високого рівня здоров'я урядовців.
- б) Забезпечення доступу до якісної медичної допомоги, профілактика захворювань та пропаганда здорового способу життя в громаді.
- с) Не відомо.

Відповіді: 17 - а, 18 – б

Тест 10: Права людини та громадянське суспільство

Що таке права людини?

- а) Права лідерів країни.
- б) Всі права, які належать людині від народження до смерті.
- с) Права тільки дорослих осіб.

Яка роль прав людини у громадянському суспільстві?

- а) Захист прав урядовців.

б) Захист прав та свобод громадян, контроль за діяльністю влади, розвиток демократії та правової держави.

с) Вони не мають ролі у громадянському суспільстві.

Відповіді: 19 - б, 20 - б

Словник термінів

Термін	Визначення
Громадські організації	Організації, які об'єднують громадян для досягнення спільних цілей.
Громадянське участь	Участь громадян у формуванні та впровадженні рішень, що стосуються суспільства.
Демократія	Система управління, в якій влада належить громадянам або їхнім обраним представникам.
Економіка	Наука та діяльність, пов'язана з виробництвом, розподілом та споживанням матеріальних благ.
Громадське здоров'я	Стан здоров'я громади в цілому.
Масові медіа	Засоби масової інформації, такі як телебачення, радіо, газети та інтернет, які передають інформацію широкій аудиторії.
Політика	Процеси та діяльність, пов'язані з управлінням державою та вирішенням суспільних питань.
Публічна сфера	Сфера суспільного життя, яка включає в себе політичні, економічні та соціальні відносини та процеси.
Публічна політика	Сукупність рішень та дій, прийнятих або здійснюваних владними структурами в суспільних справах.
Соціальні рухи	Групи людей, які об'єднуються для досягнення спільних цілей або вирішення соціальних проблем.

Практичні завдання

1. Аналіз діяльності громадських організацій. Оберіть одну або декілька громадських організацій, які діють у вашому регіоні або країні. Проведіть аналіз їхньої діяльності, цілей, проектів та впливу на суспільство. Розгляньте, як ці організації сприяють об'єднанню громадян та вирішенню соціальних проблем.

2. Оцінка впливу економічних процесів на місцеве співтовариство. Дослідіть вплив місцевих економічних процесів (наприклад, відкриття нового підприємства, зміни в ринкових умовах) на ваше місцеве співтовариство. Оцініть позитивні та негативні наслідки для населення, зайнятості, інфраструктури та інших аспектів життя.

3. Аналіз медіа-кампаній. Виберіть одну або декілька медіа-кампаній (наприклад, соціальні кампанії, рекламні кампанії, політичні кампанії) та проаналізуйте їхній вплив на громадську думку та поведінку. Розгляньте, як медіа впливають на формування громадських уявлень та цінностей.

4. Участь у громадських обговореннях. Приєднайтеся до громадських обговорень або форумів, які стосуються важливих питань для вашого співтовариства або країни (наприклад, місцевий бюджет, планування міста, соціальні програми). Візьміть участь у дискусіях, висловлюйте свої думки та запропонуйте ідеї щодо вирішення проблем.

5. Створення політичного проекту. Розробіть політичний проект або програму, спрямовану на вирішення конкретної соціальної проблеми або покращення умов життя у вашому співтоваристві. Визначте цілі, стратегії та можливі дії для реалізації проекту, а також способи залучення громадськості та владних структур.

ТЕМА 5**ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

5.1 Роль громадянського суспільства у формуванні цілей публічного управління

5.2. Механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління

5.3 Приклади успішної співпраці громадянського суспільства та влади в різних країнах

5.4 Вплив громадянського суспільства на формування цілей публічного управління

Питання для самоконтролю знань

5.1. Роль громадянського суспільства у формуванні цілей публічного управління

Громадянське суспільство – це комплекс громадянських інститутів, організацій та ініціатив, що функціонують поза державним апаратом і забезпечують активну участь громадян у суспільному житті. Воно складається з різноманітних громадських організацій, волонтерських груп, незалежних ЗМІ, профспілок, благодійних фондів та інших форм громадської активності.

Значення громадянського суспільства. Громадянське суспільство відіграє важливу роль у розвитку демократії та гармонійному функціонуванні суспільства та сприяє:

Зміцненню громадянської свідомості та відповідальності.

Захисту прав і свобод громадян.

Створенню простору для вираження різноманітних поглядів і інтересів.

Підвищенню ефективності державного управління через контроль та участь громадян у прийнятті рішень.

Розвиток громадянського суспільства. У багатьох країнах громадянське суспільство зазнає постійного розвитку та становлення. Це відбувається через зростання числа та впливу громадських організацій, розвиток інформаційних технологій та зміни в суспільних цінностях.

Громадянське суспільство – це не лише сукупність організацій, але й прояв активної громадянської позиції, участь у вирішенні суспільних проблем та формування цінностей демократичного суспільства. Розуміння його ролі та значення є ключовим для будь-якого сучасного громадянина.

Поняття громадянської активності. Громадянська активність - це прояв громадянської свободи, участь у суспільному житті та відповідальність за долю свого суспільства. Вона виявляється у різних формах: від участі у виборах до громадських акцій, петицій та волонтерської діяльності.

Участь громадянського суспільства у прийнятті рішень. Громадянське суспільство відіграє ключову роль у формуванні цілей публічного управління через участь у процесі прийняття рішень. Це може бути виявлено через громадські консультації, обговорення законопроектів, роботу громадських комісій та інших механізмів громадянської участі.

Значення громадських організацій та ініціатив. Громадські організації виступають як посередники між громадянами та владою, допомагаючи визначати пріоритети в сфері публічного управління. Вони представляють різноманітні інтереси громадян та мають можливість впливати на процеси ухвалення рішень.

Громадянське суспільство відіграє критичну роль у формуванні цілей публічного управління, забезпечуючи участь громадян у прийнятті рішень та виявлення їхніх інтересів. Розуміння цього процесу є важливим для підтримки демократичних цінностей та зміцнення довіри до державних інституцій.

5.2. Механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління

Громадянське обговорення та консультації. Одним із основних механізмів взаємодії є громадянське обговорення та консультації. Це передбачає активне залучення громадян до обговорення важливих суспільних питань, проведення громадських слухань, консультаційних процедур та публічних дебатів з метою врахування громадської думки в процесі ухвалення рішень.

Участь у громадських слуханнях та комісіях. Ще одним важливим механізмом є участь громадян у громадських слуханнях та комісіях. Ці організаційні форми дозволяють громадянам вносити свої пропозиції, зауваження та рекомендації щодо вирішення конкретних питань управління.

Моніторинг та контроль за діяльністю органів влади. Один із найважливіших механізмів - це моніторинг та контроль за діяльністю органів влади. Громадські організації, активісти та журналісти відіграють важливу роль у виявленні корупційних схем, порушень прав громадян та недоліків у діяльності державних структур.

Механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління є необхідними для забезпечення відкритості, прозорості та ефективності демократичних процесів. Розуміння та використання цих механізмів є важливим завданням як для громадян, так і для владних структур.

5.3 Приклади успішної співпраці громадянського суспільства та влади в різних країнах

Ісландія. Досвід включення громадян у процес створення нової конституції. У 2011 році Ісландія розпочала процес реформування своєї конституції, в якому активно брали участь громадяни. Через широке

використання інтернет-платформи та громадських консультацій було зібрано пропозиції щодо змін у законодавстві, що враховували погляди різних соціальних груп.

Бразилія: програма бюджетного участі громадян. У Бразилії впроваджено програму бюджетного участі громадян, яка дає можливість громадянам приймати участь у визначенні пріоритетів бюджету. Це сприяє підвищенню відповідальності влади перед громадянами та покращенню ефективності використання публічних коштів.

Польща: роль громадських організацій у вирішенні екологічних проблем. У Польщі громадські організації відіграють важливу роль у вирішенні екологічних проблем, зокрема шляхом моніторингу забруднення довкілля, участі у публічних обговореннях та забезпечення прав громадян на здорове довкілля.

Приклади успішної співпраці громадянського суспільства та влади з різних країн свідчать про важливість партнерства між громадянами та державними інституціями у вирішенні суспільних проблем. Ці приклади надають нам цінний досвід та натхнення для подальшої побудови демократичного суспільства.

5.4 Вплив громадянського суспільства на формування цілей публічного управління

Роль громадянського суспільства у формуванні цілей

Громадянське суспільство відіграє важливу роль у формуванні цілей публічного управління через свою здатність виявляти та висловлювати суспільні потреби та інтереси. Це відбувається через активну участь громадян у громадських обговореннях, консультаціях та інших формах громадської діяльності.

Механізми впливу

Громадянське суспільство використовує різноманітні механізми для впливу на формування цілей публічного управління. Це може бути здійснено через лобіювання, громадський тиск, петиції, масові протести, а також через участь у громадських радах, комісіях та інших консультативних органах.

3. Передовий досвід та приклади

Є багато прикладів успішної взаємодії громадянського суспільства та влади у формуванні цілей публічного управління. Наприклад, в Швеції громадські організації мають значний вплив на прийняття рішень у сфері соціальної політики та екології. У Канаді громадські консультації стали необхідною складовою процесу прийняття рішень урядом.

Громадянське суспільство відіграє ключову роль у формуванні цілей публічного управління, забезпечуючи врахування громадських потреб та інтересів у процесі ухвалення рішень. Розуміння цього взаємозв'язку є важливим для забезпечення ефективного та демократичного управління.

Питання для самоконтролю знань

1. Що розуміється під терміном "громадянське суспільство"?
2. Яка роль громадянського суспільства в сучасному політичному та соціальному житті?
3. Які основні механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління?
4. Як громадянське обговорення та консультації сприяють формуванню цілей публічного управління?
5. Як громадські організації впливають на прийняття рішень у сфері публічного управління?
6. Яким чином громадянське суспільство контролює діяльність органів влади?
7. Наведіть приклади успішної співпраці громадянського суспільства та влади в різних країнах.

8. Які механізми впливу громадянського суспільства на формування цілей публічного управління ви вважаєте найбільш ефективними?
9. Як можна залучити більше громадян до участі в процесі формування цілей публічного управління?
10. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню відкритості та прозорості в діяльності органів влади?
11. Чому важливо враховувати громадянську думку та інтереси у процесі формування стратегій публічного управління?
12. Які перешкоди можуть виникнути на шляху співпраці між громадянським суспільством та владою?
13. Як громадянське суспільство може сприяти вирішенню соціальних проблем через публічне управління?
14. Які можливості відкриваються для громадянського суспільства завдяки використанню інформаційних технологій?
15. Яким чином громадські організації можуть впливати на бюджетні рішення та виділення фінансових ресурсів?
16. Як можна сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління?
17. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою у сучасних умовах?
18. Які переваги має використання громадських слухань та консультацій у процесі ухвалення рішень влади?
19. Як ви оцінюєте рівень довіри громадян до владних структур у вашій країні? Чому?
20. Які можливі шляхи покращення взаємодії між громадянським суспільством та владою ви вбачаєте в майбутньому?

Теми рефератів

1. Роль громадянського суспільства у формуванні стратегічних напрямків розвитку публічного управління.

2. Механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління: аналіз та оцінка.
3. Вплив громадянського суспільства на процес прийняття рішень в органах влади.
4. Громадянське суспільство та бюджетний процес: роль та вплив громадських організацій.
5. Інноваційні підходи громадянського суспільства до вирішення проблем публічного управління.
6. Публічні консультації та їхня роль у формуванні стратегій публічного управління: світовий досвід та практика.
7. Співпраця громадянського суспільства та влади в контексті реформування державного управління.
8. Громадянське суспільство та розвиток місцевого самоврядування: взаємодія та вплив.
9. Роль громадянського суспільства у забезпеченні прозорості та відкритості в управлінні.
10. Перспективи розвитку громадянського суспільства як суб'єкта у формуванні та реалізації цілей публічного управління.

Теми есе

1. Роль громадянського суспільства у демократичному процесі формування цілей публічного управління.
2. Механізми впливу громадянського суспільства на прийняття рішень у сфері публічного управління.
3. Вплив громадянського суспільства на бюджетні процеси та алокацію фінансових ресурсів держави.
4. Роль громадських обговорень та консультацій у формуванні стратегій публічного управління.
5. Взаємодія громадянського суспільства та влади у вирішенні соціальних проблем через публічне управління.

6. Прозорість та відкритість в управлінні як важливі аспекти співпраці між громадянським суспільством та владою.

7. Інноваційні підходи громадянського суспільства до розв'язання проблем в управлінні та їх вплив на формування цілей публічного управління.

Тестові завдання

Тест 1.

1. Що розуміється під терміном "громадянське суспільство"?

- а) Сукупність усіх громадян країни.
- б) Сукупність громадських організацій і недержавних установ.
- в) Державні структури та установи.

2. Яка роль громадянського суспільства в сучасному політичному та соціальному житті?

- а) Монополізація владних структур.
- б) Забезпечення взаємодії між громадянами та владою.
- в) Поглиблення корупційних схем.

3. Які основні механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління?

- а) Приватні консультації.
- б) Громадські слухання, лобіювання, моніторинг діяльності влади.
- в) Індивідуальні звернення до президента.

4. Як громадянське обговорення та консультації сприяють формуванню цілей публічного управління?

- а) Сприяють вирішенню особистих проблем громадян.
- б) Забезпечують врахування громадської думки у процесі ухвалення рішень.

в) Виключно для прикраси.

5. Як громадянські організації впливають на прийняття рішень у сфері публічного управління?

- а) Шляхом блокування рішень.

б) Лобіюють інтереси своїх членів та сприяють ухваленню сприятливих для них рішень.

в) Не мають жодного впливу.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Тест 2.

1. Які механізми впливу громадянського суспільства на формування цілей публічного управління є найбільш ефективними?

а) Примус.

б) Громадські обговорення, лобіювання, моніторинг діяльності влади.

в) Податки.

2. Як громадянське суспільство контролює діяльність органів влади?

а) Виборами.

б) Моніторингом, громадським тиском, журналістським розслідуванням.

в) Не контролює.

3. Наведіть приклади успішної співпраці громадянського суспільства та влади в різних країнах.

а) Швейцарія та морські закони.

б) Ісландія та реформування конституції.

в) Китай та засудження політичних опонентів.

4. Які механізми взаємодії громадянського суспільства із сферою публічного управління є найбільш ефективними?

а) Односторонні звернення до влади.

б) Участь у громадських обговореннях, консультаціях та моніторингу діяльності влади.

в) Заклики до повстання.

5. Які механізми впливу громадянського суспільства на формування цілей публічного управління ви вважаєте найбільш ефективними?

а) Громадський тиск.

б) Лобіювання і вплив на політичних представників.

в) Публічні кампанії та масові протести.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Тест 3.

1. Які можливості відкриваються для громадянського суспільства завдяки використанню інформаційних технологій?

а) Лише обмежені можливості.

б) Збільшення доступу до інформації, організація онлайн-акцій та петицій, моніторинг діяльності влади.

в) Жодної користі.

2. Як громадські організації можуть впливати на бюджетні рішення та виділення фінансових ресурсів?

а) Шляхом ухвалення власних бюджетів.

б) Участь у бюджетних процесах, лобіювання, масові акції.

в) Неможливо вплинути.

3. Як громадянське суспільство може сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління? а) Закликами до апатії.

б) Залученням до громадських обговорень, консультацій та участі у громадських ініціативах.

в) Втручанням у процеси голосування.

4. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню прозорості та відкритості в управлінні?

а) Ігноруючи діяльність органів влади.

б) Забезпечуючи громадський моніторинг діяльності влади, вимагаючи доступу до інформації та відкритих дебатів.

в) Спробами заховати інформацію від громадськості.

5. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою у сучасних умовах?

- а) Безкритичне прийняття усіх рішень влади.
- б) Недостатня прозорість та відкритість в управлінні, обмеження доступу до інформації, спроби придушення громадянських свобод.
- в) Всі відповіді вірні.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - в.

Тест 4.

1. Як громадянське суспільство сприяє вирішенню соціальних проблем через публічне управління?
 - а) Ігнорує проблеми.
 - б) Активна участь у розробці та впровадженні соціальних програм розвитку.
2. Як громадські організації можуть впливати на прийняття бюджетних рішень та виділення фінансових ресурсів?
 - а) Шляхом встановлення своїх власних бюджетів.
 - б) Участь у бюджетних процесах, лобіювання, проведення акцій та протестів.
 - в) Ініціювання громадських зборів.
3. Як громадянське суспільство може сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління?
 - а) Шляхом прихованого впливу на владу.
 - б) Залученням до громадських обговорень, консультацій та референдумів.
 - в) Здійсненням корупційних схем.
4. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню прозорості та відкритості в управлінні?
 - а) Шляхом приховування важливої інформації від громадськості.
 - б) Активним моніторингом діяльності влади, вимаганням доступу до інформації та проведенням громадських дебатів.
 - в) Униканням будь-якої участі в процесах управління.

5. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою в сучасних умовах?

а) Відсутність бажання взаємодіяти з владою.

б) Недостатня прозорість та відкритість в управлінні, обмеження доступу до інформації та спроби придушення громадянських свобод.

в) Повне відсутність владних структур.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Тест 5.

1. Як громадянське суспільство сприяє вирішенню соціальних проблем через публічне управління?

а) Шляхом пасивного спостереження за проблемами. б) Активною участю у розробці та впровадженні соціальних програм, моніторингом діяльності владних структур та лобіюванням інтересів суспільства.

в) Виключно за допомогою приватних благодійних фондів.

2. Як громадські організації можуть впливати на прийняття бюджетних рішень та виділення фінансових ресурсів?

а) Закликами до владних структур.

б) Участь у бюджетних процесах, лобіювання, проведення громадських акцій та протестів, а також публічне представлення альтернативних бюджетних стратегій.

в) Виступанням з приватними ініціативами.

3. Як громадянське суспільство може сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління?

а) Обмеженим використанням методів протесту.

б) Залученням до громадських обговорень, консультацій та проведенням публічних голосувань.

в) Ігноруванням думки громадян.

4. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню прозорості та відкритості в управлінні?

- а) Пасивним спостереженням за діяльністю влади.
 - б) Активним моніторингом діяльності владних структур, розслідуванням корупційних схем та вимаганням доступу до інформації.
 - в) Униканням взаємодії з органами влади.
5. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою в сучасних умовах?
- а) Відсутність інтересу громадян у політиці.
 - б) Недостатня прозорість та відкритість в управлінні, обмеження доступу до інформації та спроби придушення громадянських свобод.
 - в) Значний вплив громадянського суспільства на діяльність владних органів.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Тест 6.

1. Які можливості відкриваються для громадянського суспільства завдяки використанню інформаційних технологій?
- а) Обмежені можливості.
 - б) Збільшення доступу до інформації, організація онлайн-акцій та петицій, моніторинг діяльності влади.
 - в) Збільшення контролю з боку владних структур.
2. Як громадські організації можуть впливати на прийняття бюджетних рішень та виділення фінансових ресурсів?
- а) Закликами до уряду.
 - б) Участь у бюджетних процесах, лобіювання, проведення громадських акцій та протестів.
 - в) Пасивним спостереженням.
3. Як громадянське суспільство може сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління?
- а) Ігноруванням громадянської активності.

б) Залученням до громадських обговорень, консультацій та референдумів.

в) Обмеженням доступу громадян до інформації.

4. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню прозорості та відкритості в управлінні?

а) Збереженням важливої інформації в таємниці.

б) Моніторингом діяльності владних структур, вимаганням доступу до інформації та розголошенням корупційних схем.

в) Відмовою від участі в громадських ініціативах.

5. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою в сучасних умовах?

а) Низький рівень громадянської активності.

б) Спроби обмежити доступ до інформації та придушити громадянські свободи.

в) Відсутність владних структур у суспільстві.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Тест 7.

1. Які можливості відкриваються для громадянського суспільства завдяки використанню інформаційних технологій?

а) Обмежені можливості.

б) Збільшення доступу до інформації, організація онлайн-акцій та петицій, моніторинг діяльності влади.

в) Приховування від громадськості.

2. Як громадські організації можуть впливати на прийняття бюджетних рішень та виділення фінансових ресурсів?

а) Закликами до уряду.

б) Участь у бюджетних процесах, лобіювання, проведення громадських акцій та протестів.

в) Пасивним спостереженням.

3. Як громадянське суспільство може сприяти активізації громадської участі у прийнятті рішень у сфері публічного управління?

а) Ігноруванням громадянської активності.

б) Залученням до громадських обговорень, консультацій та референдумів.

в) Обмеженням доступу громадян до інформації.

4. Як громадянське суспільство може сприяти забезпеченню прозорості та відкритості в управлінні?

а) Збереженням важливої інформації в таємниці.

б) Моніторингом діяльності владних структур, вимаганням доступу до інформації та розголошенням корупційних схем.

в) Відмовою від участі в громадських ініціативах.

5. Які виклики стоять перед громадянським суспільством у взаємодії з владою в сучасних умовах?

а) Низький рівень громадянської активності.

б) Спроби обмежити доступ до інформації та придушити громадянські свободи.

в) Відсутність владних структур у суспільстві.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б, 4 - б, 5 - б.

Словник термінів

Термін	Визначення
Громадянське суспільство	Сукупність громадян, їх об'єднань та організацій, що діють поза державними структурами і призначені для представлення та захисту інтересів громадян.
Громадські обговорення	Відкриті обговорення суспільних питань з метою залучення громадської думки та формування рішень.
Громадські організації	Недержавні, некомерційні організації, створені для представлення та захисту інтересів громадян, реалізації соціальних та громадських ініціатив.
Лобіювання	Діяльність, спрямована на вплив на ухвалення чи реалізацію законодавства, прийняття рішень владними органами у відповідності до певних інтересів чи цілей.

Публічне управління	Процес ухвалення та реалізації рішень у сфері державного управління, що здійснюється в інтересах суспільства та на його користь.
Співробітництво громадянського суспільства	Взаємодія громадянських організацій та громадян з урядовими структурами для вирішення соціальних та економічних питань.
Участь громадянського суспільства	Активна участь громадянських організацій та громадян у формуванні, реалізації та контролі за реалізацією публічної політики.

Практичні завдання

1. Аналіз впливу громадських організацій на публічне управління: Студентам пропонується обрати конкретний приклад громадської організації і провести дослідження її впливу на формування та реалізацію публічної політики. Дослідження має включати аналіз стратегій, методів лобіювання та способів співпраці з урядовими структурами.

2. Розробка громадської кампанії: Студентам пропонується спланувати та реалізувати громадську кампанію з метою привернення уваги до конкретної соціальної проблеми чи ініціативи. Завдання включає в себе аналіз аудиторії, визначення цілей кампанії, розробку стратегії та інструментів комунікації.

3. Проведення громадського обговорення: Студентам пропонується організувати та провести громадське обговорення з актуальної соціальної теми, пов'язаної з публічним управлінням. Завдання включає в себе підготовку матеріалів для обговорення, модерацію дискусії та аналіз отриманих результатів.

4. Аналіз лобіювання в законодавчому процесі: Студентам пропонується вивчити конкретний законодавчий процес і проаналізувати вплив громадських організацій на прийняття відповідного законодавства. Завдання включає в себе аналіз ролі громадських організацій у формуванні законопроектів, лобіюванні під час розгляду законопроекту та його прийняття.

5. Створення програми громадської участі: Студентам пропонується розробити програму сприяння громадській участі в публічному управлінні на місцевому рівні. Завдання включає в себе визначення механізмів залучення громадян до управління містом/селищем, розробку інструментів для збору ідей та пропозицій громадян, а також план дій з впровадження програми.

ТЕМА 6

ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ

6.1 Роль і значення публічних послуг у суспільстві

6.2 Організація публічних послуг

6.3 Управління публічними послугами

6.4 Тенденції у розвитку публічних послуг

Питання для самоконтролю знань

6.1. Роль і значення публічних послуг у суспільстві

Публічні послуги, у загальному розумінні, це послуги, що надаються державними органами чи їх підрозділами, з метою задоволення загальних потреб та інтересів суспільства. Основними характеристиками публічних послуг є їх загальнодоступність, безперервність та орієнтація на громадські потреби.

Узагальнюючи, можемо сказати, що публічні послуги охоплюють широкий спектр сфер, включаючи охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, безпеку, транспорт та інфраструктуру. Їх мета полягає у забезпеченні гармонійного розвитку суспільства та забезпеченні добробуту громадян.

Публічні послуги відіграють критичну роль у забезпеченні соціальної справедливості, рівності та розвитку. Вони є основою для створення рівних умов для всіх членів суспільства, незалежно від їхнього соціального становища, релігії чи етнічної належності.

Доступ до якісних публічних послуг є основою для забезпечення життєвого рівня та благополуччя громадян. Вони забезпечують основні потреби населення в таких сферах, як охорона здоров'я, освіта та соціальний захист, що сприяє підвищенню якості життя та зменшенню соціальної нерівності.

Завершуючи, важливо підкреслити, що публічні послуги є невід'ємною частиною демократичного суспільства та відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності та процвітання. Розуміння та ефективне функціонування системи публічних послуг є ключем до успішного розвитку будь-якої країни.

6.2. Організація публічних послуг

Роль уряду у наданні публічних послуг. Уряд виступає основним органом, який відповідає за розробку, реалізацію та моніторинг публічних політик та програм. Він має вирішальне значення у визначенні пріоритетів для надання публічних послуг, а також у забезпеченні фінансової та інфраструктурної бази для їх реалізації.

Урядові органи виконують широкий спектр функцій у наданні публічних послуг, включаючи законодавчу, виконавчу та регулюючу діяльність. Вони забезпечують координацію роботи різних відомств та міністерств з метою забезпечення ефективності та доступності публічних послуг для всіх громадян.

Роль публічних установ у наданні публічних послуг. Поміж найбільш важливих гравців у сфері надання публічних послуг — публічні установи. Це організації, що працюють на благо суспільства, забезпечуючи різноманітні послуги, що охоплюють різні сфери життя: від охорони здоров'я до навчання, від соціального захисту до інфраструктури.

Публічні установи можуть бути на різних рівнях управління: від місцевих адміністрацій до центральних урядових відомств. Вони виконують різноманітні функції, включаючи виконавчі, регулюючі, консультативні та навчальні. Ці установи мають величезний вплив на життя громадян та ефективність системи публічних послуг загалом. Вони забезпечують

інфраструктуру, необхідну для надання послуг, а також координують зусилля різних зацікавлених сторін у виконанні публічних завдань.

Завершуючи, слід підкреслити, що роль уряду та публічних установ у наданні публічних послуг є вирішальною для забезпечення функціонування сучасного суспільства. Їхні дії та рішення мають значний вплив на якість життя громадян та стабільність соціального середовища.

6.3. Управління публічними послугами

Етапи процесу надання публічних послуг. Процес надання публічних послуг зазвичай складається з кількох етапів, кожен з яких має важливе значення для досягнення мети та задоволення потреб громадян. Першим етапом є планування, де визначаються цілі та обсяг послуг, а також розробляється стратегія їхнього надання.

Після планування настає етап виконання, де відбувається фактична реалізація публічних послуг відповідно до визначених планів та процедур. На цьому етапі важливо забезпечити ефективне використання ресурсів та врахування потреб користувачів.

Останнім етапом є оцінка, де проводиться аналіз результатів надання послуг з метою визначення їхньої якості, ефективності та відповідності поставленим цілям. Ця інформація є важливою для подальшого вдосконалення системи публічних послуг та відповіді на потреби громадян.

Якість та оцінка публічних послуг. Оцінка якості публічних послуг є ключовим елементом управління цим процесом. Для цього використовуються різні критерії, такі як доступність, ефективність, економічна доцільність, а також задоволення користувачів.

Для оцінки якості публічних послуг використовуються різноманітні методи, включаючи опитування громадян, аналіз статистичних даних, аудити

та оцінки експертів. Це допомагає урядовим інституціям зрозуміти, наскільки ефективно вони виконують свої функції та як можна поліпшити їхню роботу.

Завершуючи, важливо підкреслити, що процес надання публічних послуг є складним та багатоетапним, вимагаючи систематичного підходу та постійного вдосконалення. Якість та ефективність цього процесу мають величезний вплив на життя громадян та розвиток суспільства.

6.4. Тенденції у розвитку публічних послуг

Цифрові технології та електронне урядування. Першою ключовою тенденцією є зростання використання цифрових технологій у наданні публічних послуг. Завдяки швидкому розвитку інформаційних технологій уряди отримують можливість надавати послуги онлайн, що забезпечує більшу зручність та доступність для громадян.

Електронне урядування відкриває нові можливості для автоматизації процесів, покращення взаємодії між громадянами та урядовими органами, а також зменшення бюрократичних перешкод. Наприклад, електронні портали та сервіси дозволяють громадянам подавати заявки, отримувати інформацію та здійснювати оплату послуг онлайн, що спрощує їхнє життя та зменшує час на оформлення.

Глобалізація та міжнародне співробітництво. Ще однією важливою тенденцією є зростання глобальних викликів, що вимагають спільної дії та міжнародного співробітництва. У сучасному світі багато проблем, таких як кліматичні зміни, міграція та кібербезпека, потребують спільних зусиль та координації дій між країнами.

У цьому контексті міжнародне співробітництво стає ключовим фактором у розвитку публічних послуг. Країни спільно розробляють та впроваджують проекти та програми для вирішення спільних проблем та

викликів. Це може включати обмін найкращими практиками, фінансову підтримку та спільні ініціативи у сфері розвитку та інновацій.

Завершуючи, важливо відзначити, що розвиток публічних послуг у сучасному світі визначається цифровими технологіями та глобальними викликами. Використання інноваційних технологій та співпраця між країнами є ключем до досягнення ефективності та якості у наданні публічних послуг.

Значення публічних послуг у сучасному суспільстві. Перш за все, важливо підкреслити, що публічні послуги відіграють невід'ємну роль у функціонуванні сучасного суспільства. Вони є основою для забезпечення соціальної справедливості, рівності та економічного розвитку. Якість та доступність публічних послуг напряму впливає на якість життя громадян та стабільність соціального середовища.

Виклики та перспективи у розвитку системи публічних послуг. У той же час, система публічних послуг стикається з рядом викликів, серед яких — нестабільність економічної та політичної ситуації, швидкі технологічні зміни, а також зростання глобальних проблем, таких як зміна клімату та міграція. Проте, ці виклики також відкривають нові можливості для інновацій та покращень у наданні публічних послуг.

Роль кожного громадянина у покращенні публічних послуг. Крім того, важливо підкреслити, що кожен громадянин має свою роль у покращенні системи публічних послуг. Активна участь громадськості, здатність до взаємодії з урядовими органами та висловлення своїх потреб та очікувань є ключовими елементами для розвитку відкритого та прозорого управління.

У завершення, хочу підкреслити, що публічні послуги залишаються важливою складовою сучасного суспільства, і подальший розвиток цього сектору потребує спільних зусиль уряду, громадськості та приватного сектору. Шлях до покращення системи публічних послуг — це шлях до забезпечення більш справедливого, ефективного та стійкого суспільства для всіх його учасників.

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке публічні послуги і чому вони важливі для суспільства?
2. Які основні характеристики визначають публічні послуги?
3. Яка роль уряду у наданні публічних послуг?
4. Наведіть приклади публічних послуг, які надаються на різних рівнях управління (локальний, регіональний, національний).
5. Які можуть бути перешкоди для ефективного надання публічних послуг урядом?
6. Які стратегії можуть бути використані для покращення якості публічних послуг?
7. Яка роль публічних установ у наданні публічних послуг?
8. Які функції виконують публічні установи?
9. Як публічні установи співпрацюють між собою та з урядовими органами для забезпечення надання публічних послуг?
10. Які основні етапи процесу надання публічних послуг?
11. Як відбувається оцінка якості публічних послуг?
12. Які можуть бути методи оцінки ефективності публічних послуг?
13. Які технологічні інновації використовуються для покращення надання публічних послуг?
14. Які глобальні виклики впливають на надання публічних послуг у сучасному світі?
15. Як глобалізація впливає на розвиток системи публічних послуг?
16. Які можливості відкриває співробітництво міжнародних організацій у покращенні надання публічних послуг?
17. Які тенденції спостерігаються у розвитку публічних послуг через застосування цифрових технологій?
18. Як можуть громадяни сприяти покращенню системи публічних послуг?
19. Які висновки можна зробити щодо перспектив розвитку публічних послуг у майбутньому?
20. Які можливі напрямки подальших досліджень у сфері публічних послуг?

Теми рефератів

1. Роль публічних послуг у забезпеченні соціальної справедливості та економічного розвитку.
2. Аналіз стратегій управління для покращення якості публічних послуг на різних рівнях управління.
3. Вплив технологічних інновацій на ефективність та доступність публічних послуг.
4. Глобальні виклики у наданні публічних послуг та шляхи їх вирішення.
5. Роль громадянського суспільства у вдосконаленні системи публічних послуг.
6. Порівняльний аналіз систем публічних послуг у різних країнах та їх вплив на соціально-економічний розвиток.
7. Інновації в управлінні публічними послугами: відкриті дані, електронне урядування та інші аспекти.
8. Використання публічно-приватного партнерства для покращення надання публічних послуг.
9. Роль міжнародного співробітництва у розвитку публічних послуг: від глобальних до локальних ініціатив.
10. Етичні аспекти надання публічних послуг: принципи прозорості, відповідальності та справедливості.

Теми есе

1. Роль публічних послуг у забезпеченні соціальної справедливості та рівності в суспільстві.
2. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи публічних послуг та підвищення їх доступності для громадян.
3. Виклики та перешкоди у впровадженні інновацій у наданні публічних послуг: аналіз сучасних тенденцій.

4. Роль громадянського суспільства у покращенні якості та ефективності публічних послуг.
5. Публічні послуги як інструмент забезпечення економічного розвитку та конкурентоспроможності країни.
6. Інноваційні підходи до управління публічними послугами: від технологічних рішень до зміни культури в урядових органах.
7. Глобальний вимір публічних послуг: вплив глобальних викликів на розвиток та реформування системи публічного управління.

Тестові завдання

Тест 1. Основні поняття та характеристики публічних послуг

1.Що таке публічні послуги?

- a) Послуги, які надаються приватними компаніями.
- b) Послуги, які надаються урядовими органами для задоволення потреб громадян.

c) Послуги, які надаються безкоштовно.

2.Які характеристики визначають публічні послуги?

- a) Доступність, якість, рівність.
- b) Вартість, швидкість, конфіденційність.
- c) Тільки доступність.

Відповіді: 1-b; 2-a

Тест 2. Роль уряду в наданні публічних послуг

3.Яка роль уряду в системі публічних послуг?

- a) Гарантувати надання послуг безпосередньо.
- b) Регулювати та забезпечувати надання послуг через урядові органи.
- c) Фінансувати приватні компанії для надання послуг.

4.Які функції виконують публічні установи у наданні публічних послуг?

- a) Обслуговування громадян та регулювання ринку.
- b) Реклама послуг та залучення клієнтів.
- c) Забезпечення конфіденційності даних та безпеки.

Відповіді: 3-b; 4-a

Тест 3. Процес надання публічних послуг

5. Які основні етапи включає процес надання публічних послуг?

- a) Планування, виконання, контроль.
- b) Замовлення, виробництво, доставка.
- c) Реклама, продаж, обслуговування.

6. Що означає оцінка якості публічних послуг?

- a) Визначення вартості послуг.
- b) Вимірювання задоволення клієнтів від наданих послуг.
- c) Запуск рекламної кампанії.

Відповіді: 5-а; 6-б

Тест 4. Технологічні інновації та публічні послуги

7. Які переваги надає використання цифрових технологій у наданні публічних послуг?

- a) Зменшення доступності та швидкості отримання послуг.
- b) Збільшення зручності, швидкості та доступності послуг для громадян.
- c) Збільшення вартості послуг для громадян.

8. Які можливості відкриває електронне урядування для покращення надання публічних послуг?

- a) Можливість подавати заявки та оплачувати послуги онлайн.
- b) Обмеження доступу громадян до інформації про послуги.
- c) Збільшення бюрократичних процедур.

Відповіді: 7-б; 8-а

Тест 5. Глобальні виклики та публічні послуги

9. Які глобальні виклики впливають на надання публічних послуг?

- a) Зміна клімату, міграція, кібербезпека.
- b) Місцеві конфлікти, політичні зміни, націоналізм.
- c) Збільшення виробництва інформаційних продуктів.

10. Яка роль міжнародного співробітництва у розвитку публічних послуг?

a) Обмін найкращими практиками, фінансова підтримка, спільні ініціативи.

b) Відокремленість та ізоляція від інших країн.

c) Відмова від співпраці з іншими країнами.

Відповіді: 9-а; 10-с

Тест 6. Участь громадян у покращенні публічних послуг

11. Як громадяни можуть сприяти покращенню системи публічних послуг?

a) Активна участь у громадських обговореннях та консультаціях.

b) Загрози для безпеки системи публічних послуг.

c) Ігнорування проблем та нецікавість до участі.

12. Яким чином забезпечується взаємодія між громадянами та урядовими органами у покращенні публічних послуг?

a) Шляхом відкритих діалогів, консультацій та публічних обговорень.

b) За допомогою секретних засідань та закритих листів.

c) Через використання тільки електронних засобів зв'язку.

Відповіді: 11-а; 12-а

Тест 7. Висновки та перспективи у розвитку публічних послуг

13. Що включає в себе процес постійного розвитку системи публічних послуг?

a) Аналіз, оновлення та адаптація до змін у суспільстві та технологічному прогресі.

b) Статичний підхід до надання послуг без змін.

c) Ігнорування потреб громадян.

14. Які можливі перспективи розвитку публічних послуг в майбутньому?

a) Застосування новітніх технологій, підвищення доступності та якості послуг.

b) Збільшення бюрократичних перешкод та скорочення доступності послуг.

c) Відмова від інновацій та збереження статус-кво.

Відповіді: 13-а; 14-а

Словник термінів

Термін	Визначення
Активна участь	Взаємодія громадян з урядовими органами у прийнятті рішень
Доступність	Можливість отримання послуги громадянами без обмежень
Електронне урядування	Використання цифрових технологій у роботі урядових органів
Громадянське суспільство	Сукупність громадян та їх організацій, що активно впливають на суспільні процеси
Якість	Ступінь відповідності послуги встановленим стандартам
Публічні послуги	Послуги, які надаються урядовими органами для задоволення потреб громадян
Система публічних послуг	Комплексна структура, що забезпечує надання різноманітних послуг громадянам
Технологічні інновації	Впровадження новітніх технологій у надання публічних послуг
Управління публічними послугами	Процес планування, організації та контролю над наданням публічних послуг
Функціональна компетенція	Сфера відповідальності та компетенції урядових органів у наданні певних послуг

Практичні завдання

1. Аналіз системи публічних послуг у вашому місті або регіоні: Дослідіть доступність та якість публічних послуг у вашому місці проживання. Оцініть рівень задоволення громадян із наданих послуг та виявіть можливість для покращення.

2. Розробка пропозицій щодо вдосконалення надання публічних послуг: Визначте конкретні аспекти, які потребують удосконалення у системі публічних послуг у вашому місті чи країні. Розробіть пропозиції та рекомендації щодо їх покращення.

3. Створення інформаційного порталу про публічні послуги: Розробіть веб-сайт або мобільний додаток, який містить інформацію про різні

публічні послуги, їх доступність, умови отримання та контактну інформацію для звернень.

4. Проведення анкетування громадян щодо задоволення публічними послугами: Підготуйте анкету для опитування громадян щодо якості та задоволення від отриманих публічних послуг. Зібравши дані, проаналізуйте їх та визначте основні проблеми та пріоритети для подальшого вдосконалення.

5. Розробка програми навчання з управління публічними послугами: Підготуйте навчальну програму з питань управління публічними послугами для місцевих урядовців або громадських активістів. Включіть теоретичні та практичні модулі для покращення їхніх знань та навичок.

6. Проведення круглого столу з обговорення питань публічних послуг: Організуйте круглий стіл або публічну дискусію з участю представників уряду, громадськості та експертів для обговорення питань публічних послуг та пошуку спільних рішень.

7. Розробка проекту партнерства між урядом та громадськістю для покращення публічних послуг: Створіть проект співпраці між урядом та громадськими організаціями з метою покращення надання публічних послуг у вашому регіоні. Визначте ролі та відповідальність кожної сторони та розробіть план дій для реалізації проекту.

ТЕМА 7**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНА ВЛАДА**

7.1 Значення та роль публічного адміністрування у сучасному суспільстві

7.2 Функції та принципи публічного адміністрування

7.3 Органи публічної влади

7.4 Виклики та перспективи розвитку публічного адміністрування

Питання для самоконтролю знань

7.1. Значення та роль публічного адміністрування у сучасному суспільстві

Публічне адміністрування – це комплекс діяльності з регулювання суспільних відносин, що здійснюється державними та муніципальними органами влади та їхніми посадовими особами. Воно включає в себе планування, координацію, виконання та контроль за виконанням політики, програм і законів, спрямованих на забезпечення ефективної роботи державного апарату та задоволення потреб громадян.

Публічна влада, у свою чергу – це система державних органів та інститутів, що володіють повноваженнями та впливом на прийняття рішень, регулювання суспільних відносин та забезпечення порядку в суспільстві. Вона включає в себе законодавчу, виконавчу та судову гілки влади, кожна з яких має свої функції та обов'язки.

Ці терміни є ключовими для розуміння функціонування сучасного суспільства та держави. Публічне адміністрування та публічна влада взаємодіють для забезпечення стабільності, розвитку та захисту прав та інтересів громадян.

Зрозуміння цих понять допомагає вивчити складніші аспекти організації державного управління, ролі державних інститутів у сучасному світі та впливу публічних політик на розвиток суспільства.

Розвиток публічного адміністрування має свої коріння в давніх цивілізаціях, де суспільні структури створювались для забезпечення порядку, захисту і вирішення суспільних конфліктів. Одним із перших прикладів публічного адміністрування може слугувати давньоєгипетська держава з її системою централізованого управління та бюрократії.

У середньовіччі в Європі виникали феодальні структури влади, де публічне адміністрування базувалося на вірнопопослушанні та відданості васалів своїм феодалам. Ця система відображала ієрархічну природу влади та відсутність стандартизації в адміністративних процедурах.

Протягом епохи Просвітництва та революційних подій 18-19 століть в Європі, публічне адміністрування стало об'єктом перегляду та перетворень. Це період відзначився визнанням принципів рівності перед законом, свободи та прав людини, що сприяло розвитку демократичних інститутів і розширенню ролі громадян у державному управлінні.

У 20 столітті внаслідок індустріальної революції та подальших технологічних змін, публічне адміністрування стало більш складним і професійним. Поява нових форм організації та методів управління вимагала від держави адаптації до нових умов.

Сучасні тенденції в розвитку публічного адміністрування орієнтовані на покращення ефективності, прозорості та відповідальності державного апарату перед громадянами. Це включає в себе впровадження електронного урядування, зростання ролі громадянського суспільства та міжнародного співробітництва.

Закінчуючи, важливо підкреслити, що розуміння історичних аспектів розвитку публічного адміністрування допомагає у контекстуалізації сучасних викликів та розумінні шляхів подальшого розвитку державного управління.

7.2. Функції та принципи публічного адміністрування

Ключові функції публічного адміністрування, що відображають його роль у суспільстві та державному управлінні.

1. Забезпечення виконання законів та регулювання суспільних відносин. Однією з основних функцій публічного адміністрування є забезпечення виконання законів та нормативно-правових актів. Це включає в себе контроль за дотриманням законності у всіх сферах суспільного життя, регулювання відносин між суб'єктами та забезпечення порядку у суспільстві.

2. Забезпечення соціально-економічного розвитку та благополуччя суспільства. Ще однією важливою функцією публічного адміністрування є здійснення політики, спрямованої на соціальний та економічний розвиток суспільства. Це включає в себе розроблення та впровадження програм і проектів у галузях освіти, охорони здоров'я, економіки, житлово-комунального господарства та інших сферах.

3. Забезпечення прав та свобод громадян. Публічне адміністрування також має завдання забезпечення захисту прав та свобод громадян. Це включає в себе гарантування прав на свободу слова, об'єднання, правосуддя, праці, життя та інші конституційно закріплені права, а також боротьбу з будь-якою формою дискримінації та порушенням прав людини.

Розуміння функцій публічного адміністрування допомагає нам усвідомити його значення як інструменту для забезпечення ефективного та справедливого управління суспільством. Ці функції відображають комплексний підхід до розвитку держави та сприяють покращенню якості життя громадян.

Основні принципи, на яких ґрунтується публічне адміністрування, які є важливими для забезпечення ефективного та справедливого управління.

1. Прозорість та відкритість. Першим принципом є прозорість та відкритість у діяльності державних органів. Це означає, що урядові рішення,

процеси прийняття рішень та витрати бюджетних коштів повинні бути доступними для громадськості та піддаватися громадському контролю.

2. Ефективність. Другим принципом є ефективність у діяльності публічних органів. Це означає, що державні інституції повинні працювати якомога ефективніше, використовуючи наявні ресурси для досягнення поставлених цілей та завдань.

3. Законність та справедливість. Третім принципом є дотримання законності та забезпечення справедливості в усіх сферах діяльності публічних органів. Це означає, що всі рішення та дії державних інституцій повинні ґрунтуватися на законі та забезпечувати рівність та справедливість для всіх громадян.

Принципи публічного адміністрування визначають основні стандарти та цінності, які повинні керувати діяльністю державних органів. Їхнє дотримання допомагає забезпечити ефективність, відкритість та справедливість у державному управлінні та сприяє покращенню якості життя громадян.

7.3. Органи публічної влади

Органи публічної влади, які відіграють ключову роль у функціонуванні держави та забезпеченні реалізації державної політики.

1. Законодавча влада. Перший орган публічної влади, який ми розглянемо, - це законодавча влада. Її функцією є ухвалення законів та нормативних актів, які регулюють суспільні відносини. У більшості країн цю функцію виконує парламент або інший законодавчий орган.

2. Виконавча влада. Другий орган публічної влади - виконавча влада. Її головною функцією є виконання законів та реалізація державної політики. Цю функцію зазвичай виконує уряд або кабінет міністрів, який очолює прем'єр-міністр або президент.

3. Судова влада. Останній, але не менш важливий, орган публічної влади – судова влада. Її завданням є забезпечення захисту прав та свобод громадян, вирішення суспільних конфліктів та розгляд справ у відповідності до закону. Судову владу зазвичай представляють суди на різних рівнях - від місцевих до вищих і конституційних судів.

Органи публічної влади виконують ключові функції у системі державного управління. Вони забезпечують законність, ефективність та справедливість у вирішенні суспільних питань. Розуміння їх ролі та взаємозв'язку допомагає нам краще зрозуміти принципи функціонування сучасної держави.

7.4. Виклики та перспективи розвитку публічного адміністрування

Виклики та перспективи розвитку публічного адміністрування, які впливають на сучасність та майбутнє державного управління.

1. Глобалізація та міжнародне співробітництво. Першим викликом є зростаюча глобалізація та необхідність міжнародного співробітництва. У світі, де взаємозалежність країн зростає, публічне адміністрування повинне адаптуватися до нових реалій та забезпечити ефективне управління в умовах глобальних викликів, таких як кліматичні зміни, міграція та економічна нестабільність.

2. Цифрові технології та електронне урядування. Другим викликом є необхідність впровадження цифрових технологій та розвиток електронного урядування. Використання інформаційних технологій дозволяє оптимізувати процеси управління, підвищити доступність адміністративних послуг для громадян та підвищити рівень ефективності державного управління.

3. Громадянське суспільство та партнерство з громадськістю. Останнім викликом є зміцнення ролі громадянського суспільства та партнерство з громадськістю у процесі управління. Залучення громадських організацій,

активістів та громадян до прийняття рішень та моніторингу діяльності державних органів сприяє забезпеченню більшої відкритості, прозорості та відповідальності у державному управлінні.

Перспективи розвитку публічного адміністрування. Незважаючи на виклики, перед якими стоїть сучасне публічне адміністрування, існують численні перспективи його розвитку. Це включає в себе поглиблення міжнародного співробітництва, інтеграцію цифрових технологій у державне управління та посилення взаємодії з громадськістю.

Виклики та перспективи розвитку публічного адміністрування є невід'ємною частиною сучасного світу. Розуміння цих викликів та активна робота з їх вирішенням допомагають створити більш ефективну, відкриту та відповідальну систему державного управління.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні завдання публічного адміністрування?
2. Яка роль публічного адміністрування в суспільстві?
3. Що таке публічна влада і як вона відрізняється від публічного адміністрування?
4. Назвіть основні інституції, що входять до складу публічної влади.
5. Які основні принципи керують публічним адмініструванням?
6. Які історичні фактори вплинули на розвиток публічного адміністрування?
7. Які функції виконує публічна влада в сучасному суспільстві?
8. Що таке електронне урядування і як воно впливає на публічне адміністрування?
9. Які основні виклики стоять перед публічним адмініструванням у сучасному світі?
10. Які перспективи розвитку публічного адміністрування в умовах глобалізації?

11. Які основні проблеми виникають у взаємодії публічного адміністрування з громадськістю?
12. Які інструменти можуть бути використані для підвищення ефективності публічного адміністрування?
13. Як впливає публічне адміністрування на розвиток економіки?
14. Які принципи забезпечують прозорість та відкритість в діяльності публічних органів?
15. Які інструменти можуть бути використані для забезпечення участі громадськості у процесі прийняття рішень?
16. Що таке демократичне управління і як воно пов'язане з публічним адмініструванням?
17. Які основні принципи забезпечують справедливість у публічному адмініструванні?
18. Які виклики виникають у забезпеченні екологічної безпеки через діяльність публічних органів?
19. Які можливості відкриває перед публічним адмініструванням розвиток нових технологій?
20. Які переваги має партнерство між публічними органами та громадськістю для ефективного управління?

Теми рефератів

1. Історичний огляд розвитку публічного адміністрування: від античних часів до сучасності.
2. Роль публічного адміністрування у формуванні сучасного державного управління.
3. Принципи публічного адміністрування та їх роль у забезпеченні ефективного управління.
4. Основні функції публічного адміністрування та їх вплив на суспільство.
5. Публічна влада: сутність, структура та функції.

6. Виклики сучасного публічного адміністрування: глобалізація, технологічні інновації, демографічні зміни.
7. Електронне урядування та його роль у покращенні якості державного управління.
8. Партнерство між публічними органами та громадськістю: значення та переваги.
9. Забезпечення прозорості та відкритості у діяльності публічних органів: принципи та практика.
10. Сучасні стратегії управління ресурсами та забезпечення стійкого розвитку через публічне адміністрування.

Теми есе

1. Вплив публічного адміністрування на ефективність державного управління: аналіз основних принципів та практичних прикладів.
2. Роль публічної влади у формуванні та реалізації державної політики: від теорії до практики.
3. Виклики та перспективи цифрової трансформації в публічному адмініструванні: можливості та загрози.
4. Значення громадського управління та партнерства з громадськістю у сучасному публічному адмініструванні.
5. Прозорість, відкритість та обліковість як ключові складові успішного публічного адміністрування: аналіз принципів та практичних застосувань.
6. Глобалізація та її вплив на публічне адміністрування: адаптація до нових викликів у міжнародній політиці та економіці.
7. Стійкий розвиток через публічне адміністрування: роль державних органів у забезпеченні екологічної, економічної та соціальної стабільності.

Тестові завдання

Тест 1. Основні поняття

1. Що таке публічне адміністрування?

- a) Процес управління приватними компаніями.
- b) Управління суспільними справами та ресурсами.
- c) Управління особистими справами урядовців.
- d) Контроль над виробництвом товарів.

2. Що включає в себе публічна влада?

- a) Політичні партії.
- b) Державні органи та установи.
- c) Приватні компанії.
- d) Міжнародні організації.

Відповіді: 1. b); 2 b).

Тест 2. Принципи публічного адміністрування

3. Який принцип передбачає, що діяльність публічних органів повинна бути прозорою та доступною громадськості?

- a) Принцип ефективності.
- b) Принцип відкритості.
- c) Принцип законності.
- d) Принцип справедливості.

4. Який принцип стверджує, що рішення публічних органів повинні ґрунтуватися на законі?

- a) Принцип ефективності.
- b) Принцип відкритості.
- c) Принцип законності.
- d) Принцип справедливості.

Відповіді: 3. b); 4. c)

Тест 3. Виклики та перспективи

5. Який виклик стоїть перед публічним адмініструванням у зв'язку з глобалізацією?

- a) Зміна клімату.
 - b) Збільшення конкуренції на ринках.
 - c) Зростання міжнародних відносин.
 - d) Узгодження рівня оплати праці.
6. Який виклик виникає внаслідок швидкого розвитку технологій?
- a) Зміна клімату.
 - b) Зростання конкуренції на ринках.
 - c) Недостатня доступність адміністративних послуг.
 - d) Підвищення рівня корупції.

Відповіді: 5. c); 6. c)

Тест 4. Електронне урядування

7. Що таке електронне урядування?

- a) Процес виробництва електроніки у державних підприємствах.
- b) Використання інформаційних технологій у державному управлінні.
- c) Керування електронними системами безпеки.
- d) Оброблення електронних документів.

8. Яка перевага електронного урядування?

- a) Збільшення бюрократії.
- b) Покращення доступності адміністративних послуг.
- c) Зменшення корупції.
- d) Збільшення часу на проведення адміністративних процедур.

Відповіді: 7. b); 8. b)

Тест 5. Партнерство з громадськістю

9. Яка роль громадськості у публічному адмініструванні?

- a) Вирішення тільки соціальних питань.
- b) Проведення політики без урахування думки громадян.
- c) Участь у прийнятті рішень та контролі за діяльністю органів влади.
- d) Проведення владних реформ.

10. Що таке партнерство з громадськістю?

- a) Співпраця між державою та приватним сектором.

b) Співпраця між державними органами та міжнародними організаціями.
 c) Співпраця між державними органами та громадськими організаціями та громадянами.

d) Співпраця між урядом та військовими.

Відповіді: 9. c); 10. c).

Словник термінів

Термін	Визначення
Демографічні зміни	Зміни у розподілі та структурі населення держави.
Електронне урядування	Використання інформаційних технологій у державному управлінні.
Глобалізація	Процес зростання міжнародної інтеграції та взаємозалежності.
Партнерство з громадськістю	Співпраця між державними органами та громадськими організаціями.
Прозорість	Властивість діяльності публічних органів бути відкритою та доступною громадськості.
Публічне адміністрування	Управління суспільними справами та ресурсами.
Публічна влада	Державні органи та установи, які виконують функції управління.
Стійкий розвиток	Процес забезпечення економічного, соціального та екологічного розвитку при збереженні ресурсів для майбутніх поколінь.
Технологічні інновації	Нововведення у сфері технологій, що впливають на способи функціонування державних структур та надання послуг.
Чинники	Фактори, які впливають на процеси або результати явища чи процесу.

Практичні завдання

1. Аналіз організаційної структури державних установ: Оберіть декілька державних установ (наприклад, міністерства, агенції тощо) вашої країни та проведіть аналіз їхньої організаційної структури. Визначте основні підрозділи, функції та відповідальність кожного відділу.

2. Оцінка ефективності адміністративних послуг: Виберіть декілька адміністративних послуг, які надаються державними органами вашої країни (наприклад, отримання паспорту, реєстрація автомобіля тощо) та оцініть їхню ефективність за кількома критеріями, такими як швидкість обробки, доступність та якість обслуговування.

3. Проведення аналізу громадської думки: Здійсніть анкетування або опитування серед громадян на тему їхнього задоволення діяльністю державних органів. Проаналізуйте результати та зробіть висновки щодо відношення громадян до роботи владних структур.

4. Розробка пропозицій щодо покращення публічних послуг: На основі аналізу ефективності адміністративних послуг запропонуйте конкретні заходи для їх покращення. Ваші пропозиції можуть включати в себе впровадження електронних сервісів, оптимізацію процедур або підвищення якості обслуговування.

5. Співпраця з громадськістю: Організуйте зустріч з представниками громадських організацій або місцевих громад для обговорення проблем та питань, які стосуються діяльності державних органів. Визначте спільні ініціативи та шляхи співпраці для вирішення цих питань.

6. Створення плану розвитку публічного адміністрування: Розробіть стратегічний план розвитку публічного адміністрування для вашої країни або регіону. Визначте ключові напрямки реформ та конкретні заходи для досягнення поставлених цілей.

7. Оцінка впливу глобалізації на публічне адміністрування: Проведіть аналіз впливу глобальних тенденцій (таких як зміна клімату, міграція, торгівля тощо) на діяльність публічних органів вашої країни. Визначте можливі стратегії адаптації до цих викликів.

ТЕМА 8

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ПРОЦЕС ВИРОБЛЕННЯ, ПРИЙНЯТТЯ ТА ВИКОНАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

8.1 Процес вироблення управлінських рішень

8.2 Прийняття управлінських рішень в публічному секторі

8.3. Виконання управлінських рішень

Питання для самоконтролю знань

8.1. Процес вироблення управлінських рішень

Публічне адміністрування, як поняття, охоплює комплекс діяльності, пов'язаної з управлінням суспільством, державними органами та іншими суб'єктами влади. Воно включає в себе організацію, координацію та здійснення політики та програм держави з метою забезпечення ефективного функціонування суспільства.

Значення процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Управлінські рішення є основою діяльності публічного адміністрування. Вони визначають курс дій держави та відповідних органів у вирішенні різноманітних проблем, стосовно економічного розвитку, соціальних питань, політики, безпеки та інших аспектів. Процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень має велике значення для забезпечення стабільності та розвитку держави.

Основні характеристики публічного управління та адміністрування:

Спрямованість на загальний інтерес. Основна мета публічного адміністрування полягає в забезпеченні благополуччя всього суспільства, а не окремих груп чи осіб.

Законність та легітимність. Діяльність державних органів та посадових осіб повинна ґрунтуватися на законах та відповідати вимогам демократичної легітимності.

Професіоналізм та ефективність. Публічні службовці мають мати високий рівень професійної компетентності та діяти ефективно у вирішенні завдань, покладених на них законодавством.

Управлінські рішення визначають стратегію та тактику діяльності державних органів, спрямовану на досягнення поставлених цілей. Вони враховують різноманітні аспекти, включаючи економічні, соціальні, політичні та екологічні фактори. Крім того, управлінські рішення мають велике значення для забезпечення відповідності діяльності державних органів вимогам законодавства та національних стратегій розвитку.

Загалом, публічне адміністрування та управлінські рішення є ключовими компонентами сучасного державного управління, спрямованими на забезпечення стабільності, розвитку та благополуччя суспільства.

8.2. Прийняття управлінських рішень в публічному секторі

Процес вироблення управлінських рішень - це складний та мультиметодологічний процес, що включає ряд послідовних етапів:

Аналіз проблеми. Перший етап включає в себе збір та аналіз інформації щодо проблеми або ситуації, яка потребує прийняття рішення. Це включає вивчення фактів, даних та ресурсів, які можуть бути використані для прийняття рішення.

Формулювання альтернативних варіантів. На цьому етапі ідеться про розробку різних можливих варіантів рішень на основі аналізу, проведеного на попередньому етапі. Ці варіанти повинні бути ретельно розглянуті та оцінені.

Оцінка альтернатив. Після формулювання альтернативних варіантів проводиться їхня оцінка з урахуванням різних критеріїв, таких як ефективність, вартість, соціальна прийнятність тощо.

Прийняття рішення. Після оцінки альтернативних варіантів робиться вибір найбільш підходящого рішення.

Впровадження рішення. Цей етап включає в себе реалізацію вибраного рішення в практиці.

Оцінка результатів. Останній етап полягає в аналізі та оцінці результатів впровадження рішення з метою визначення його ефективності та потреби у коригуванні.

Фактори, що впливають на вироблення рішень. Процес вироблення управлінських рішень піддається впливу різних факторів, серед яких можна виділити:

Інформаційні. Недостатність або неправильність інформації може призвести до неправильних рішень.

Соціальні. Очікування та думки зацікавлених сторін, політичний тиск та інші соціальні чинники можуть вплинути на процес вироблення рішень.

Економічні. Фінансові обмеження або можливості також впливають на вибір рішення.

Політичні. Політична обстановка та інтереси різних політичних груп можуть впливати на вироблення та прийняття рішень.

Інструменти та методи вироблення управлінських рішень. Існує ряд інструментів та методів, які можуть бути використані для підтримки процесу вироблення управлінських рішень, серед яких можна виділити:

Аналітичні методи. Використання статистичного аналізу, моделювання, прогнозування та інших аналітичних інструментів для обробки та аналізу інформації.

Методи прийняття рішень. Такі як метод оптимізації, метод множинного критерію, метод аналізу ієрархій, які допомагають у виборі найбільш оптимального варіанту серед альтернатив.

Консультації та експертні оцінки. Залучення експертів та консультантів для отримання додаткової інформації та оцінки варіантів рішень.

Групові методи. Використання групових дискусій, круглих столів, фокус-груп тощо для залучення різноманітних поглядів та думок щодо вирішення проблеми.

Загалом, процес вироблення управлінських рішень є складним та багатокроковим процесом, який вимагає системного підходу та використання різноманітних інструментів та методів. Враховуючи важливість прийняття ефективних рішень для успішного функціонування організацій та управління суспільством, розуміння цього процесу та факторів, що впливають на нього, є ключовим для керівництва на різних рівнях.

Завершуючи розділ, важливо відзначити, що процес вироблення управлінських рішень є постійно змінним та адаптивним. Організації та уряди повинні бути готові до швидких змін у зовнішньому середовищі та постійно вдосконалювати свої методи та підходи до прийняття рішень. Тільки таким чином вони зможуть ефективно відповідати на виклики та досягати своїх стратегічних цілей у змінних умовах.

Прийняття управлінських рішень у публічному секторі зазвичай відбувається через такі механізми:

Законодавчий процес. Законодавчі органи приймають рішення через розгляд та прийняття законів, постанов та інших нормативно-правових актів.

Виконавчий апарат. Урядові органи та виконавчі агентства вирішують конкретні питання шляхом прийняття внутрішніх рішень та розробки програм дій.

Консультативні органи. Уряд може залучати до процесу прийняття рішень консультативні органи, які складаються з експертів та представників громадськості для надання рекомендацій та порад.

Учасники процесу прийняття рішень. Учасники прийняття управлінських рішень у публічному секторі можуть бути різні:

Політичні лідери. Президенти, прем'єр-міністри, міністри та інші політичні діячі відповідають за розробку та прийняття стратегічних рішень.

Публічні службовці. Вони відповідають за виконання рішень, розробку деталей політики та її реалізацію на практиці.

Громадські організації. Громадські організації можуть брати участь у процесі прийняття рішень, виступаючи як представники інтересів громадськості та надавати консультації.

Експерти. Фахівці з різних галузей можуть бути запрошені для надання експертних порад та рекомендацій.

Структури та органи, відповідальні за прийняття рішень. У публічному секторі існують різні структури та органи, що відповідають за прийняття управлінських рішень:

Парламенти. Законодавчі органи мають великий вплив на прийняття законів та інших нормативно-правових актів.

Уряди. Виконавчі органи здійснюють владні повноваження та приймають рішення з питань адміністрування країною чи регіоном.

Комітети та комісії. Спеціалізовані структури можуть бути створені для розгляду конкретних питань та розробки рекомендацій.

Регуляторні органи. Вони відповідають за прийняття рішень щодо регулювання певних секторів економіки або галузей діяльності.

У публічному секторі структури та органи, відповідальні за прийняття рішень, можуть відрізнятися в залежності від країни та системи управління. Однак, незалежно від цього, вони грають ключову роль у формуванні та реалізації публічної політики та розвитку суспільства.

8.3. Виконання управлінських рішень

Ефективне виконання управлінських рішень в публічному секторі потребує належного контролю та механізмів забезпечення дотримання

встановлених норм та стандартів. Деякі з основних механізмів контролю та виконання рішень включають:

Моніторинг та оцінка. Систематичне спостереження та оцінка виконання рішень, їхнього впливу та результатів.

Аудит. Проведення фінансового та програмного аудиту для перевірки ефективності використання ресурсів та виконання рішень.

Звітність. Обов'язкове звітування про виконання рішень перед відповідними органами чи громадськістю.

Юридичний контроль. Застосування правових механізмів для забезпечення дотримання законності та регулювання виконання рішень.

Проблеми та виклики у виконанні управлінських рішень. Виконання управлінських рішень часто зіштовхується з рядом проблем та викликів, серед яких можна виділити:

Бюрократичні перешкоди. Непрозорість процесів, бюрократичні процедури та надмірна регуляція можуть ускладнювати виконання рішень та сприяти корупції.

Фінансові обмеження. Недостатність фінансових ресурсів може унеможливити ефективне виконання управлінських рішень.

Суперечливі інтереси. Різноманітні інтереси різних груп можуть конфліктувати між собою та ускладнювати виконання рішень.

Недостатнє залучення громадськості. Відсутність участі громадськості у процесі виконання рішень може призвести до неефективного впровадження та протидії широкій підтримці.

Роль та відповідальність виконавців рішень. Виконавці управлінських рішень, будь то державні службовці, громадські організації чи приватні суб'єкти, несуть велику відповідальність за їхнє виконання. Їхня роль включає:

Планування та координацію. Розробка детальних планів дій та забезпечення координації між різними структурами для успішного виконання рішень.

Ресурсне забезпечення. Забезпечення необхідних ресурсів та матеріально-технічної бази для виконання рішень.

Моніторинг та звітність. Систематичне спостереження за процесом виконання рішень та звітування про результати перед відповідними органами.

Відповідальність. Прийняття відповідальності за результати виконання рішень та прийняття заходів для виправлення недоліків та досягнення поставлених цілей.

Загалом, успішне виконання управлінських рішень в публічному секторі вимагає відповідальності, систематичного контролю та співпраці всіх учасників процесу.

Публічне адміністрування є ключовим елементом сучасного управління, що впливає на ефективність та стабільність суспільства. Ця складна система включає в себе процеси вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень у державних органах та інших суб'єктах влади. Підтримується цей процес різноманітними механізмами контролю, включаючи моніторинг, аудит, звітність та юридичний контроль.

Однак під час виконання управлінських рішень зустрічаються різні проблеми та виклики, які можуть ускладнити процес. Серед них — бюрократичні перешкоди, фінансові обмеження та суперечливі інтереси, які вимагають уважного аналізу та вироблення стратегій управління.

Роль учасників процесу прийняття та виконання рішень, таких як політичні лідери, публічні службовці та громадські організації, необхідна для забезпечення ефективності та легітимності управління. Крім того, відповідальність виконавців рішень за їхнє виконання та результати відіграє важливу роль у забезпеченні успішної реалізації стратегій та програм.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні етапи включає процес вироблення управлінських рішень?

2. Які механізми прийняття рішень використовуються в державних органах?
3. Хто є учасниками процесу прийняття управлінських рішень у публічному секторі?
4. Які принципи публічного адміністрування визначені в лекції?
5. Які механізми контролю та виконання управлінських рішень використовуються?
6. Які можуть бути проблеми та виклики під час виконання управлінських рішень?
7. Яка роль політичних лідерів у процесі прийняття та виконання управлінських рішень?
8. Які інструменти та методи використовуються для вироблення управлінських рішень?
9. Які механізми юридичного контролю можуть застосовуватися для забезпечення дотримання законності у виконанні рішень?
10. Які фактори можуть впливати на ефективність виконання управлінських рішень?
11. Які можуть бути наслідки недооцінки ризиків під час вироблення управлінських рішень?
12. Які основні характеристики публічного адміністрування були визначені в лекції?
13. Які основні завдання виконавців управлінських рішень у публічному секторі?
14. Які можуть бути стратегії подолання бюрократичних перешкод у виконанні рішень?
15. Які основні функції консультативних органів у процесі прийняття управлінських рішень?
16. Які альтернативні підходи можуть бути використані для розв'язання конфліктів інтересів у виробленні рішень?
17. Як впливає громадська думка на прийняття управлінських рішень?

18. Які можливі шляхи вирішення проблем, пов'язаних із недостатністю фінансових ресурсів для виконання управлінських рішень?

19. Які критерії можуть бути використані для оцінки ефективності виконання управлінських рішень?

20. Як визначити оптимальний баланс між різними інтересами стосовно прийняття та виконання управлінських рішень?

Теми рефератів

1. Принципи публічного адміністрування: аналіз та застосування в сучасному світі.

2. Роль учасників у процесі вироблення та прийняття управлінських рішень: політичні лідери, публічні службовці, громадські організації.

3. Механізми контролю та виконання управлінських рішень: аналіз ефективності та практичні аспекти.

4. "Проблеми та виклики у виконанні управлінських рішень: стратегії подолання та прогнозування.

5. Інструменти та методи вироблення управлінських рішень: сучасні технології та підходи.

6. Роль консультативних органів у прийнятті управлінських рішень: аналіз і практика.

7. Юридичний контроль в процесі прийняття та виконання управлінських рішень: виклики та перспективи.

8. Вплив громадської думки на управлінські рішення: аналіз взаємодії та викликів.

9. Фінансові аспекти виконання управлінських рішень: ресурсне забезпечення та управління бюджетом.

10. Оцінка ефективності виконання управлінських рішень: критерії та методи.

Теми есе

1. Еволюція публічного адміністрування: від традиційних методів до сучасних стратегій вироблення та виконання управлінських рішень.
2. Роль лідерства у публічному адмініструванні: вплив лідерських якостей на прийняття та виконання управлінських рішень.
3. Виклики та перспективи контролю у публічному секторі: аналіз механізмів та стратегій для забезпечення ефективності виконання рішень.
4. Публічне адміністрування в епоху глобалізації: вплив міжнародних факторів на процеси вироблення та прийняття управлінських рішень.
5. Роль громадськості у виробленні та виконанні управлінських рішень: плюси та мінуси громадського участі.
6. Виконання управлінських рішень у кризових ситуаціях: стратегії та техніки управління кризою в публічному секторі.
7. Публічне адміністрування та етика: вплив етичних принципів на прийняття та виконання управлінських рішень.
8. Інновації в управлінській діяльності публічного сектору: роль технологій та новаторських підходів у виробленні та виконанні рішень.
9. Виконання управлінських рішень та забезпечення сталого розвитку: вплив рішень на екологічну, економічну та соціальну сфери.
10. Вплив політичних факторів на прийняття та виконання управлінських рішень: аналіз взаємодії політики та адміністрування.

Тестові завдання

Які основні етапи включає процес вироблення управлінських рішень?

- a) Аналіз, прийняття, виконання.
- b) Аналіз, формулювання, впровадження.
- c) Аналіз, прийняття, оцінка.

Правильна відповідь: c) Аналіз, прийняття, оцінка

Які механізми прийняття рішень використовуються в державних органах?

- a) Тільки виконавчий апарат.
- b) Тільки консультативні органи.
- c) Законодавчий процес, виконавчий апарат, консультативні органи та інші.

Правильна відповідь: c) Законодавчий процес, виконавчий апарат, консультативні органи та інші.

Які можуть бути проблеми та виклики під час виконання управлінських рішень?

- a) Тільки бюрократичні перешкоди.
- b) Тільки фінансові обмеження.
- c) Бюрократичні перешкоди, фінансові обмеження, суперечливі інтереси та інші.

Правильна відповідь: c) Бюрократичні перешкоди, фінансові обмеження, суперечливі інтереси та інші.

Які принципи публічного адміністрування визначені в темі?

- a) Тільки принцип відповідальності.
- b) Тільки принципи прозорості та ефективності.
- c) Принципи прозорості, ефективності, відповідальності та інші.

Правильна відповідь: c) Принципи прозорості, ефективності, відповідальності та інші.

Які механізми контролю та виконання управлінських рішень використовуються?

- a) Тільки моніторинг.
- b) Тільки аудит.
- c) Моніторинг, аудит, звітність та юридичний контроль

Правильна відповідь: c) Моніторинг, аудит, звітність та юридичний контроль.

Які можуть бути наслідки недооцінки ризиків під час вироблення управлінських рішень?

- a) Зростання ефективності.
- b) Зниження довіри громадськості та втрата ресурсів.
- c) Підвищення рівня корупції

Правильна відповідь: b) Зниження довіри громадськості та втрата ресурсів.

Які основні характеристики публічного адміністрування були визначені в лекції?

- a) Тільки прозорість.
- b) Тільки відкритість.
- c) Прозорість, відкритість, відповідальність та інші.

Правильна відповідь: c) Прозорість, відкритість, відповідальність та інші.

Які фактори можуть впливати на ефективність виконання управлінських рішень?

- a) Тільки фінансові обмеження.
- b) Тільки політичні аспекти.
- c) Фінансові обмеження, політичні аспекти, організаційна культура та інші

Правильна відповідь: c) Фінансові обмеження, політичні аспекти, організаційна культура та інші.

Яка роль політичних лідерів у процесі прийняття та виконання управлінських рішень?.

- a) Тільки розробка стратегій.
- b) Тільки виконання управлінських рішень
- c) Розробка стратегій та підтримка виконання управлінських рішень.

Правильна відповідь: c) Розробка стратегій та підтримка виконання управлінських рішень.

Які інновації в управлінській діяльності публічного сектору можуть сприяти покращенню процесів прийняття та виконання управлінських рішень?

- a) Тільки застосування нових технологій.
- b) Тільки реформування бюрократії.
- c) Застосування нових технологій, реформування бюрократії та розробка інноваційних стратегій.

Правильна відповідь: c) Застосування нових технологій, реформування бюрократії та розробка інноваційних стратегій.

Словник термінів

Термін	Визначення
Виконання управлінських рішень	Процес реалізації та виконання ухвалених управлінських рішень в рамках публічного адміністрування.
Інструменти та методи вироблення рішень	Різноманітні техніки, методології та інструменти, які використовуються для аналізу проблем, прийняття рішень та розробки стратегій.
Механізми прийняття рішень	Інструменти, процедури та методи, що використовуються для прийняття управлінських рішень у публічному секторі.
Процес вироблення рішень	Послідовність етапів та дій, спрямованих на аналіз, формулювання та прийняття управлінських рішень.
Публічне адміністрування	Система управління та виконання функцій держави, яка включає в себе роботу державних органів, службовців та інших суб'єктів влади.
Роль та відповідальність виконавців рішень	Обов'язки та функції осіб чи організацій, які відповідають за реалізацію управлінських рішень та досягнення визначених цілей.
Учасники процесу прийняття рішень	Люди чи групи, які беруть участь у формулюванні, прийнятті та виконанні управлінських рішень у публічному секторі.
Фактори впливу	Елементи, які можуть впливати на процес вироблення та виконання управлінських рішень, такі як економічні умови, політична ситуація, громадська думка та інші.

Практичні завдання

1. Аналіз проблеми в публічному секторі. Виберіть конкретну проблему у публічному адмініструванні (наприклад, недостатня доступність

послуг для громадян) та проведіть аналіз її причин та наслідків. Сформулюйте рекомендації для вирішення цієї проблеми.

2. Розробка стратегії публічного управління. Спроектуйте стратегію для покращення ефективності та результативності управління у конкретному секторі держави (наприклад, охорона здоров'я, освіта). Включіть до стратегії план дій, метрики успішності та механізми моніторингу та оцінки.

3. Аналіз механізмів прийняття рішень. Дослідіть механізми, які використовуються у вашому регіоні чи країні для прийняття управлінських рішень. Порівняйте їх ефективність та відкритість. Запропонуйте можливі шляхи для поліпшення цих механізмів.

4. Вивчення інструментів аналізу ризиків. Ознайомтеся з інструментами та методами аналізу ризиків, які використовуються у публічному адмініструванні (наприклад, SWOT-аналіз, аналіз сценаріїв). Застосуйте їх для оцінки ризиків у конкретному сценарії прийняття рішень.

5. Симуляція процесу прийняття рішень. Розіграйте рольову гру, в якій учасники відтворюють різні учасників процесу прийняття управлінських рішень (наприклад, політичні лідери, громадські організації, державні службовці). Це дозволить краще зрозуміти різні перспективи та інтереси.

6. Оцінка ефективності реформ управління. Оберіть конкретну реформу у сфері публічного адміністрування (наприклад, децентралізація, електронне урядування) та проведіть її оцінку. Визначте досягнуті результати, а також ідентифікуйте проблеми та можливості для подальших покращень.

7. Розробка системи моніторингу та оцінки результативності. Створіть систему моніторингу та оцінки результативності управлінських рішень у вашій організації чи уряді. Визначте ключові показники ефективності, збирайте та аналізуйте дані, розробляйте звіти та рекомендації для поліпшення роботи.

8. Створення програми підвищення кваліфікації. Розробіть програму навчання та підвищення кваліфікації для державних службовців або муніципальних працівників з питань управління та вироблення управлінських

рішень. Включіть до програми актуальні теми, методи та інструменти, які допоможуть покращити їхні навички.

9. Аналіз публічної політики. Оберіть конкретну сферу публічної політики (наприклад, соціальна політика, екологічна політика) і проведіть аналіз існуючих програм та стратегій управління в цій сфері. Запропонуйте можливість модернізації або удосконалення існуючих підходів.

10. Участь у громадських обговореннях. Візьміть участь у громадських обговореннях або консультаціях з питань, що стосуються публічного адміністрування. Поділіться своїми думками щодо проблем, які потребують вирішення, та запропонуйте конструктивні рішення.

11. Розвиток системи електронного управління. Проаналізуйте можливості впровадження електронного управління (e-government) у вашому регіоні чи організації. Розробіть план впровадження електронних сервісів для громадян та підприємств з метою поліпшення доступності та ефективності адміністративних послуг.

12. Організація громадських слухань. Заплануйте та проведіть громадські слухання з ключовими зацікавленими сторонами з метою обговорення питань, що стосуються управління та розвитку вашого регіону чи організації. Залучіть громадськість до процесу прийняття рішень та зберіть їхні пропозиції та рекомендації.

13. Аудит управлінських рішень. Проведіть аудит управлінських рішень, що були прийняті у минулому. Оцініть їхню ефективність та відповідність поставленим цілям. Визначте причини успіхів або невдач та використайте отримані висновки для поліпшення майбутніх рішень.

РОЗДІЛ 3

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В РІЗНИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

ТЕМА 9

МОДЕЛІ, МЕТОДИ ТА СТИЛІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

9.1 Моделі публічного управління

9.2 Методи публічного управління

9.3 Стили публічного управління

9.4 Практичні приклади та кейси

Питання для самоконтролю знань

9.1 Моделі публічного управління

Публічне управління, як складна і многогранна діяльність, вимагає систематичного підходу до свого вивчення та практичного застосування різноманітних концепцій та інструментів.

Класична модель публічного управління. Вона базується на принципах бюрократії та раціонального вибору. За цією моделлю, управління повинно бути ієрархічно організованим, з чіткою розподіленням компетенцій та відповідальності. Це підходить для стабільних, передбачуваних умов, але може бути неефективним у змінних, складних середовищах.

New Public Management (NPM) – модель виникла в реакції на недоліки класичної моделі. NPM спрямована на підвищення ефективності та продуктивності державних органів шляхом застосування принципів приватного сектору, таких як конкуренція, результативність та залучення громадськості.

Третя модель - партисипативна – підкреслює важливість залучення громадськості до процесу управління. Це означає активну участь громадян у

прийнятті рішень, їхню участь у формулюванні політик та вплив на реалізацію проектів.

Модель стратегічне управління визначається плануванням на основі аналізу зовнішнього середовища та внутрішніх ресурсів, встановленням чітких стратегічних цілей та механізмів контролю за їхнім виконанням.

Моделі централізованій та децентралізованій публічного управління. Ці моделі представляють різні підходи до розподілу влади, відповідальності та прийняття рішень в державному або муніципальному управлінні.

Централізованої моделі управління. В цій моделі влада та рішення концентруються в центрі, зазвичай в центральному уряді чи центральній адміністрації. Органи влади на центральному рівні приймають стратегічні рішення та здійснюють контроль над місцевими органами влади. Централізована модель часто використовується в країнах з сильним централізованим урядом, де важливі рішення приймаються на національному рівні.

Децентралізована - передбачає перерозподіл влади та відповідальності на місцевому рівні. У цій моделі місцеві органи влади мають більшу автономію та повноваження щодо прийняття рішень та реалізації програм. Децентралізована модель сприяє більшій гнучкості та адаптивності у вирішенні місцевих проблем та задач.

Переваги централізованої моделі полягають у забезпеченні єдності та координації в управлінні, швидкому прийнятті рішень у кризових ситуаціях та здатності до впровадження стратегічних реформ на національному рівні. З іншого боку, децентралізована модель сприяє прийняттю рішень, що відповідають конкретним потребам та особливостям кожного регіону. Вона також сприяє зближенню влади з населенням, підвищенню ефективності управління та стимулює розвиток локальної ініціативи та підприємництва.

Однак, обидві моделі мають свої обмеження. Централізована модель може призвести до відчуття відчуженості та незадоволення на місцевому рівні, оскільки вирішення багатьох питань здійснюється далеко від них. З іншого

боку, децентралізована модель може призвести до нерівномірного розвитку регіонів та недостатнього контролю з боку центрального уряду над деякими ключовими аспектами управління.

У практичному застосуванні, вибір між централізованою та децентралізованою моделями залежить від конкретних історичних, культурних, економічних та політичних умов кожної країни. Багато країн поєднують елементи обох моделей, створюючи гібридні системи управління, які краще відповідають їхнім потребам та умовам. У підсумку, розуміння централізованих та децентралізованих моделей управління є важливим для ефективного функціонування державного та муніципального управління. Обидві моделі мають свої переваги та недоліки, і вибір між ними повинен здійснюватися на основі конкретних умов та потреб кожної конкретної країни або регіону.

9.2. Методи публічного управління

Методи публічного управління включають в себе різноманітні інструменти та підходи, спрямовані на ефективне управління ресурсами та процесами в державних та муніципальних структурах.

Стратегічне планування. Цей метод передбачає розробку довгострокових стратегій та цілей, а також визначення шляхів досягнення цих цілей. Стратегічне планування дозволяє організаціям управляти змінами в середовищі, прогнозувати та адаптуватися до майбутніх викликів.

Проектний менеджмент - є ефективним інструментом для реалізації конкретних проектів та ініціатив. Він включає в себе планування, виконання, контроль та оцінку проектів з метою досягнення конкретних результатів та відповідності умовам проекту.

Метод керування якістю грає важливу роль у забезпеченні ефективності та якості послуг, наданих державними та муніципальними органами. Цей

метод передбачає систематичний аналіз, контроль та постійне вдосконалення процесів управління з метою забезпечення задоволення потреб клієнтів та громадян.

Лобіювання та комунікації також важливі методи у публічному управлінні дозволяють організаціям спілкуватися зі стейкхолдерами, залучати їх до процесу управління, враховувати їхні погляди та відгуки, а також впливати на прийняття рішень.

Лобіювання є процесом впливу на прийняття рішень державними та муніципальними органами шляхом залучення різних стейкхолдерів, таких як громадські організації, бізнес-структури, професійні асоціації тощо. Цей процес включає в себе аналіз політичного середовища, розробку стратегій впливу та взаємодії з політичними діячами з метою досягнення певних цілей.

Комунікації в публічному управлінні відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного обміну інформацією між всіма учасниками процесу. Це включає в себе не лише передачу інформації, але й розуміння потреб та очікувань громадян, аналіз відгуків та взаємодію з громадськістю.

Ефективне використання методів лобіювання та комунікацій вимагає комплексного підходу та врахування специфіки конкретного політичного контексту. Це означає адаптацію стратегій впливу та комунікаційних підходів до умов конкретної ситуації, а також врахування інтересів різних зацікавлених сторін. У практиці, лобіювання та комунікації можуть бути використані для просування політичних інтересів, сприяння прийняттю законодавчих актів, забезпечення підтримки громадськості для конкретних ініціатив, а також для підвищення рівня довіри до державних та муніципальних органів. Заключно, важливо підкреслити, що ефективне використання лобіювання та комунікаційних стратегій є важливим елементом сучасного публічного управління і може сприяти досягненню стратегічних цілей та підвищенню ефективності управління.

Не менш важливим є метод ризик-менеджменту, який дозволяє ідентифікувати, аналізувати та управляти ризиками, що можуть впливати на досягнення стратегічних цілей та виконання проектів.

Важливо зазначити, що використання різноманітних методів управління є ключовим елементом ефективного публічного управління та допомагають організаціям забезпечувати ефективність, продуктивність та якість в своїй діяльності.

9.3. Стилi публічного управління

Стиль управління - це особливий підхід або спосіб, який використовується керівником для керування своїми підлеглими, прийняття рішень та досягнення стратегічних цілей.

Авторитарний стиль управління. Цей стиль характеризується централізованим прийняттям рішень керівником без значного залучення підлеглих. У такому підході велика увага приділяється виконанню вказівок та відповідності ієрархічним структурам.

Демократичний стиль управління. У ньому керівник стимулює активну участь підлеглих у процесі прийняття рішень та надає їм можливість висловлювати свої думки та ідеї. Цей підхід сприяє розвитку творчості, мотивації та відчуття власної важливості серед персоналу.

Третій стиль – трансформаційний – спрямований на створення позитивних змін у колективі шляхом впливу на мотивацію, цінності та вірування підлеглих. Керівник, який використовує цей підхід, прагне вдосконалити комунікацію, розвивати лідерські якості та створювати відчуття спільної мети.

Четвертий стиль – транзакційний - базується на обміні ресурсами та винагородами між керівником та підлеглими. У такому підході рішення приймаються на основі обміну вигодами та відповідальностями.

Трансакційно-трансформаційний стиль управління. Він поєднує елементи транзакційного та трансформаційного стилів, сприяючи змінам в організації та досягненню стратегічних цілей шляхом обміну ресурсами та стимулюванням позитивних змін у культурі організації.

У публічному управлінні використання різноманітних стилів залежить від конкретної ситуації, завдань та особливостей організації. Вирішення проблем та досягнення стратегічних цілей вимагає гнучкості та адаптивності керівництва, що вміє використовувати різноманітні стилі управління відповідно до потреб ситуації.

Заключно, важливо зазначити, що вибір стилю управління залежить від конкретних умов, мети та цілей організації, а також від особистих якостей та переконань керівника. Ефективне використання різноманітних стилів управління може сприяти підвищенню продуктивності та ефективності в публічному секторі.

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке публічне адміністрування?
2. Які основні моделі публічного адміністрування існують?
3. В чому полягає централізована модель управління?
4. Які переваги та недоліки централізованої моделі?
5. Які основні принципи децентралізації управління?
6. Як децентралізована модель сприяє покращенню рівня управління на місцевому рівні?
7. Які методи публічного управління ви знаєте?
8. В чому полягає стратегічне планування в публічному управлінні?
9. Як проектний менеджмент використовується в державному або муніципальному управлінні?
10. Як керування якістю впливає на якість послуг, що надаються громадянам?

11. Які основні аспекти ризик-менеджменту в публічному адмініструванні?
12. Які стилі управління ви знаєте?
13. Які основні характеристики авторитарного стилю управління?
14. Що таке демократичний стиль управління та які його переваги?
15. Як трансформаційний стиль управління сприяє змінам в організації?
16. Що означає транзакційний стиль управління?
17. Які основні принципи транзакційно-трансформаційного підходу до управління?
18. Які основні фактори впливають на вибір між різними стилями управління?
19. Які основні виклики і перспективи в сфері публічного адміністрування у сучасному світі?
20. Як можна оптимізувати використання моделей, методів та стилів управління для покращення ефективності державного або муніципального управління?

Теми рефератів

1. Порівняльний аналіз централізованих та децентралізованих моделей управління в державному секторі.
2. Роль стратегічного планування в підвищенні ефективності публічного адміністрування.
3. Вплив проектного менеджменту на реалізацію публічних програм та проектів.
4. Аналіз методів керування якістю в державному секторі: досягнення та виклики.
5. Ризик-менеджмент у публічному адмініструванні: стратегії та практика.

6. Авторитарний versus демократичний стиль управління: вплив на ефективність державного управління.
7. Трансформаційне керівництво в публічному секторі: нові підходи та виклики.
8. Транзакційний та трансформаційно-транзакційний підходи до управління в державному секторі: порівняльний аналіз.
9. Сучасні виклики та перспективи розвитку публічного адміністрування в контексті глобалізації.
10. Інновації в публічному управлінні: нові технології та їх вплив на ефективність адміністративних процесів.

Теми есе

1. Роль стратегічного планування в ефективному управлінні публічними органами.
2. Аналіз використання проектного менеджменту в державних програмах та проектах: досягнення та виклики.
3. Вплив керування якістю на якість та ефективність послуг, наданих громадянам державними структурами.
4. Ризик-менеджмент у публічному адмініструванні: стратегії запобігання та керування ризиками.
5. Порівняльний аналіз авторитарного та демократичного стилів управління: вплив на державне управління та громадське довір'я.
6. Трансформаційне керівництво в публічному секторі: інноваційні підходи та виклики.
7. Транзакційний та трансформаційно-транзакційний підходи до управління в державному секторі: порівняльний аналіз ефективності.
8. Сучасні виклики та можливості розвитку публічного адміністрування в умовах глобалізації та технологічних змін.
9. Інновації в управлінні державними структурами: використання новітніх технологій та їх вплив на адміністративні процеси.

10. Взаємодія між централізованими та децентралізованими органами управління: переваги, недоліки та шляхи оптимізації.

Тестові завдання

Тест 1

1. Що означає термін "централізована модель управління"?

- a) Розподіл влади та відповідальності на місцевому рівні.
- b) Концентрація влади та рішень у центральному органі управління.
- c) Рівномірне розподілення влади між всіма рівнями управління.

2. Які основні методи публічного управління ви знаєте?

- a) Тільки стратегічне планування.
- b) Стратегічне планування, проектний менеджмент, керування якістю, ризик-менеджмент.
- c) Тільки децентралізація управління.

Відповіді: 1. b); 2. b).

Тест 2

1. Які переваги централізованої моделі управління?

- a) Забезпечення більшої гнучкості у прийнятті рішень.
- b) Швидке реагування на місцеві проблеми та потреби.
- c) Єдність та координація в управлінні, швидке прийняття стратегічних рішень.

2. Які недоліки децентралізованої моделі управління?

- a) Недостатність контролю з центрального органу управління.
- b) Забезпечення ефективності та рівномірності управління на місцевому рівні.
- c) Відсутність участі місцевих громад у процесі управління.

Відповіді: 1. c); 2. b).

Тест 3

1. Що включає в себе проектний менеджмент?
 - a) Планування, виконання, контроль та оцінка проектів.
 - b) Тільки виконання проектів.
 - c) Лише контроль проектів.
2. Які основні етапи ризик-менеджменту?
 - a) Ідентифікація, аналіз, управління, контроль.
 - b) Виконання, оцінка, аналіз, планування.
 - c) Лікування, реабілітація, контроль, відновлення.

Відповіді: 1. a); 2. a).

Тест 4

1. Які методи керування якістю ви знаєте?
 - a) Тільки контроль якості продукції.
 - b) Відсутність методів керування якістю в державному секторі.
 - c) Систематичний аналіз, контроль та постійне вдосконалення процесів управління.
2. Як керування якістю впливає на державні структури?
 - a) Зниження рівня послуг та ефективності управління.
 - b) Покращення якості послуг та процесів управління.
 - c) Негативний вплив на фінансову стабільність держави.

Відповіді: 1. b); 2. a).

Тест 5

1. Які основні стилі управління ви знаєте?
 - a) Лише авторитарний стиль.
 - b) Авторитарний, демократичний, трансформаційний.
 - c) Тільки трансформаційний стиль.
2. Які основні характеристики авторитарного стилю управління?
 - a) Залучення співробітників до процесу прийняття рішень.

b) Централізація влади та відсутність участі підлеглих у прийнятті рішень.

c) Покладання акценту на індивідуальність та самостійність працівників.

Відповіді: 1. b); 2. b).

Тест 6

1. Які переваги демократичного стилю управління?

a) Більша ефективність у прийнятті стратегічних рішень.

b) Збільшення мотивації працівників та залучення до управлінських процесів.

c) Зниження рівня довіри та співпраці співробітників.

2. Що означає термін "трансформаційний стиль управління"?

a) Фокус на забезпеченні внутрішньої мотивації та стимулюванні особистісного розвитку працівників.

b) Централізація влади та прийняття рішень виключно керівником.

c) Покладання акценту на взаємодію, співпрацю та розвиток спільної відповідальності між керівником та підлеглими.

Відповіді: 1. b); 2. a).

Тест 7

1. Які основні принципи трансакційно-трансформаційного підходу до управління?

a) Забезпечення відповідності стандартам та регуляція.

b) Стимулювання особистісного росту та розвитку.

c) Фокус на забезпеченні ефективної комунікації та взаємодії.

2. Які основні фактори впливають на вибір між різними стилями управління?

a) Тільки особисті уподобання керівника.

b) Організаційна культура, тип завдань, особистість керівника.

c) Економічна ситуація країни.

Відповіді: 1. c); 2. b).

Тест 8

1. Які виклики можуть виникнути при впровадженні децентралізованих моделей управління?

а) Збільшення відповідальності та залучення місцевих громад до управлінських процесів.

б) Недостатність контролю з центрального органу управління та ризик фрагментації.

с) Збільшення ефективності у прийнятті стратегічних рішень.

2. Що означає термін "гібридна система управління"?

а) Система, яка виключно базується на централізованому стилі управління.

б) Система, яка поєднує елементи як централізованої, так і децентралізованої моделей.

с) Система, що включає в себе тільки децентралізовані методи управління.

Відповіді: 1. b); 2. b).

Тест 9

1. Які можливі стратегії для покращення рівня публічного адміністрування в сучасному світі?

а) Збільшення централізації та зменшення участі місцевих громад.

б) Застосування інноваційних технологій, вдосконалення методів управління та розвиток прозорості.

с) Заборона використання децентралізованих моделей управління.

2. Як можна оптимізувати використання моделей, методів та стилів управління для покращення ефективності державного або муніципального управління?

а) Встановлення суворих правил та нормативів.

b) Адаптація до конкретних потреб та умов, використання комбінованих підходів та постійне вдосконалення.

c) Збільшення бюрократії та регулювання.

Відповіді: 1. b); 2. b).

Тест 10

1. Які основні фактори впливають на вибір між централізованою та децентралізованою моделями управління?

a) Лише особисті уподобання керівника.

b) Культурні, історичні, економічні та політичні умови країни чи регіону.

c) Вплив зовнішніх факторів.

2. Які стратегічні методи можуть бути використані для досягнення цілей у публічному адмініструванні?

a) Виключно авторитарний стиль управління.

b) Стратегічне планування, проектний менеджмент, керування якістю, ризик-менеджмент.

c) Відсутність стратегічних методів управління.

Відповіді: 1. b); 2. b).

Словник термінів

Термін	Пояснення
Авторитарний стиль управління	Стиль управління, де влада та прийняття рішень зосереджені в руках керівника, а підлеглі виконують його вказівки без значного впливу.
Децентралізована модель управління	Система управління, де влада та прийняття рішень розподіляються між різними рівнями управління, зазвичай на місцевому рівні.
Демократичний стиль управління	Стиль управління, що підтримує участь співробітників у процесі прийняття рішень та враховує їхні думки та погляди.
Керування якістю	Система управління, спрямована на забезпечення якості продукції або послуг шляхом систематичного аналізу та контролю процесів.

Проектний менеджмент	Методологія управління проектами, яка включає планування, виконання, контроль та оцінку проектів.
Ризик-менеджмент	Процес ідентифікації, аналізу, управління та контролю ризиків для досягнення цілей організації чи проекту.
Стратегічне планування	Процес розробки та виконання стратегій для досягнення цілей та місії організації або державного органу.
Транзакційно-трансформаційний підхід	Комбінація традиційних транзакційних методів управління з акцентом на взаємовідносини та трансформаційні підходи до стимулювання співробітників.
Трансформаційний стиль управління	Стиль управління, спрямований на зміну організаційної культури та стимулювання особистісного розвитку співробітників.
Централізована модель управління	Система управління, де влада та прийняття рішень концентруються в центральному органі.

Практичні завдання

1. Аналіз стилів управління. Проведіть дослідження з використанням анкет для визначення стилів управління серед керівників державних установ або організацій. Оцініть популярність та ефективність кожного стилю.
2. Розробка стратегічного планування. Виберіть державний орган або муніципальну установу та розробіть стратегічний план, який враховує місію, цілі, стратегії та плани дій для досягнення поставлених завдань.
3. Впровадження системи керування якістю. Розробіть план впровадження системи керування якістю в державному органі або організації з метою поліпшення якості послуг або продукції.
4. Створення проектного офісу. Організуйте створення проектного офісу для координації та управління проектами в державних установах. Розробіть структуру, процедури та керівні документи.
5. Тренінг з лідерства та комунікації. Організуйте тренінг для керівників та співробітників з розвитку лідерських навичок, комунікації та співпраці.

6. Аудит ефективності управління. Проведіть аудит ефективності управління в державних органах або організаціях для виявлення слабких місць та пропозицій щодо покращення.

7. Розробка програми зменшення ризиків. Створіть програму зменшення ризиків для державної установи або організації, яка враховує ідентифікацію, оцінку та управління ризиками.

8. Підготовка плану навчання та розвитку персоналу. Розробіть план навчання та розвитку для персоналу державного органу або організації, що відповідає стратегічним потребам та цілям.

9. Створення дослідницького проекту з управління публічними послугами. Розпочніть дослідження з вивчення ефективності різних моделей та методів управління публічними послугами та розробіть проект для їх вдосконалення.

ТЕМА 10**БЮРОКРАТІЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

10.1 Важливість бюрократії в системі публічного адміністрування

10.2 Основні характеристики бюрократії

10.3 Теорії бюрократії

10.4 Адаптація бюрократичних систем

Питання для самоконтролю знань

10.1. Важливість бюрократії в системі публічного адміністрування

Бюрократія є неодмінною частиною системи управління, яка впливає на ефективність та ефективність державного апарату. У темі розглянемо визначення, історичний огляд, основні характеристики, переваги та недоліки бюрократії, теорії її функціонування та практичні застосування.

Бюрократія - це система управління, в якій прийняття рішень та виконання функцій здійснюється через формалізовані структури, процедури та правила, встановлені відповідними установами чи організаціями. Ця система часто характеризується ієрархічною організацією, спеціалізацією та розподілом обов'язків між працівниками.

Історично бюрократія має свої коріння у давніх цивілізаціях, де вона використовувалася для ефективного управління складними суспільними структурами. Проте вона отримала свій сучасний вигляд та значний розвиток у ХІХ-ХХ століттях, особливо за класичних теорійників, таких як Макс Вебер, який ввів концепцію ідеальної бюрократії.

Бюрократія має давні коріння, які можна прослідкувати у різних цивілізаціях. Одним із ранніх прикладів бюрократії є давньоєгипетська держава, де існували формалізовані структури та процедури управління, такі як реєстрація населення та податкова система. Спадкоємство цих ідей можна

спостерігати у давньогрецькій та римській імперіях, де також існували бюрократичні організації для управління великими територіями та складними суспільними структурами. Протягом середньовіччя та раннього Нового часу бюрократія залишалася складною та ієрархічною системою управління, особливо в монархічних державах Європи. Проте справжній розвиток бюрократії відбувся в період індустріалізації та модернізації у XIX-XX століттях. Зростання розміру держави та необхідність ефективного управління стимулювали розвиток бюрократичних систем, які були докладно описані та проаналізовані класиками соціології, зокрема Максом Вебером.

10.2. Основні характеристики бюрократії

Основні характеристики бюрократії включають цілісність та ієрархічність, формалізованість процедур та правил, спеціалізацію та функціональну поділ праці, а також вимогу до професіоналізму та компетентності працівників.

Цілісність та ієрархічність. Цілісність та ієрархічність є одними з основних принципів бюрократичних систем. Цілісність вказує на те, що організація повинна бути структурованою та організованою відповідно до її завдань та цілей. Ця структура включає в себе розподіл обов'язків та функцій між різними рівнями управління, що створює ієрархію. Ієрархія дозволяє забезпечити контроль та координацію дій працівників організації.

Формалізованість процедур та правил. Ще однією важливою характеристикою бюрократії є формалізованість процедур та правил. Це означає, що в бюрократичній системі існують чітко визначені правила та процедури, які регулюють різні аспекти діяльності. Ці формальні структури допомагають забезпечити консистентність та передбачуваність у виконанні функцій.

Спеціалізація та функціональний поділ праці. Іншою важливою характеристикою є спеціалізація та функціональний поділ праці. У бюрократичній системі різні функції та обов'язки розподілені між різними працівниками залежно від їхніх навичок та кваліфікацій. Це сприяє ефективності та ефективності управління, оскільки кожен працівник може спеціалізуватися на конкретних завданнях.

Професіоналізм та компетентність. Остання, але не менш важлива характеристика - це професіоналізм та компетентність працівників бюрократичної системи. У бюрократії велика увага приділяється набору та розвитку кваліфікованих працівників, які можуть ефективно виконувати свої обов'язки. Це забезпечує якість та надійність управління.

Зазначимо, що ці основні характеристики бюрократії визначають її як систему управління та впливають на її ефективність та ефективність у різних контекстах.

Переваги бюрократичних систем полягають у забезпеченні стабільності та передбачуваності, ефективному управлінні складними структурами та забезпеченні рівності перед законом. Однак, серед недоліків можна відзначити бюрократичну недостатню гнучкість, бюрократичну автономію та можливість виникнення бюрократичних затримок.

Переваги бюрократичних систем. Переваги бюрократії полягають у забезпеченні стабільності та передбачуваності управління. У бюрократичних системах існують чітко визначені структури та процедури, що сприяє уникненню хаосу та дозволяє ефективно реагувати на різні ситуації. Крім того, бюрократія забезпечує рівність перед законом, оскільки всі працівники повинні дотримуватися одних і тих же правил та процедур.

Недоліки та критика бюрократії. Однак, бюрократія також має свої недоліки. Серед них можна виділити недостатню гнучкість системи, яка може перешкоджати швидкій адаптації до змін у середовищі. Бюрократичні процедури можуть також призводити до затримок у виконанні завдань та

реагуванні на нагальні проблеми. Крім того, критикується бюрократія за надмірну бюрократичну автономію та віддаленість від потреб громадян.

Важливо розуміти, що бюрократія, хоча має свої переваги, також має недоліки, які потребують уваги та аналізу для досягнення оптимального управління.

10.3. Теорії бюрократії

Різні теорії бюрократії, включаючи класичну теорію Макса Вебера та сучасні концепції нової публічної адміністрації, допомагають зрозуміти принципи функціонування та можливості вдосконалення бюрократичних систем.

Нарешті, бюрократія виявляється у багатьох аспектах нашого життя, включаючи державне управління, організації та підприємства. Розуміння її принципів та практичних застосувань є важливим для ефективного управління сучасними організаціями.

Класична теорія бюрократії М. Вебера. Класична теорія бюрократії, розроблена Максом Вебером, вважається однією з найвпливовіших у сфері організаційного управління. Вебер визначив ідеальну бюрократичну систему як систему, що базується на чіткій ієрархії, формалізованих правилах та процедурах, розподілі обов'язків та функцій. Він вважав, що бюрократія є найефективнішим способом організації управління, оскільки забезпечує стабільність та передбачуваність.

Однак, класична теорія бюрократії також критикується за свою недостатню гнучкість та можливість виникнення бюрократичних затримок. Ця критика спричинила розвиток нових підходів до управління, таких як теорія нової публічної адміністрації.

Нова публічна адміністрація та критика бюрократії. Однак, класична теорія бюрократії отримала критику за недостатню гнучкість та можливість

виникнення бюрократичних затримок. У зв'язку з цим, виникла концепція нової публічної адміністрації, яка підкреслює значення гнучкості, інновацій та співробітництва в управлінні. Нова публічна адміністрація також визнає потребу участі громадськості та застосування новітніх методів управління, таких як електронне урядування та стратегічне управління. Критика бюрократії також зосереджується на недоліках такої системи, включаючи недостатню гнучкість, бюрократичні затримки та віддаленість від потреб громадян. Ця критика стимулює пошук нових шляхів управління та розвиток альтернативних моделей адміністрування.

Практичне застосування бюрократії відображається у багатьох сферах життя. Наприклад, у державному управлінні бюрократичні структури забезпечують стабільність та ефективність у виконанні функцій держави. У корпоративному секторі бюрократія може забезпечити організаційну ефективність та контроль над операціями компанії.

Вплив класичних теорій бюрократії, зокрема теорії Макса Вебера, був величезним на формування бюрократичних систем у ХХ столітті. Вебер вважав, що бюрократія є найефективнішою формою організації, оскільки забезпечує стабільність та передбачуваність управління. Його концепція ідеальної бюрократії, що ґрунтується на ієрархії, формалізованих правилах та спеціалізації, стала основою для багатьох сучасних організаційних структур. Проте класична теорія бюрократії також критикується за свою недостатню гнучкість та можливість виникнення бюрократичних затримок. Ця критика спричинила розвиток нових підходів до управління, таких як теорія нової публічної адміністрації.

10.4. Адаптація бюрократичних систем

Модернізація та реформи в сфері публічного управління та адміністрування. У зв'язку зі змінами в сучасному світі, бюрократичні системи

зазнають потреби у модернізації та реформах. Модернізація включає в себе впровадження нових методів та технологій управління, щоб забезпечити більшу ефективність та ефективність. Реформи в сфері публічного адміністрування можуть охоплювати реорганізацію структур, зміну правил та процедур, а також розвиток нових стратегій управління.

Вплив технологій на адаптацію бюрократичних систем. Технології грають важливу роль у процесі адаптації бюрократичних систем. Впровадження інформаційних технологій, таких як електронне урядування та цифрові платформи, дозволяє покращити доступ до інформації, спростити процедури та підвищити ефективність управління. Також важливою є роль штучного інтелекту та аналізу даних у вдосконаленні прийняття рішень та прогнозуванні результатів діяльності.

Підкреслимо, що адаптація бюрократичних систем до сучасного світу є необхідним процесом, що вимагає постійного оновлення та вдосконалення. Вплив технологій на цей процес є надзвичайно важливим і відкриває нові можливості для покращення управління та надання послуг громадянам.

Бюрократія відіграє ключову роль у державному управлінні, забезпечуючи стабільність, ефективність та передбачуваність у функціонуванні державних органів. Її головні завдання включають в себе розробку та виконання законів та політик, надання громадянам різних послуг, забезпечення порядку та безпеки в суспільстві, а також здійснення контролю за виконанням законів та регуляцій.

Існують як успішні, так і неуспішні випадки застосування бюрократичних методів у державному управлінні. Наприклад, успішне впровадження бюрократичних процедур може сприяти ефективному наданню соціальних послуг, таких як охорона здоров'я чи освіта. З іншого боку, неуспішні випадки можуть включати надмірну бюрократію, яка призводить до затримок у вирішенні проблем та низької якості послуг для громадян.

Бюрократія є важливою складовою системи публічного адміністрування, забезпечуючи стабільність, ефективність та передбачуваність у функціонуванні державних органів.

Класична теорія бюрократії Макса Вебера відіграє значущу роль у розумінні природи та функціонування бюрократичних систем.

Застосування технологій, таких як інформаційні та комунікаційні технології, може сприяти модернізації та ефективнішому функціонуванню бюрократичних систем.

Успішність бюрократії залежить від здатності до адаптації до змін у суспільстві та здатності впроваджувати інновації та реформи.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні характеристики бюрократії в системі публічного адміністрування?
2. Яка роль бюрократії в державному управлінні?
3. Що означає термін "ієрархія" у контексті бюрократії?
4. Які основні принципи класичної теорії бюрократії Макса Вебера?
5. Які можливі недоліки бюрократії в системі публічного адміністрування?
6. Які стратегії можуть бути застосовані для модернізації бюрократичних систем?
7. Які технології можуть впливати на адаптацію бюрократії до сучасного світу?
8. Які основні принципи формалізованих процедур та правил в бюрократичних системах?
9. Які виклики ставить перед бюрократією зміна у суспільстві та економіці?
10. Які можливі позитивні наслідки впровадження бюрократії в систему управління?

11. Які приклади успішного впровадження бюрократичних методів в сучасному світі ви знаєте?
12. Як бюрократія впливає на рівність перед законом?
13. Чому важливо розуміти теорії бюрократії для керівників у сфері управління?
14. Які можливі шляхи покращення ефективності бюрократичних систем?
15. Які висновки можна зробити з вивчення класичної теорії бюрократії Макса Вебера?
16. Які можливі проблеми виникають через надмірну бюрократію в суспільстві?
17. Чому реформи в сфері публічного адміністрування є необхідними для впровадження сучасних методів управління?
18. Які фактори можуть впливати на успішність бюрократичних систем у різних країнах?
19. Які можливі шляхи вдосконалення використання технологій у бюрократичних системах?
20. Як бюрократія співвідноситься з концепцією нової публічної адміністрації?

Теми рефератів

1. Роль бюрократії в державному управлінні: аналіз основних функцій та завдань бюрократичних систем.
2. Класична теорія бюрократії Макса Вебера: дослідження принципів та ключових понять.
3. Вплив технологій на адаптацію бюрократичних систем: аналіз інформаційних та комунікаційних технологій у сучасному управлінні.
4. Переваги та недоліки бюрократії в системі публічного адміністрування: порівняльний аналіз плюсів та мінусів бюрократичних методів.

5. Модернізація бюрократичних систем: стратегії та методи покращення управління в сучасному світі.
6. Реформи в сфері публічного адміністрування: огляд історичного досвіду та сучасних підходів до трансформації бюрократичних систем.
7. Сучасні практичні застосування бюрократії: аналіз успішних та неуспішних випадків впровадження бюрократичних методів.
8. Політичні аспекти бюрократії: вплив політичних чинників на функціонування та розвиток бюрократичних систем.
9. Гнучкість та стійкість бюрократичних систем: оцінка можливостей адаптації до змін у суспільстві та економіці.
10. Етика та корупція в бюрократії: аналіз впливу етичних норм та корупційних практик на ефективність бюрократичних систем.

Теми есе

1. Порівняльний аналіз класичної та сучасної теорій бюрократії: перспективи та виклики.
2. Вплив технологій на розвиток бюрократичних систем: переваги та обмеження.
3. Роль бюрократії у формуванні політичної стабільності та економічного зростання: аналіз прикладів країн.
4. Еволюція бюрократичних систем у контексті глобалізації: виклики та можливості.
5. Перспективи реформ в сфері публічного адміністрування: шляхи покращення ефективності та прозорості.
6. Сучасні підходи до управління бюрократичними системами: впровадження інновацій та кращих практик.
7. Бюрократія та громадянське суспільство: взаємодія та конфлікти.
8. Вплив політичних факторів на розвиток бюрократичних систем: демократія, авторитаризм, тоталітаризм.

9. Перспективи застосування бюрократичних методів у різних сферах: охорона здоров'я, освіта, соціальна політика.

10. Етичні аспекти управління в бюрократичних системах: виклики та шляхи подолання.

Тестові завдання

Тест 1

Що включає в себе поняття "бюрократія" у системі публічного адміністрування?

- a) Група людей, що володіє політичною владою.
- b) Система управління, організована за ієрархічним принципом з чітко визначеними правилами та процедурами.
- c) Група експертів, які розв'язують складні соціальні проблеми.

Хто вважається автором класичної теорії бюрократії?

- a) Макс Вебер.
- b) Карл Маркс.
- c) Джон Стюарт Мілл.

Яка з перелічених характеристик не є типовою для бюрократичних систем?

- a) Ієрархічність.
- b) Гнучкість.
- c) Формалізованість.

Відповіді: 1 - b, 2 - a, 3 - b.

Тест 2

Що означає термін "ієрархія" у контексті бюрократії?

- a) Система взаємопов'язаних відділів і підрозділів.
- b) Ступенева організація влади та підпорядкування.
- c) Принцип, за яким кожен член бюрократичної системи відповідає перед вищим керівництвом.

Які принципи лежать в основі класичної теорії бюрократії Макса Вебера?

- a) Принципи гнучкості та адаптивності.
- b) Принципи формалізації, ієрархії та спеціалізації.
- c) Принципи демократії та відкритості.

Які можливі переваги бюрократичних систем?

- a) Висока гнучкість та швидкість реагування на зміни.
- b) Ефективне вирішення складних завдань та стабільність у виконанні функцій.
- c) Зниження рівня корупції та політичного впливу.

Відповіді: 1 - b, 2 - b, 3 - b.

Тест 3

Які основні характеристики бюрократії в системі публічного адміністрування?

- a) Гнучкість та неформальність.
- b) Ієрархічність, формалізованість та спеціалізація.
- c) Суб'єктивність та відкритість.

Що включає в себе поняття "формалізованість" в бюрократичних системах?

- a) Відсутність чітко визначених правил та процедур.
- b) Наявність чітко визначених правил, процедур та стандартів.
- c) Гнучкість та можливість адаптації до змін.

Яка з перелічених характеристик не є типовою для бюрократичних систем?

- a) Ієрархічність.
- b) Гнучкість.
- c) Формалізованість.

Відповіді: 1 - b, 2 - b, 3 - b.

Тест 4

Що означає термін "спеціалізація" у контексті бюрократії?

- a) Розподіл обов'язків та відповідальності між працівниками.
- b) Можливість швидко реагувати на зміни в суспільстві.
- c) Відсутність ієрархії в управлінні.

Які можливі недоліки бюрократії в системі публічного адміністрування?

- a) Недостатня ефективність та замікання на формальностях.
- b) Висока гнучкість та швидкість реагування на зміни.
- c) Зниження рівня корупції та політичного впливу.

Яка з перелічених характеристик не є типовою для бюрократичних систем?

- a) Ієрархічність.
- b) Гнучкість.
- c) Формалізованість.

Відповіді: 1 - a, 2 - a, 3 - b.

Тест 5

Які можливі переваги бюрократичних систем?

- a) Висока гнучкість та швидкість реагування на зміни.
- b) Ефективне вирішення складних завдань та стабільність у виконанні функцій.
- c) Зниження рівня корупції та політичного впливу.

Які можливі шляхи покращення ефективності бюрократичних систем?

- a) Збільшення рівня формалізованості та ієрархічності.
- b) Створення більш гнучких та адаптивних процедур.
- c) Збільшення кількості бюрократичних структур.

Як бюрократія співвідноситься з концепцією нової публічної адміністрації?

- a) Вона відповідає їй на всі 100%.
- b) Вона повністю суперечить їй.

с) Її можна сприймати як один із варіантів нової публічної адміністрації.

Відповіді: 1 - b, 2 - b, 3 - c.

Тест 6

Які можливі впливи політичних факторів на розвиток бюрократичних систем?

а) Демократія, авторитаризм, тоталітаризм.

б) Тільки демократія.

с) Тільки тоталітаризм.

Як бюрократія впливає на рівність перед законом?

а) Знижує її.

б) Підвищує її.

с) Не впливає.

Чому реформи в сфері публічного адміністрування є необхідними для впровадження сучасних методів управління?

а) Бо старі методи застаріли та неефективні.

б) Бо нові методи більш складні.

с) Бо нові методи вимагають більше грошей.

Відповіді: 1 - a, 2 - b, 3 - a.

Тест 7

Яка роль бюрократії в державному управлінні?

а) Вона відповідає за розробку законодавства.

б) Вона забезпечує виконання законів та політики уряду.

с) Вона визначає зовнішню політику країни.

Що означає термін "професіоналізм" у контексті бюрократії?

а) Наявність формальних кваліфікацій та навичок.

б) Відкритість та доступність інформації.

с) Спроможність до адаптації до змін у суспільстві.

Що включає в себе поняття "гнучкість" у бюрократичних системах?

- a) Можливість швидко реагувати на зміни в суспільстві та економіці.
- b) Відсутність чітко визначених правил та процедур.
- c) Здатність до співпраці з громадськістю.

Відповіді: 1 - b, 2 - a, 3 - a.

Тест 8

Які основні принципи лежать в основі класичної теорії бюрократії Макса Вебера?

- a) Гнучкість та адаптивність.
- b) Формалізація, ієрархія та спеціалізація.
- c) Відкритість та доступність.

Які можливі впливи технологій на адаптацію бюрократичних систем у сучасному світі?

- a) Покращення ефективності та спрощення процесів.
- b) Збільшення бюрократичності та ускладнення взаємодії.
- c) Не впливають.

Які можливі переваги бюрократичних систем?

- a) Гнучкість та швидкість.
- b) Ефективність та стабільність.
- c) Непередбачуваність та неформальність.

Відповіді: 1 - b, 2 - a, 3 - b.

Тест 9

Як бюрократія впливає на стабільність системи публічного адміністрування?

- a) Знижує її.
- b) Підвищує її.
- c) Не впливає.

Які можливі проблеми виникають через надмірну бюрократію в суспільстві?

- a) Зниження ефективності та замікання на формальностях.

- b) Підвищення швидкості прийняття рішень.
- c) Збільшення інноваційності.

Чому реформи в сфері публічного адміністрування є необхідними для впровадження сучасних методів управління?

- a) Бо старі методи застаріли та неефективні.
- b) Бо нові методи більш складні.
- c) Бо нові методи вимагають більше грошей.

Відповіді: 1 - b, 2 - a, 3 - a.

Тест 10

Які фактори можуть впливати на успішність бюрократичних систем у різних країнах?

- a) Економічні, культурні та політичні.
- b) Тільки політичні.
- c) Тільки економічні.

Які можливі шляхи вдосконалення використання технологій у бюрократичних системах?

- a) Автоматизація процесів та розробка спеціалізованих програм.
- b) Збільшення кількості паперової роботи.
- c) Ігнорування технологічних досягнень.

Як бюрократія співвідноситься з концепцією нової публічної адміністрації?

- a) Вона відповідає їй на всі 100%.
- b) Вона повністю суперечить їй.
- c) Її можна сприймати як один із варіантів нової публічної адміністрації.

Відповіді: 1 - a, 2 - a, 3 - c.

Словник термінів

Термін	Визначення
Бюрократія	Система управління, організована за ієрархічним принципом з чітко визначеними правилами та процедурами.
Вебер, Макс	Німецький соціолог, який розробив класичну теорію бюрократії.
Гнучкість	Можливість системи швидко реагувати на зміни в суспільстві та економіці.
Державне управління	Система організації та керівництва державними справами, включаючи бюрократію.
Ієрархія	Ступенева організація влади та підпорядкування.
Класична теорія бюрократії	Теорія, розроблена Максом Вебером, яка описує принципи та характеристики бюрократичних систем.
Нова публічна адміністрація	Концепція управління, яка ставить за мету реформування традиційних бюрократичних систем.
Професіоналізм	Наявність формальних кваліфікацій та навичок.
Формалізованість	Наявність чітко визначених правил, процедур та стандартів.
Спеціалізація	Розподіл обов'язків та відповідальності між працівниками.

Практичні завдання

1. Аналіз бюрократичної структури. Оберіть державний орган або установу та проведіть аналіз її бюрократичної структури. Визначте основні відділи, підрозділи, ієрархію та обов'язки кожного підрозділу.
2. Порівняльний аналіз. Порівняйте бюрократичні системи двох різних країн. Вивчіть їх структуру, принципи, ефективність та проблеми. Зробіть висновки про схожість та відмінність між ними.
3. Ефективність бюрократії. Дослідіть випадок з історії або сучасності, коли бюрократична система виявилася ефективною або неефективною в управлінні певною ситуацією. Проведіть аналіз причин цього.
4. Роль бюрократії в рішенні соціальних проблем. Розгляньте приклади з реального життя, коли бюрократичні структури сприяли

вирішенню складних соціальних проблем або, навпаки, ускладнили ситуацію. Проаналізуйте їхній вплив та ефективність.

5. Трансформація бюрократичних систем. Вивчіть приклади реформ або модернізації бюрократичних систем у різних країнах. Опишіть основні напрямки цих реформ та їхні наслідки.

6. Правові аспекти бюрократії. Дослідіть законодавство, що регулює діяльність бюрократичних структур у вашій країні. Визначте основні правові норми та їхні наслідки для публічного адміністрування.

7. Інновації в управлінні. Розгляньте приклади впровадження інноваційних методів управління в бюрократичних системах. Проаналізуйте їхні переваги та недоліки, а також можливі шляхи подальшого розвитку.

ТЕМА 11**АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ**

- 11.1 Значення антикорупційної діяльності для суспільства і держави
 - 11.2 Історичний огляд антикорупційних заходів
 - 11.3 Фактори, що сприяють корупції у сфері публічного адміністрування
 - 11.4 Засоби боротьби з корупцією у сфері публічного адміністрування
 - 11.5 Світовий досвід боротьби з корупцією
- Питання для самоконтролю знань

11.1. Значення антикорупційної діяльності для суспільства і держави

Антикорупція – це система заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та припинення корупційних проявів у всіх сферах життя, зокрема в державному секторі. Основною метою антикорупційних заходів є забезпечення прозорості, ефективності та довіри до державних інституцій.

Антикорупційна діяльність має вирішальне значення для стабільності та розвитку суспільства і держави. На макроекономічному рівні корупція призводить до втрати довіри інвесторів, зниження інвестицій та економічного зростання, що впливає на загальний рівень життя населення. Крім того, вона порушує принципи справедливості та рівності перед законом, що підриває легітимність державних інституцій.

На мікрорівні антикорупційна діяльність сприяє покращенню якості державних послуг та забезпеченню їх доступності для всіх громадян. Вона також сприяє формуванню етичних стандартів у суспільстві та зміцнює віру в справедливість і законність. Отже, антикорупційна діяльність є необхідною складовою будь-якої демократичної держави, спрямованою на захист інтересів громадян та забезпечення сталого розвитку суспільства.

Важливо зазначити, що антикорупційна діяльність також впливає на підвищення рівня довіри міжнародних партнерів до держави. Країни, які ефективно борються з корупцією, здатні привертати більше іноземних інвестицій, розширювати міжнародні торгові зв'язки та сприяти розвитку міжнародного співробітництва.

Для суспільства антикорупційна діяльність означає також зміцнення демократичних інститутів та забезпечення прав людини. Вона сприяє побудові справедливого та рівноправного суспільства, де кожен громадянин має рівні можливості для реалізації своїх прав та інтересів.

Загальновизнаним фактом є те, що корупція є загрозою для розвитку, стабільності та процвітання будь-якої держави. Тому вирішення проблеми корупції вимагає комплексного підходу та активної участі всіх суб'єктів суспільства: державних інституцій, громадських організацій, бізнес-структур, академічної спільноти та громадянського суспільства в цілому.

Для досягнення успішних результатів у боротьбі з корупцією необхідно впроваджувати системні антикорупційні стратегії, які охоплюють законодавчі, інституційні, економічні та культурні аспекти. Це включає в себе розробку та впровадження ефективних законів та нормативно-правових актів, створення незалежних антикорупційних органів та інституцій, підвищення економічної прозорості та відкритості, а також виховання громадянської свідомості та культури неприйнятності корупції.

Слід також звернути увагу на важливість міжнародного співробітництва в галузі антикорупції. Оскільки корупція може мати транснаціональний характер, міжнародна співпраця стає ключовим елементом успішної боротьби з нею. Обмін досвідом, спільне проведення розслідувань та притягнення до відповідальності осіб, які здійснюють корупційні дії, є важливими компонентами міжнародного антикорупційного співробітництва.

У підсумку можна сказати, що антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування є ключовим елементом будь-якої демократичної та стабільної держави. Її значення полягає в забезпеченні прозорості,

ефективності та довіри до державних інституцій, а також в підтримці прав та інтересів громадян. Тільки шляхом спільних зусиль всіх суб'єктів суспільства можна досягти успіху в цій нелегкій справі.

11.2. Історичний огляд антикорупційних заходів

Історія людства свідчить про те, що корупція є стародавнім явищем, присутнім у різних формах та проявах. Антикорупційні заходи виникали та розвивалися на протязі різних епох, від давніх цивілізацій до сучасних держав. Давайте розглянемо деякі з них.

На початкових етапах розвитку людства, корупція в основному була пов'язана з недосконалістю адміністративних систем та відсутністю чіткої правової бази. Досягненням давніх цивілізацій, таких як стародавній Єгипет чи Месопотамія, було введення законодавчих норм та кодексів, спрямованих на боротьбу з корупцією серед державних службовців та чиновників.

У середньовіччі, антикорупційні заходи часто відображалися у формі строгих покарань за хабарництво та зловживання владою. Наприклад, у середньовіччій Японії, за порушення корупційних правил можна було суворо карати, включаючи втрату посади та навіть смертну кару.

У ранньому новому часі, з поширенням промислової революції та зростанням впливу бізнесу на політику, корупція набула нових розмірів. У цей період виникла потреба в удосконаленні законодавства та розвитку нових інституцій для боротьби з цим явищем.

Приклади успішних та невдалих антикорупційних програм. Невдалими прикладами антикорупційних програм можна вважати випадки, коли заходи були призначені лише для формального виконання міжнародних вимог, а не мали реального впливу на скорочення корупції. Також, відомі випадки, коли політична нестабільність та відсутність відповідної підтримки суспільства перешкоджали успішній реалізації антикорупційних програм.

У той же час, успішними прикладами можна вважати ті програми, які ґрунтувалися на комплексному підході до проблеми корупції, включаючи реформи в законодавстві, зміни в інституційній системі, заохочення громадянського суспільства до активної участі у контролі за владою, а також ефективні механізми моніторингу та звітності.

Загалом, історичний огляд антикорупційних заходів демонструє, що успішність боротьби з корупцією залежить від ряду факторів, включаючи політичну волю, ефективність інституцій та підтримку суспільства.

Важливим аспектом у вивченні історичного контексту антикорупційних заходів є також аналіз реакції суспільства на корупцію та антикорупційні ініціативи. Наприклад, в деяких випадках громадянське суспільство виступало як активний стимулятор реформ та контролю за діяльністю владних структур, що сприяло успішному впровадженню антикорупційних заходів.

Однак, в інших ситуаціях може спостерігатися байдужість або навіть активне сприяння корупційним практикам з боку деяких груп населення. Це може бути пов'язано з недовірою до ефективності антикорупційних програм, або ж з певними соціальними, культурними чи іншими факторами, що впливають на сприйняття корупції як "нормального" явища.

Таким чином, історичний аналіз антикорупційних стратегій надає можливість зрозуміти, як ефективно боротися з корупцією у різних культурних, політичних та соціальних контекстах. Врахування накопиченого досвіду дозволяє сьогоднішнім державам і міжнародним організаціям розробляти більш ефективні та адаптовані до конкретних умов стратегії боротьби з корупцією.

У наступних частинах лекції ми розглянемо конкретні приклади успішних антикорупційних програм з різних країн та періодів історії, а також зосередимося на важливих уроках, які можна винести з їх досвіду для подальшого удосконалення антикорупційних стратегій у сучасному світі.

11.3. Фактори, що сприяють корупції у сфері публічного адміністрування

Корупція у сфері публічного адміністрування є складною та багатоаспектною проблемою, яка залежить від різних факторів. Розглянемо деякі з них:

Системні проблеми. Одним із головних факторів, що сприяють корупції у публічному адмініструванні, є системні недоліки в управлінні та контролі. Недостатня прозорість, відсутність ефективних механізмів моніторингу та звітності, а також недоліки у законодавстві та його неправильна реалізація створюють сприятливі умови для виникнення та поширення корупційних практик.

Культурні та інституційні чинники. Культурні та інституційні аспекти також впливають на рівень корупції у публічному адмініструванні. Недостатня етична свідомість серед державних службовців, а також загальне прийняття корупційних практик як "норми" можуть стимулювати поширення корупції. Крім того, слабкі або непрозорі інституції, які відповідають за контроль за владою, також можуть ускладнювати боротьбу з корупцією.

Економічні та політичні фактори. Економічні та політичні умови також мають важливе значення у формуванні корупційних проявів у публічному адмініструванні. Недостатня конкуренція на ринках, недостатність або нерівномірність економічного розвитку, а також політична нестабільність можуть створювати сприятливі умови для корупційних практик. Також, залежність публічних чиновників від політичної влади може сприяти використанню своїх посад для особистої вигоди.

У розумінні та врахуванні цих різних факторів лежить основа для розробки ефективних стратегій боротьби з корупцією у сфері публічного адміністрування. Спільна робота усіх зацікавлених сторін, включаючи державні органи, громадські організації, бізнес-структури та громадянське суспільство, є важливою умовою успішної боротьби з цією проблемою.

Детальний аналіз системних проблем, культурних та інституційних чинників, а також економічних та політичних факторів, що сприяють корупції у сфері публічного адміністрування, допомагає краще зрозуміти сутність цієї проблеми та визначити шляхи її подолання.

Одним із способів подолання системних проблем може бути реформа законодавства та зміцнення механізмів контролю та звітності. Ефективне впровадження прозорих та ефективних механізмів моніторингу може знизити можливість для корупційних дій та забезпечити відповідальність осіб, що порушують закон.

У контексті культурних та інституційних чинників, розвиток етичної свідомості серед державних службовців та зміцнення інституцій, що відповідають за контроль та нагляд, є важливими аспектами. Проведення освітніх кампаній та зміцнення механізмів внутрішнього контролю може допомогти змінити культуру прийняття корупційних практик.

Щодо економічних та політичних факторів, важливими є заходи з підтримки економічної конкуренції та забезпечення стабільності політичної системи. Створення сприятливого економічного середовища та забезпечення незалежності владних структур від політичного впливу може зменшити стимули для корупційних дій.

У підсумку, розуміння та врахування різноманітних факторів, які сприяють корупції у сфері публічного адміністрування, є ключовим для розробки ефективних стратегій боротьби з цією проблемою. Врахування системних, культурних, економічних та політичних аспектів дозволяє розробляти комплексні підходи до боротьби з корупцією та забезпечувати стале покращення ситуації у сфері публічного адміністрування.

11.4. Засоби боротьби з корупцією у сфері публічного адміністрування

Корупція у сфері публічного адміністрування є складною та багатогранною проблемою, яка потребує комплексного підходу до її подолання. Розглянемо деякі засоби та стратегії, що використовуються для боротьби з цим явищем.

Законодавчі заходи та реформи. Одним з ефективних інструментів боротьби з корупцією є впровадження та посилення законодавчих норм та реформ у сфері публічного адміністрування. Це може включати удосконалення антикорупційного законодавства, збільшення відповідальності за корупційні дії, а також забезпечення прозорості та відкритості у роботі державних органів.

Наприклад, прийняття законів про декларування майна та доходів посадових осіб, впровадження механізмів конфлікту інтересів та встановлення жорстких покарань за корупційні дії може значно знизити рівень корупції у публічному секторі.

Роль антикорупційних інституцій та органів. Створення та ефективне функціонування антикорупційних інституцій та органів грає важливу роль у боротьбі з корупцією. Ці органи можуть включати спеціально утворені антикорупційні агентства, комісії, служби та інші механізми, які відповідають за виявлення, розслідування та припинення корупційних правопорушень.

Роль антикорупційних інституцій полягає не лише в розслідуванні випадків корупції, але й у запобіганні їх виникненню. Ці органи можуть проводити аналіз ризиків корупції, розробляти та реалізовувати стратегії протидії корупції, а також здійснювати нагляд за виконанням антикорупційного законодавства.

Використання технологій у боротьбі з корупцією. Технології можуть бути потужним інструментом у боротьбі з корупцією, сприяючи підвищенню прозорості, відкритості та ефективності управління. Електронні системи

управління, онлайн-платформи для звітності та моніторингу, а також використання блокчейн-технологій для забезпечення недоторканності даних можуть допомогти у зменшенні можливостей для корупційних схем та виявленні порушень.

Важливість міжнародного співробітництва. Міжнародне співробітництво також відіграє важливу роль у боротьбі з корупцією у сфері публічного адміністрування. Обмін досвідом, надання технічної та фінансової допомоги, спільне проведення розслідувань та притягнення до відповідальності осіб, які здійснюють корупційні дії, є важливими компонентами міжнародного антикорупційного співробітництва.

У підсумку, застосування різноманітних заходів та стратегій, включаючи законодавчі реформи, розвиток антикорупційних інституцій, використання технологій та міжнародне співробітництво, є ключовими для успішної боротьби з корупцією у сфері публічного адміністрування. Проте важливо враховувати, що жоден із цих заходів не може бути ефективним сам по собі. Їх комбінація та взаємодія між ними створюють комплексну стратегію, яка спрямована на вирішення проблеми корупції у всіх її аспектах.

Розвиток антикорупційних стратегій вимагає постійного вдосконалення та адаптації до змін у соціально-економічному середовищі. Попередній досвід показує, що немає універсального рішення для боротьби з корупцією, оскільки вона є складною та динамічною проблемою. Тому важливо постійно аналізувати ефективність застосованих заходів та вносити необхідні коригування для досягнення кращих результатів.

Висновок полягає в тому, що боротьба з корупцією у сфері публічного управління та адміністрування є складною, але надзвичайно важливою задачею для будь-якої країни. Вимагає поєднання різноманітних заходів та стратегій, активної взаємодії всіх зацікавлених сторін та постійного вдосконалення. Тільки таким чином можна досягти значного зниження рівня корупції та забезпечити справедливе та ефективне функціонування публічного адміністрування.

11.5. Світовий досвід боротьби з корупцією

Корупція є серйозною загрозою для суспільства та держави, проте існують країни, які успішно реалізують антикорупційні стратегії та досягають значних результатів у боротьбі з цією проблемою. Розглянемо деякі приклади успішної антикорупційної діяльності в різних країнах.

Ізраїльський досвід. Ізраїль вважається однією з країн, які успішно борються з корупцією у сфері публічного адміністрування. Одним із ключових факторів успіху є створення сильної антикорупційної культури та ефективних механізмів контролю та звітності. Уряд Ізраїлю активно застосовує принципи прозорості та відкритості, а також регулярно вдосконалює законодавство щодо боротьби з корупцією. Крім того, Ізраїль активно використовує технології для підвищення ефективності антикорупційних заходів. Онлайн-платформи для подання скарг та звернень громадян, електронні системи моніторингу та звітності допомагають у забезпеченні прозорості та уникненні корупційних схем.

Шведська модель. Швеція є ще однією країною, яка відома своїм успішним досвідом у боротьбі з корупцією. Шведська модель антикорупційної діяльності ґрунтується на високому рівні прозорості, відкритості та відповідальності державних органів перед громадянами. Ключовим елементом шведської моделі є ефективні механізми моніторингу та звітності, а також незалежність антикорупційних органів. Завдяки цьому, уряд Швеції успішно протидіє корупційним проявам у публічному адмініструванні та забезпечує довіру громадян до владних структур.

Японські підходи. Японія також відома своїм успішним досвідом у боротьбі з корупцією у публічному секторі. Одним з ключових принципів антикорупційної політики Японії є запобігання виникненню конфлікту інтересів та забезпечення прозорості у взаємодії державних органів та бізнесу. Уряд Японії активно використовує механізми моніторингу та звітності для виявлення та припинення корупційних правопорушень. Крім того, в Японії

існує високий рівень етичних стандартів серед державних службовців, що сприяє уникненню конфлікту інтересів та корупційних схем.

У підсумку, приклади успішної антикорупційної діяльності в Ізраїлі, Швеції та Японії свідчать про те, що боротьба з корупцією є можливою за умови належного політичного волевиявлення, ефективного використання ресурсів та розвинених механізмів моніторингу та звітності. Ці приклади можуть стати важливим джерелом навчання та натхнення для інших країн у боротьбі з корупцією.

Сучасний світ стикається з безпрецедентними викликами у боротьбі з корупцією у сфері публічного адміністрування. Однак існують перспективи та шляхи подолання цих складнощів, які можуть допомогти досягти прогресу в антикорупційній діяльності.

Сучасні тренди та виклики. Серед найбільш актуальних викликів у сфері антикорупційної діяльності варто відзначити зростання використання технологій корупційними схемами, а також глобалізацію та транснаціональний характер корупції. Іншими словами, корупційні мережі стають все більш складними та складніше виявляються та припиняються.

Зокрема, цифрові технології можуть використовуватися для здійснення корупційних дій, наприклад, через онлайн-хабарництво або використання криптовалют. Крім того, глобальні фінансові потоки та міжнародна торгівля створюють нові можливості для корупції та відмивання коштів.

Ще одним важливим трендом є виклики, пов'язані зі змінами клімату та природними ресурсами. Корупція може призводити до незаконної експлуатації природних ресурсів та недостатнього контролю над їх використанням, що загрожує екологічній стійкості та призводить до серйозних соціально-економічних проблем.

Шляхи подолання складнощів. Для подолання цих викликів необхідна комплексна стратегія, яка включатиме в себе різноманітні підходи та інструменти. Одним з ключових напрямків є використання технологій для посилення прозорості та відкритості у публічному адмініструванні.

Електронні системи звітності, онлайн-платформи для подання скарг та звернень громадян, а також блокчейн-технології можуть допомогти у забезпеченні прозорості та підвищенні відповідальності державних органів.

Крім того, необхідно зміцнити міжнародне співробітництво та обмін досвідом у сфері антикорупційної діяльності. Тільки через спільні зусилля та обмін кращими практиками країни зможуть більш ефективно протидіяти глобальним корупційним мережам та викликам.

Заключно, важливо підкреслити, що антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування стоїть перед великими викликами, але й має значні перспективи. Застосування новітніх технологій, зміцнення міжнародного співробітництва, активна підтримка громадськості та цивільного суспільства можуть сприяти подоланню складнощів і забезпечити прогрес у боротьбі з корупцією. Хоча виклики великі, але зрозуміло, що немає проблем, які були б неподоланні. Здійснення реформ, впровадження інновацій та постійний моніторинг результатів можуть стати ключовими компонентами стратегій боротьби з корупцією.

Усвідомлення складнощів і перспектив у антикорупційній діяльності є важливим етапом на шляху до побудови справедливого та ефективного публічного адміністрування. Необхідно активно діяти, поєднуючи зусилля всіх зацікавлених сторін, для досягнення цієї важливої мети. Великі виклики вимагають від нас великих зусиль, але вони також відкривають нові можливості для розвитку та удосконалення систем управління та боротьби з корупцією.

У цій темі розглянуто важливі аспекти антикорупційної діяльності у сфері публічного адміністрування, включаючи визначення понять корупції та публічного адміністрування, значення антикорупційної діяльності для суспільства і держави, історичний огляд антикорупційних заходів, фактори, що сприяють корупції, засоби боротьби з нею, успішні приклади антикорупційної діяльності в різних країнах, а також виклики та перспективи у цій сфері.

Підкреслимо, що антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування є надзвичайно важливою для забезпечення справедливості, ефективності та довіри до владних структур у суспільстві. Для досягнення успіху у цій справі необхідно:

- Зміцнювати законодавство та реформувати систему правосуддя для забезпечення ефективної протидії корупції та покарання винних осіб.
- Створювати та підтримувати антикорупційні інституції та органи з високим рівнем незалежності та компетентності.
- Використовувати передові технології для підвищення прозорості та відкритості у роботі державних органів та зменшення можливостей для корупційних схем.
- Зміцнювати міжнародне співробітництво та обмін досвідом у сфері антикорупційної діяльності.

Тільки через спільні зусилля, впровадження ефективних заходів та постійний моніторинг можна досягти прогресу у боротьбі з корупцією у сфері публічного адміністрування та побудувати справедливе та ефективне суспільство.

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке корупція у сфері публічного адміністрування?
2. Які фактори сприяють корупції у цій сфері?
3. Яке значення має антикорупційна діяльність для суспільства і держави?
4. Які основні інструменти боротьби з корупцією у сфері публічного адміністрування?
5. Назвіть приклади успішних антикорупційних програм у різних країнах.
6. Які системні проблеми можуть сприяти корупції у публічному адмініструванні?

7. Які культурні та інституційні чинники впливають на рівень корупції?
8. Які економічні та політичні фактори можуть сприяти поширенню корупції?
9. Які законодавчі заходи можуть бути використані для боротьби з корупцією?
10. Яка роль антикорупційних інституцій та органів у цьому процесі?
11. Які технології використовуються у боротьбі з корупцією?
12. Чому міжнародне співробітництво важливо у антикорупційній діяльності?
13. Які виклики стоять перед антикорупційною діяльністю у сучасному світі?
14. Які можливості пропонуються для подолання цих викликів?
15. Які приклади успішної антикорупційної діяльності ви можете навести зі свого власного досвіду?
16. Як можна покращити прозорість та відкритість у роботі публічних органів?
17. Як ви оцінюєте рівень ефективності антикорупційних заходів у вашій країні?
18. Які стратегії ви б ввели для боротьби з корупцією, якщо б ви були владою?
19. Як ви вважаєте, чи можна повністю подолати корупцію, чи вона завжди буде існувати у якійсь формі?
20. Які дії кожен громадянин може підприємати для підтримки антикорупційних зусиль у своїй країні?

Теми рефератів

1. Аналіз ефективності антикорупційних заходів у публічному адмініструванні: виклики та перспективи.

2. Роль законодавчих заходів у боротьбі з корупцією у сфері публічного адміністрування.
3. Вплив економічних та політичних факторів на рівень корупції у публічному секторі.
4. Системні проблеми, які сприяють корупції у сфері публічного адміністрування: аналіз та шляхи вирішення.
5. Використання технологій у боротьбі з корупцією: досягнення та виклики.
6. Роль антикорупційних інституцій у запобіганні та припиненні корупційних правопорушень у публічному адмініструванні.
7. Перспективи міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією у сфері публічного адміністрування.
8. Історичний огляд антикорупційних стратегій та їх ефективність у сучасному світі.
9. Приклади успішної антикорупційної діяльності: вивчення кращих практик у різних країнах.
10. Аналіз викликів та перспектив антикорупційної діяльності у сфері публічного адміністрування в контексті сучасного глобалізованого світу.

Теми есе

1. Роль антикорупційних стратегій у підтримці справедливості та ефективності у публічному адмініструванні.
2. Вплив корупції на розвиток державних інституцій та економічне зростання: аналіз та перспективи.
3. Економічні та політичні фактори, що визначають рівень корупції у публічному секторі: критичний огляд.
4. Прозорість та відкритість як ключові фактори успішної антикорупційної політики у сфері публічного адміністрування.
5. Роль громадськості у боротьбі з корупцією у державному управлінні: активна участь та вплив.

6. Використання технологій у боротьбі з корупцією: нові можливості та виклики.
7. Сучасні тенденції у антикорупційній діяльності: аналіз пріоритетів та перспектив.
8. Передові підходи до реформування правової системи з метою боротьби з корупцією у публічному адмініструванні.
9. Виклики та можливості міжнародного співробітництва у сфері антикорупційної діяльності.
10. Роль лідерства та владних структур у створенні ефективної системи протидії корупції у публічному адмініструванні.

Тестові завдання

Тест 1

Що включає в себе поняття "антикорупційна діяльність" у сфері публічного адміністрування?

- а) Запобігання тільки хабарництву.
- б) Запобігання будь-яким формам корупції у державному секторі.
- с) Запобігання тільки використанню державних коштів без дозволу.

Відповідь: б.

Тест 2

Які фактори можуть сприяти корупції у сфері публічного адміністрування?

- а) Прозорість та відкритість.
- б) Ефективність системи правосуддя.
- с) Економічні та політичні фактори.

Відповідь: с.

Тест 3

Яка роль антикорупційних інституцій та органів у боротьбі з корупцією?

- a) Запобігати корупції.
- b) Покарати корупціонерів.
- c) Обидва варіанти відповіді.

Відповідь: c.

Тест 4

Який історичний огляд антикорупційних стратегій можна виділити?

- a) Корупція була рідкою в минулому.
- b) Постійний розвиток стратегій у боротьбі з корупцією.
- c) Корупція була широко поширеною в усі часи.

Відповідь: b.

Тест 5

Який фактор є одним із ключових у боротьбі з корупцією, використовуючи технології?

- a) Прозорість.
- b) Закритість.
- c) Незалежність.

Відповідь: a.

Тест 6

Що включає в себе культурні та інституційні чинники, які впливають на рівень корупції?

- a) Суспільні відносини та рівень довіри до владних структур.
- b) Тільки рівень економічного розвитку.
- c) Лише етнічний склад населення.

Відповідь: a.

Тест 7

Які дії можуть бути виконані для забезпечення прозорості у публічному адмініструванні?

- a) Збільшення секретності процесів прийняття рішень.
- b) Заборона доступу до інформації для громадськості.
- c) Публікація інформації про діяльність державних органів.

Відповідь: с.

Тест 8

Який фактор є найбільш складним у боротьбі з корупцією, пов'язаною з використанням технологій?

- a) Зменшення можливостей для виявлення корупційних схем.
- b) Збільшення прозорості та доступу до інформації.
- c) Підвищення ефективності антикорупційних заходів.

Відповідь: а.

Тест 9

Що включає в себе системні проблеми, які сприяють корупції?

- a) Законодавчі недоліки.
- b) Прозорість та відкритість.
- c) Ефективна робота правоохоронних органів.

Відповідь: а.

Тест 10

Які перспективи міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією у публічному адмініструванні?

- a) Зменшення ролі міжнародних організацій.
- b) Підвищення рівня незалежності держав.
- c) Спільні заходи для обміну досвідом та підтримки антикорупційних ініціатив.

Відповідь: с.

Словник термінів

Термін	Визначення
Антикорупційна політика	Сукупність заходів та стратегій, спрямованих на запобігання та протидію корупції.
Антикорупційні інституції та органи	Організації та установи, призначені для боротьби з корупцією та її запобігання.
Корупція	Недійсні, неетичні дії, спрямовані на особистий зиск за рахунок державних інтересів.
Прозорість	Принцип діяльності, коли інформація доступна для громадськості та сторонніх сторін.
Публічне адміністрування	Система управління державними справами та послугами для громадян.
Системні проблеми	Широкий спектр проблем у структурі та функціонуванні системи публічного адміністрування, що сприяють корупції.
Технології	Засоби та методи використання технічних засобів для забезпечення ефективності антикорупційних заходів.
Законодавчі заходи та реформи	Правові норми та реформи, спрямовані на зміцнення законодавчої бази для боротьби з корупцією та її запобігання.
Міжнародне співробітництво	Спільні зусилля різних країн та міжнародних організацій у боротьбі з корупцією та сприяння прозорості та законності.
Культурні та інституційні чинники	Елементи культури та інституцій, які впливають на ставлення до корупції та її поширення в суспільстві.

Практичні завдання

1. Аналіз антикорупційних програм. Оберіть країну та дослідіть її антикорупційні програми, визначте їхню ефективність та проблеми, з якими вони зіштовхуються.

2. Розробка антикорупційного кодексу. Створіть антикорупційний кодекс для певної державної або місцевої організації, включивши в нього норми, що сприяють прозорості та запобіганню корупції.

3. Проведення анкетування. Підготуйте анкету для опитування громадян щодо їхнього сприйняття рівня корупції в публічному секторі та відношення до антикорупційних заходів.

4. Роль громадськості. Розробіть план дій для організації кампанії з підвищення обізнаності громадськості про шкідливість корупції та способи її протидії.

5. Аналіз законодавства. Проведіть аналіз законодавства вашої країни з питань боротьби з корупцією та визначте його слабкі та сильні сторони.

6. Створення антикорупційної стратегії. Розробіть план дій для впровадження антикорупційної стратегії у вашому місцевому уряді або організації.

7. Роль технологій. Дослідіть можливості використання технологій, таких як блокчейн або штучний інтелект, у боротьбі з корупцією в публічному адмініструванні.

8. Моніторинг ефективності. Розробіть систему моніторингу та оцінки ефективності антикорупційних заходів у вашій організації чи уряді.

9. Роль міжнародного співробітництва: Проаналізуйте можливості міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією та розробіть план співпраці з іншими країнами чи організаціями.

10. Розвиток навичок лідерства: Виконайте рольову гру, де ви будете лідером урядової чи громадської організації, яка має реагувати на корупцію та розробляти стратегії її протидії.

Кейс. Світовий досвід боротьби з корупцією

Корупція є однією з найбільших проблем сучасного світу, що впливає на економічний розвиток, соціальну справедливість та політичну стабільність. Різні країни розробили свої стратегії та методи боротьби з цим явищем, досягаючи різних рівнів успіху. Цей кейс розглядає приклади з Грузії,

Сінгапуру та Данії, щоб проілюструвати ефективні підходи та механізми у боротьбі з корупцією.

Грузія. Радикальні реформи

Контекст. На початку 2000-х років Грузія мала високий рівень корупції, що негативно впливав на всі сфери суспільного життя. Після революції троянд у 2003 році новий уряд під керівництвом Михайла Саакашвілі взяв курс на радикальні реформи.

Ключові заходи:

Масове звільнення та оновлення кадрового складу. Було звільнено понад 15 000 поліцейських, а нових службовців набирали за прозорими конкурсами.

Електронне урядування. Введення електронних послуг знизило контакт громадян з чиновниками, що зменшило можливості для хабарництва.

Строгий контроль та покарання. Створення нових антикорупційних органів та впровадження суворих покарань для корупціонерів.

Результати. Реформи привели до значного зниження рівня корупції, що підтверджується покращенням позицій Грузії в міжнародних рейтингах, таких як Індекс сприйняття корупції Transparency International.

Сінгапур. Інституціональний підхід

Контекст. У 1960-х роках Сінгапур також був вражений високим рівнем корупції. Після здобуття незалежності уряд під керівництвом Лі Куан Ю почав реалізовувати комплексні антикорупційні заходи.

Ключові заходи:

Створення Антикорупційного бюро (СРІВ): Незалежний орган зі значними повноваженнями для розслідування та покарання корупційних злочинів.

Підвищення зарплат державним службовцям: Для зменшення спокус до корупційних дій.

Прозорість та підзвітність: Впровадження чітких правил і процедур для державних службовців, а також системи моніторингу та звітування.

Результати. Сінгапур став однією з найменш корумпованих країн у світі, що сприяло швидкому економічному зростанню та високому рівню довіри до уряду.

Данія. Культура довіри та підзвітності

Контекст. Данія традиційно є однією з найменш корумпованих країн світу. Цей успіх значною мірою пояснюється культурою довіри та високими стандартами підзвітності.

Ключові заходи:

Прозорість урядових процесів. Відкритість у прийнятті рішень та доступ громадян до інформації.

Сильне громадянське суспільство. Активні громадські організації та вільна преса, які відіграють важливу роль у контролі за діяльністю уряду.

Етичні стандарти. Високі етичні норми для державних службовців, які підтримуються постійними навчаннями та моніторингом.

Результати. Данія регулярно займає перші місця у світових рейтингах за рівнем відсутності корупції, що забезпечує високий рівень життя та довіри до інституцій.

Висновок. Досвід різних країн демонструє, що ефективна боротьба з корупцією вимагає комплексного підходу, що включає радикальні реформи, інституціональні зміни та створення культури підзвітності та довіри. Хоча специфічні заходи можуть варіюватися, ключовими елементами успіху залишаються політична воля, прозорість та участь громадянського суспільства.

ТЕМА 12**ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В
СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ ТА ЕКОНОМІЦІ**

12.1 Важливість публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці

12.2 Засади публічного адміністрування в соціальній сфері

12.3 Засади публічного адміністрування в економіці

12.4 Практичні приклади та кейси з публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці

Питання для самоконтролю знань

12.1. Важливість публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці

Публічне адміністрування відіграє критичну роль у формуванні та розвитку сучасного суспільства, впливаючи на його соціальні та економічні аспекти. Розглянемо роль публічного адміністрування як в соціальній сфері, так і в економіці, виокремлюючи ключові аспекти його впливу та значення для суспільства.

Публічне адміністрування у соціальній сфері включає в себе організацію та управління соціальними програмами та послугами, які спрямовані на задоволення потреб громадян і покращення їхнього благополуччя. Однією з основних функцій публічного адміністрування у цій сфері є забезпечення доступності та якості соціальних послуг, таких як охорона здоров'я, освіта, соціальний захист та житлове будівництво.

У зв'язку з тим, що багато соціальних проблем вимагають комплексного підходу, публічне адміністрування також включає співпрацю з громадськими організаціями та приватним сектором для спільного вирішення цих проблем.

Наприклад, у боротьбі з бідністю чи безробіттям держава може співпрацювати з неприбутковими організаціями для надання додаткових послуг або з бізнесом для створення робочих місць.

У економіці публічне адміністрування також відіграє важливу роль у регулюванні економічних процесів та забезпеченні стабільності та розвитку економіки. Держава виступає регулятором, який встановлює правила гри для бізнесу, контролює фінансові ринки та забезпечує дотримання економічних законів та норм.

Крім того, публічне адміністрування може стимулювати економічний розвиток шляхом розробки та впровадження стратегій інноваційного розвитку, підтримки підприємництва та інвестицій у ключові галузі економіки.

Таким чином, роль публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці полягає у забезпеченні ефективного управління соціальними та економічними процесами, сприяючи сталому розвитку суспільства та забезпеченню благополуччя громадян.

Держава відіграє ключову роль у регулюванні та забезпеченні стабільності соціально-економічних процесів у суспільстві. У соціальній сфері, держава є головним організатором та постачальником соціальних послуг, спрямованих на задоволення потреб громадян та забезпечення їхнього благополуччя. Це охоплює такі сфери, як охорона здоров'я, освіта, соціальний захист, культура та інші аспекти, які впливають на якість життя населення.

У ролі організатора, держава встановлює стратегічні цілі та пріоритети розвитку соціальної сфери, розробляє та реалізує програми соціального розвитку, а також забезпечує доступність та якість соціальних послуг для всіх верств населення. Наприклад, у багатьох країнах держава фінансує систему загальної медичної допомоги або забезпечує безкоштовну або пільгову освіту для своїх громадян.

У економіці, роль держави полягає в створенні сприятливого економічного середовища, регулюванні економічних відносин та забезпеченні

економічної стабільності. Держава виступає регулятором, який встановлює правила гри для бізнесу, здійснює фінансовий контроль та сприяє стабільності фінансових ринків.

Принципи та цінності, які лежать в основі публічного адміністрування. Основні принципи та цінності, на яких базується публічне адміністрування, визначають його ефективність та легітимність. Серед них можна виділити:

Принцип законності та правового державного устрою. Цей принцип передбачає, що дії держави повинні ґрунтуватися на законах, а держава сама повинна бути підзаконною і працювати в рамках правового державного устрою.

Прозорість та відкритість. Публічне адміністрування повинно бути прозорим для громадян, що передбачає доступність інформації про діяльність державних органів та можливість участі громадськості у процесі управління.

Ефективність та результативність. Публічне адміністрування повинно бути спрямоване на досягнення конкретних результатів та задоволення потреб суспільства у найбільш ефективний спосіб.

Справедливість та рівність. Держава повинна гарантувати рівність у доступі до соціальних послуг та можливостей для всіх громадян незалежно від їхньої раси, статі, віку чи соціального статусу.

Відповідальність та обліковість. Державні органи повинні нести відповідальність за свої дії перед суспільством та бути обліковими за використання публічних ресурсів.

Інноваційність та адаптивність. Сучасні виклики вимагають постійного удосконалення та адаптації державного управління до змінних умов. Інновації в публічному адмініструванні сприяють впровадженню нових технологій, методів та підходів для покращення якості послуг та оптимізації процесів.

Партнерство та співпраця. Ефективне публічне адміністрування передбачає співпрацю з громадськими організаціями, приватним сектором, міжнародними організаціями та іншими зацікавленими сторонами з метою спільного вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем.

Громадянська участь та управління. Публічне адміністрування має забезпечувати можливість громадян брати участь у прийнятті рішень та контролювати діяльність державних органів через механізми громадянської участі та управління.

Сталість та контингентність. Публічне адміністрування має бути стійким до змін у політичному, економічному та соціальному середовищі, а також готовим адаптуватися до негайних викликів та кризових ситуацій.

Ці принципи є основою для розуміння та практичного застосування публічного адміністрування як інструменту забезпечення ефективного та справедливого управління суспільством. Їх врахування допомагає побудувати дієві та легітимні державні структури, спрямовані на здійснення важливих соціальних та економічних функцій.

12.2. Засади публічного адміністрування в соціальній сфері

У сучасному світі, публічне адміністрування в соціальній сфері вимагає від держави та інших учасників певних принципів та підходів для забезпечення ефективного функціонування соціальних програм та послуг. Розглянемо основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері:

Прозорість та відкритість у прийнятті рішень. Прозорість та відкритість у прийнятті рішень в соціальній сфері є ключовими для забезпечення довіри громадян до державних органів та інших учасників управління. Це передбачає доступність інформації про процеси прийняття рішень, розкриття фінансових звітів та відомостей про витрати на соціальні програми. Прозорість сприяє підвищенню відповідальності держави перед громадянами та може запобігти корупції та недбалому використанню публічних ресурсів.

Ефективність в управлінні соціальними програмами. Ефективне управління соціальними програмами передбачає оптимізацію витрат та максимізацію соціальних результатів. Це може бути досягнуто шляхом

впровадження ефективних методів моніторингу та оцінки програм, а також застосування передових практик управління та адміністрування. Постійний аналіз результатів програм дозволяє ідентифікувати проблемні ситуації та вчасно коригувати стратегії діяльності для досягнення максимальної соціальної користі.

Співпраця та партнерство між державою, громадянським суспільством та приватним сектором. Співпраця та партнерство між державою, громадянським суспільством та приватним сектором є важливим елементом успішного публічного адміністрування в соціальній сфері. Це передбачає обмін інформацією, ресурсами та експертизою для спільного вирішення соціальних проблем та впровадження інноваційних рішень. Громадянське суспільство та приватний сектор можуть доповнювати діяльність держави у наданні соціальних послуг, а держава може створити сприятливі умови для їхньої діяльності шляхом регулювання та фінансування.

Загальна мета цих засад полягає у забезпеченні ефективного функціонування соціальних програм та послуг, які задовольняють потреби громадян та сприяють підвищенню рівня їхнього благополуччя. Врахування цих засад допомагає побудувати дієву систему соціального захисту та підтримки, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

Розглянемо деякі приклади успішної реалізації засад публічного адміністрування в соціальній сфері з різних країн світу:

Швеція. Швеція відома своєю високою якістю соціальних послуг, яка досягається завдяки систематичному моніторингу та оцінці ефективності програм. Прозорість у прийнятті рішень та активна участь громадян в процесі управління дозволяють забезпечити відповідність соціальних послуг потребам населення.

Нова Зеландія. У Новій Зеландії існує практика встановлення партнерських відносин між державою та місцевими громадами у процесі управління соціальними програмами. Це дозволяє ефективно впроваджувати програми, які враховують особливості та потреби різних груп населення.

Канада. У Канаді активно розвивається практика співпраці між державою, громадянським суспільством та приватним сектором у розв'язанні соціальних проблем. Наприклад, програма "Житлова політика для всіх" спрямована на забезпечення доступного житла для усіх категорій населення та базується на партнерстві з різними зацікавленими сторонами.

Ці приклади ілюструють, як застосування засад прозорості, ефективності та співпраці може призвести до успішної реалізації соціальних програм та досягнення позитивних соціальних результатів. Врахування цих засад стає ключовим у формуванні ефективних стратегій та практик управління в соціальній сфері, спрямованих на поліпшення якості життя населення.

12.3. Засади публічного адміністрування в економіці

В економіці, публічне адміністрування відіграє важливу роль у регулюванні та стимулюванні економічних процесів, а також у забезпеченні конкурентоспроможності та інноваційності. Давайте розглянемо основні засади публічного адміністрування в економіці:

Регулювання економічних процесів. Регулювання економічних процесів полягає в управлінні економікою держави з метою забезпечення стабільності та ефективності її функціонування. Це включає в себе впровадження фіскальної політики (оподаткування, витрати), монетарної політики (контроль за грошовою масою, процентні ставки), торговельної політики (тарифи, імпорتنі обмеження) та інших заходів для стабілізації економіки та зменшення її коливань.

Стимулювання економічного зростання та розвитку. Один з головних завдань публічного адміністрування в економіці – це стимулювання економічного зростання та розвитку. Це досягається шляхом реалізації стратегій інвестиційного розвитку, створення сприятливого

підприємницького середовища, підтримки науково-технічного прогресу та інновацій, а також розвитку людського капіталу через освіту та навчання.

Забезпечення конкурентоспроможності та інноваційності. Для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації необхідно активно застосовувати інструменти публічного адміністрування. Це включає в себе підтримку розвитку інноваційних технологій, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та зменшення адміністративних перешкод для бізнесу.

Застосування цих засад у публічному адмініструванні в економіці дозволяє досягти ефективного управління економічними процесами, стимулювати зростання та розвиток економіки, а також забезпечити її конкурентоспроможність у міжнародному контексті.

Приклади успішної реалізації цих засад:

Сінгапур: Ця країна є відомою своїм успішним досвідом управління економікою, зокрема завдяки ефективному регулюванню та стимулюванню економічного розвитку. Сінгапурський уряд активно застосовує інноваційні підходи у впровадженні стратегій економічного зростання та розвитку нових галузей, що дозволяє країні залишатися конкурентоспроможною на світовому ринку.

Німеччина: Німеччина відома своїм успішним досвідом у стимулюванні інновацій та підтримці конкурентоспроможності своїх підприємств. Країна активно інвестує у наукові дослідження та розвиток нових технологій, співпрацює з приватним сектором у реалізації інноваційних проєктів, що дозволяє їй залишатися лідером у багатьох галузях.

США: Сполучені Штати Америки відомі своїм активним підходом до регулювання економічних процесів та стимулювання розвитку. Завдяки державній підтримці інновацій та підприємництва, США зберігають свою лідерську позицію у багатьох галузях, таких як інформаційні технології, біотехнології та інші.

Ці приклади ілюструють, як застосування засад публічного адміністрування в економіці сприяє створенню сприятливих умов для економічного зростання, розвитку інновацій та зміцненню конкурентоспроможності країни в глобальному світі.

12.4 Практичні приклади та кейси з публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці

Сьогодні, публічне адміністрування в соціальній сфері та економіці є надзвичайно важливою складовою державного управління. Вона визначає, як держава впливає на життя своїх громадян та сприяє розвитку економіки. Розглянемо деякі практичні приклади та кейси з публічного адміністрування в цих сферах:

Практичні приклади в соціальній сфері. Шведська модель соціального забезпечення: Швеція відома своєю широкою мережею соціального забезпечення, яка включає безкоштовну медичну допомогу, допомогу по безробіттю, пенсійні виплати та інші соціальні програми. Ця модель показує, як ефективно публічне адміністрування може забезпечити соціальний захист населення.

Програма "Програма розвитку освіти до 2030 року" в Японії: Японія активно впроваджує програми з розвитку освіти, спрямовані на підвищення якості освіти та підготовку кваліфікованих кадрів для майбутнього. Ця програма демонструє, як публічне адміністрування може сприяти розвитку людського потенціалу через освіту.

Практичні приклади в економіці. Підтримка малих і середніх підприємств (МСП) в Європейському Союзі: Європейський Союз активно підтримує МСП через різноманітні фінансові програми, консультаційну підтримку та інші заходи. Ця практика показує, як публічне адміністрування може стимулювати економічний розвиток через підтримку підприємництва.

Програма "Make in India" в Індії: Індія впроваджує програму "Make in India", спрямовану на залучення іноземних інвестицій та розвиток внутрішнього виробництва. Ця програма демонструє, як публічне адміністрування може сприяти стимулюванню економічного зростання через інвестиції та промисловий розвиток.

Спільні програми розвитку та соціально-економічного забезпечення в Африці. У багатьох країнах Африки діє ряд програм, спрямованих на покращення якості життя та стимулювання економічного зростання. Наприклад, програма "Африканський союз для розвитку та промислового розвитку" сприяє розвитку інфраструктури, підтримці малого бізнесу та розвитку сільського господарства, що сприяє підвищенню життєвого рівня населення та розвитку економіки.

Програма збереження довкілля та сталого розвитку в Норвегії. Норвегія відома своєю активною політикою у сфері збереження довкілля та сталого розвитку. Держава впроваджує програми зі зменшення викидів CO₂, розвитку відновлюваних джерел енергії та підтримки зеленого бізнесу. Ці заходи демонструють, як публічне адміністрування може сприяти сталому розвитку та збереженню природних ресурсів.

Ці приклади показують, що публічне адміністрування в соціальній сфері та економіці може бути успішним через розробку та впровадження цілеспрямованих програм та стратегій. Вони ілюструють важливість ефективного управління ресурсами та виваженої політики для досягнення соціальних та економічних цілей країни.

У цій темі проаналізовано різні аспекти публічного управління та адміністрування в соціальній сфері та економіці. Розглянуто роль держави у забезпеченні соціального захисту та економічного розвитку, принципи та цінності, що лежать в основі публічного адміністрування, а також засади публічного адміністрування в обох цих сферах.

У соціальній сфері ми підкреслили важливість забезпечення доступу до якісних соціальних послуг, захисту прав та інтересів громадян, а також

розвитку системи соціального захисту. У економіці ми висвітлили значення регулювання економічних процесів, стимулювання економічного зростання та розвитку, а також забезпечення конкурентоспроможності та інноваційності.

Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці відіграють ключову роль у формуванні політики та прийнятті управлінських рішень. Прозорість та відкритість у прийнятті рішень, ефективність у реалізації програм та співпраця між державою, громадянським суспільством та приватним сектором допомагають забезпечити ефективне функціонування суспільства та стимулюють економічний зріст.

Важливість цих засад полягає в їхньому впливі на покращення якості життя громадян, збільшення ефективності управління, стимулювання економічного зростання та підтримки інновацій. Вони є основою для розвитку стабільного, справедливого та процвітаючого суспільства.

Підкреслимо, що публічне адміністрування має важливе значення для сучасного суспільства та економіки. Реалізація принципів та засад публічного адміністрування сприяє створенню кращого майбутнього для всіх громадян.

Питання для самоконтролю знань

1. Які основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері?
2. Чому прозорість та відкритість у прийнятті рішень є важливими в соціальній сфері?
3. Як публічне адміністрування впливає на якість соціальних послуг?
4. Які принципи та цінності лежать в основі публічного адміністрування в економіці?
5. Які інструменти використовуються для регулювання економічних процесів?
6. Як публічне адміністрування сприяє економічному зростанню та розвитку?
7. Які приклади успішної реалізації засад публічного адміністрування в соціальній сфері ви знаєте?

8. Які інструменти використовуються для стимулювання економічного зростання?
9. Які основні принципи співпраці між державою, громадянським суспільством та приватним сектором?
10. Чому важлива ефективність управління соціальними програмами?
11. Як публічне адміністрування впливає на конкурентоспроможність економіки?
12. Які практичні приклади з публічного адміністрування в соціальній сфері можна навести зі свого досвіду?
13. Які основні виклики стоять перед публічним адмініструванням в економіці сучасного світу?
14. Як публічне адміністрування сприяє забезпеченню сталого розвитку?
15. Чому важлива роль держави в соціальній сфері та економіці?
16. Які критерії визначають ефективність публічного адміністрування в соціальній сфері?
17. Якими засобами можна забезпечити прозорість та відкритість у прийнятті рішень?
18. Які переваги та недоліки має співпраця між державою, громадянським суспільством та приватним сектором?
19. Які можливі шляхи покращення публічного адміністрування в економіці?
20. Як публічне адміністрування впливає на соціальну політику держави?

Теми рефератів

1. Вплив прозорості та відкритості у прийнятті рішень на соціальну сферу та економіку: Дослідження важливості та наслідків забезпечення прозорості та відкритості у владному процесі на рівні соціальних програм та економічних політик.
2. Ефективність управління соціальними програмами: Аналіз методів та практик, що сприяють підвищенню ефективності управління

соціальними програмами для забезпечення оптимальних результатів та задоволення потреб населення.

3. Роль держави в забезпеченні соціального захисту: Дослідження функцій та обов'язків держави у сфері соціального захисту та розгляд альтернативних моделей соціальної політики.

4. Стимулювання економічного зростання через публічне адміністрування: Розгляд стратегій та інструментів, які використовуються державою для стимулювання економічного зростання та розвитку.

5. Співпраця між державою, громадянським суспільством та приватним сектором: Аналіз форм та механізмів співпраці між різними суб'єктами для досягнення спільних цілей у соціальній сфері та економіці.

6. Регулювання економічних процесів як інструмент забезпечення стабільності: Вивчення ролі державного регулювання в економіці для забезпечення стабільності та прогресу.

7. Інновації та розвиток в контексті публічного адміністрування: Дослідження впливу інновацій та новітніх технологій на розвиток публічного адміністрування в соціальній сфері та економіці.

8. Фінансове забезпечення соціальних програм: Аналіз джерел фінансування та ефективного використання ресурсів для реалізації соціальних програм та проектів.

9. Порівняльний аналіз практик публічного адміністрування в різних країнах: Вивчення різниці в підходах та стратегіях управління соціальною сферою та економікою у різних країнах.

10. Виклики та перспективи публічного адміністрування в умовах глобалізації: Розгляд викликів, з якими стикаються системи публічного адміністрування в умовах глобальних змін та пош

Теми есе

1. Роль держави в забезпеченні соціального захисту: Перспективи та виклики: В цьому есе розглядається важливість ролі держави у гарантуванні соціального захисту громадян та аналізуються ключові виклики, з якими стикаються сучасні системи соціального забезпечення.

2. Прозорість у публічному адмініструванні: Засади та практика: Це есе досліджує значення прозорості у публічному адмініструванні, висвітлює принципи та інструменти забезпечення прозорості в управлінні соціальними та економічними процесами.

3. Ефективність управління соціальними програмами: Виклики та можливості: Ця тема розглядає питання ефективного управління соціальними програмами, ідентифікує основні виклики та шляхи їх вирішення з метою покращення результативності соціальної політики.

4. Регулювання економічних процесів: Вплив на розвиток суспільства: У цьому есе проаналізовано важливість державного регулювання економічних процесів для забезпечення стабільності та розвитку економіки.

5. Співпраця між секторами: Роль у сталому розвитку: Дослідження співпраці між державним, громадським та приватним секторами у контексті досягнення сталого розвитку.

6. Інновації у публічному адмініструванні: Трансформація сучасного управління: Це есе присвячене ролі інновацій у вдосконаленні публічного адміністрування та їхньому впливу на соціальну та економічну сфери.

7. Фінансування соціальних програм: Пошук ефективних рішень: Розгляд питань фінансування соціальних програм, пошук оптимальних моделей та інструментів для забезпечення фінансової стабільності.

8. Виклики глобалізації: Адаптація публічного адміністрування: Ця тема досліджує вплив глобалізації на системи публічного адміністрування та необхідність їхньої адаптації до сучасних викликів.

9. Порівняльний аналіз практик управління в різних країнах: Пошук найкращих підходів: Це есе проводить порівняльний аналіз систем управління в різних країнах з метою виявлення найефективніших практик.

10. Інтеграція інновацій у публічне адміністрування: Шляхи розвитку: Дослідження стратегій та механізмів інтеграції інновацій у публічне адміністрування для забезпечення його сталого розвитку.

Тестові завдання

Тест 1. Роль держави в соціальній сфері

Яка основна роль держави в соціальній сфері?

- a) Забезпечення економічного зростання
- b) Забезпечення соціального захисту
- c) Регулювання фінансових ринків

Відповідь: b

Що включає в себе соціальний захист?

- a) Соціальні послуги, які забезпечуються державою
- b) Підтримка малого бізнесу
- c) Реклама соціальних послуг

Відповідь: a

Тест 2. Прозорість та відкритість у публічному адмініструванні

Чому важлива прозорість у прийнятті рішень у публічному адмініструванні?

- a) Для підвищення рівня конфіденційності
- b) Для забезпечення відкритого доступу до інформації та рішень
- c) Для збільшення прихильності до владних органів

Відповідь: b

Який принцип підтримує відкритість у прийнятті рішень?

- a) Принцип ефективності
- b) Принцип демократії

с) Принцип конфіденційності

Відповідь: b

Тест 3. Ефективність управління соціальними програмами

Чому важлива ефективність управління соціальними програмами?

а) Для зменшення бюрократичних процедур

б) Для забезпечення максимального впливу та результативності програм

с) Для підвищення кількості програм

Відповідь: b

Що включає в себе ефективне управління соціальними програмами?

а) Постійна зміна цілей програми

б) Моніторинг та оцінка результатів

с) Відсутність фінансування програми

Відповідь: b

Тест 4. Регулювання економічних процесів

Яка роль держави в регулюванні економічних процесів?

а) Стимулювання конкуренції

б) Забезпечення стабільності та розвитку економіки

с) Розвиток монополій

Відповідь: b

Які інструменти використовуються для регулювання економічних процесів?

а) Податки, ставки, регулятори грошового обігу

б) Відмова від будь-якого регулювання

с) Спонсорські програми для великих компаній

Відповідь: a

Тест 5. Співпраця між секторами

Яка перевага співпраці між секторами?

- a) Збільшення конкуренції
- b) Забезпечення більш ефективного використання ресурсів
- c) Підтримка монополій

Відповідь: b

Що сприяє успішній співпраці між секторами?

- a) Відсутність комунікації та взаєморозуміння
- b) Взаємовигідність та взаємопідтримка
- c) Конфлікти та суперництво

Відповідь: b

Тест 6. Принципи публічного адміністрування в економіці

Які принципи лежать в основі публічного адміністрування в економіці?

- a) Принципи приватності та таємності
- b) Принципи відкритості та прозорості
- c) Принципи конфлікту та конкуренції

Відповідь: b

Яка роль прозорості в економічному управлінні?

- a) Забезпечення вільного ринку
- b) Забезпечення доступу до інформації та рішень
- c) Забезпечення таємності ділових угод

Відповідь: b

Тест 7. Забезпечення конкурентоспроможності та інноваційності

Як публічне адміністрування сприяє забезпеченню конкурентоспроможності економіки?

- a) Шляхом обмеження доступу до ринку
- b) Шляхом сприяння інноваціям та підтримки підприємництва
- c) Шляхом збільшення монополій на ринку

Відповідь: b

Які стратегії використовуються для стимулювання інновацій у публічному адмініструванні?

- a) Заборона нововведень
- b) Фінансова підтримка досліджень та розвитку
- c) Відмова від інвестицій у нові технології

Відповідь: b

Тест 8. Фінансування соціальних програм

Які джерела фінансування соціальних програм існують?

- a) Тільки бюджетні кошти
- b) Бюджетні кошти, добровільні внески, міжнародна допомога тощо
- c) Лише приватні інвестиції

Відповідь: b

Чому важливе ефективне використання фінансових ресурсів у соціальних програмах?

- a) Для збільшення бюджету
- b) Для максимізації соціального впливу та результативності програм
- c) Для спонсування політичних кампаній

Відповідь: b

Тест 9. Виклики публічного адміністрування в умовах глобалізації

Які виклики виникають для публічного адміністрування в умовах глобалізації?

- a) Збільшення захисту внутрішнього ринку
- b) Необхідність адаптації до глобальних тенденцій та викликів
- c) Відмова від будь-якої міжнародної співпраці

Відповідь: b

Тест 10. Важливість основних засад публічного адміністрування

Чому важливість основних засад публічного адміністрування велика?

а) Тому, що вони гарантують абсолютний контроль над усіма процесами
 б) Тому, що вони забезпечують ефективність, прозорість та легітимність управління

с) Тому, що вони створюють бюрократичні перешкоди

Відповідь: б

Словник термінів

Термін	Визначення
Ефективність управління	Здатність держави чи інших управлінських органів до досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах.
Конкурентоспроможність	Здатність певного суб'єкта (країни, підприємства тощо) конкурувати на ринку, забезпечуючи певну якість та цінову привабливість.
Прозорість у прийнятті рішень	Принцип, що передбачає доступність та доступність інформації про процеси та мотиви прийняття управлінських рішень.
Публічне адміністрування	Процес управління суспільними справами та ресурсами за допомогою відповідних державних органів та структур.
Співпраця між секторами	Взаємодія між державним, приватним та громадським секторами для досягнення спільних цілей та розв'язання проблем.
Трансформація	Процес зміни форми або структури певного об'єкта, включаючи інституції, системи, організації тощо.

Практичні завдання

1. Аналіз програми соціального захисту. Вивчіть програму соціального захисту вашої країни (наприклад, систему пенсійного забезпечення). Розгляньте її ефективність, обсяг фінансування, покриття населення та можливість для поліпшення.

2. Оцінка прозорості в управлінні місцевим рівнем. Проведіть аналіз доступності інформації про рішення та дії місцевих органів влади. Як чітко вони відкривають процеси прийняття рішень та роботу місцевої влади?
3. Розробка соціально орієнтованих проєктів. Спроектуйте програму або ініціативу, яка спрямована на поліпшення якості життя у вашому місті або регіоні. Врахуйте потреби населення та можливості бюджету.
4. Аналіз ефективності управління місцевим бюджетом. Дослідіть, як витрачаються кошти місцевого бюджету. Оцініть ефективність витрат та визначте можливості для їх оптимізації.
5. Створення плану розвитку місцевого підприємництва. Розробіть стратегію стимулювання розвитку місцевого бізнесу через публічні програми, податкові пільги або інші інструменти.
6. Проведення аудиту та оцінка соціальних програм. Оберіть одну або декілька соціальних програм і проведіть аудит їх ефективності. Оцініть, наскільки ці програми відповідають потребам та очікуванням цільової аудиторії.
7. Аналіз механізмів публічно-приватного партнерства. Дослідіть приклади успішного публічно-приватного партнерства у вашому регіоні або країні. Оцініть їх вплив на розвиток інфраструктури, соціальні послуги тощо.
8. Створення механізмів залучення громадськості до процесів управління. Розробіть план залучення громадськості до прийняття рішень місцевими органами влади. Розгляньте можливості публічних обговорень, консультацій та інших механізмів.
9. Створення системи моніторингу та оцінки результатів програм. Розробіть систему для моніторингу та оцінки результатів соціальних програм. Визначте ключові показники ефективності та механізми збору даних.
10. Створення стратегії управління кризовими ситуаціями. Розробіть план дій для управління кризовими ситуаціями в соціальній сфері або економіці. Врахуйте можливі сценарії криз та механізми швидкого реагування на них.

Кейс. Засади публічного управління та адміністрування в сфері фізичної культури і спорту

Фізична культура і спорт є важливими компонентами суспільного життя, які сприяють зміцненню здоров'я населення, розвитку молоді та підвищенню міжнародного престижу країни. Успішне управління цією сферою вимагає ефективної державної політики, належного фінансування, забезпечення доступу до спортивних споруд та інфраструктури, а також активної взаємодії з громадськими організаціями.

Проблема. Україна стикається з низкою проблем у сфері фізичної культури та спорту, зокрема:

- Недостатнє фінансування спортивних програм та інфраструктури.
- Відсутність системного підходу до розвитку масового спорту.
- Незадовільний стан спортивних об'єктів, особливо в сільській місцевості.
- Низький рівень координації між різними відомствами та організаціями.
- Недостатня підтримка професійного спорту та підготовки спортсменів міжнародного рівня.

Мета. Розробити стратегію публічного управління та адміністрування, яка забезпечить стійкий розвиток фізичної культури і спорту в Україні, сприяючи підвищенню фізичного здоров'я населення, розвитку спортивного руху та успішному виступу спортсменів на міжнародній арені.

Принципи управління:

- Прозорість і підзвітність. Діяльність у сфері фізичної культури і спорту повинна бути прозорою, з чітким звітуванням про використання коштів і досягнуті результати.
- Інклюзивність. Забезпечення рівного доступу до спортивних програм і інфраструктури для всіх верств населення, включаючи людей з інвалідністю.

- Ефективність і результативність. Оптимізація використання ресурсів з метою досягнення найкращих результатів у розвитку фізичної культури і спорту.

- Партнерство і співпраця. Активна співпраця з громадськими організаціями, приватним сектором і міжнародними партнерами.

- Інноваційність. Впровадження сучасних технологій та методик у спортивну підготовку і менеджмент.

Стратегічні напрями:

Розвиток масового спорту:

- Створення умов для регулярних занять фізичною культурою і спортом для всіх громадян.

- Проведення масових спортивних заходів і кампаній з популяризації здорового способу життя.

Фінансування та інфраструктура:

- Залучення додаткових джерел фінансування, включаючи приватні інвестиції та міжнародні гранти.

- Модернізація існуючих спортивних споруд і будівництво нових об'єктів, особливо в регіонах.

Підготовка кадрів:

- Підвищення кваліфікації тренерів і спортивних менеджерів.
- Створення умов для професійного розвитку спортсменів з раннього віку до рівня високих досягнень.

Міжнародна співпраця:

- Участь у міжнародних спортивних організаціях і обмінах.
- Підготовка спортсменів до міжнародних змагань і підтримка їх участі.

Інформаційна підтримка:

- Створення єдиного інформаційного порталу про фізичну культуру і спорт в Україні.

- Використання сучасних медіа для популяризації спортивного способу життя.

Приклад реалізації:

Проект "Спорт для всіх":

В рамках проекту будуть створені спортивні майданчики в кожному населеному пункті з населенням понад 1000 осіб.

Організація регулярних спортивних заходів і тренувань для дітей і молоді.

Співпраця з місцевими громадами для залучення волонтерів і організації місцевих спортивних клубів.

Програма підтримки професійного спорту:

Запровадження стипендій і грантів для талановитих спортсменів.

Розробка індивідуальних програм підготовки для спортсменів високого рівня.

Будівництво і реконструкція тренувальних баз відповідно до міжнародних стандартів.

Висновок. Ефективне публічне управління та адміністрування в сфері фізичної культури і спорту є ключовим чинником для досягнення позитивних змін у цій сфері. Реалізація запропонованих принципів і стратегічних напрямів сприятиме розвитку фізичної культури і спорту в Україні, підвищенню здоров'я населення та успішному виступу українських спортсменів на міжнародній арені.

ТЕМА 13**ОСОБЛИВІСТЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН**

13.1 Особливості публічного адміністрування в різних сферах

13.2 Кейси з реального життя, пов'язані з ефективністю публічного адміністрування в різних сферах

13.3 Системи публічного управління в різних країнах

Питання для самоконтролю знань

13.1. Особливості публічного адміністрування в різних сферах

Особливості публічного адміністрування в різних сферах суспільних відносин визначаються специфікою кожної сфери та потребами суспільства. Щоб ефективно управляти державою, необхідно розуміти та аналізувати особливості функціонування кожної з них. Такий аналіз дозволяє розробляти оптимальні стратегії управління та впроваджувати необхідні зміни для покращення якості життя громадян.

У результатах досліджень публічного адміністрування можна виявити шляхи оптимізації діяльності державних органів, вдосконалення законодавства та розробки нових стратегій розвитку суспільства.

Вивчення особливостей публічного адміністрування є необхідним для майбутніх фахівців у галузі державного управління, політології та суспільних наук загалом. Знання цієї області дозволить студентам розуміти складні процеси, що відбуваються в державі, та приймати обґрунтовані рішення в майбутній професійній діяльності.

Освіта. Освіта є однією з ключових сфер, де публічне адміністрування відіграє критичну роль у забезпеченні розвитку суспільства та формуванні кваліфікованої робочої сили. Розглянемо основні аспекти ролі держави в

організації та управлінні освітніми закладами, а також принципи публічного адміністрування, що лежать в основі освітньої системи.

Держава відіграє ключову роль у забезпеченні доступності та якості освіти для всіх громадян. Це включає в себе фінансування освітніх закладів, розробку навчальних програм, надання підтримки вчителям та студентам, а також встановлення стандартів якості освіти.

Одним із важливих завдань держави є забезпечення рівноправ'я у доступі до освіти для всіх шарів суспільства. Це означає, що кожен громадянин має мати можливість отримати якісну освіту незалежно від соціального статусу, етнічної належності чи фінансового стану.

Принципи публічного адміністрування в освіті: доступність, якість, рівноправ'я. Основними принципами публічного адміністрування в освіті є доступність, якість та рівноправ'я.

Доступність означає, що освітні можливості повинні бути доступні для всіх шарів суспільства без обмежень. Держава повинна забезпечувати доступність освіти незалежно від регіону проживання чи соціального статусу.

Якість відображає стандарти, які повинні бути виконані в освітніх закладах. Якість освіти повинна відповідати вимогам сучасного ринку праці та сприяти розвитку критичного мислення та творчих здібностей студентів.

Рівноправ'я передбачає, що всі громадяни мають однакові можливості отримати якісну освіту, незалежно від будь-яких форм дискримінації чи нерівності.

Ці принципи відіграють важливу роль у формуванні освітньої політики держави та визначають її стратегію управління освітньою системою.

Загальні принципи публічного адміністрування в освіті мають за мету забезпечити ефективну організацію та управління освітніми закладами, щоб забезпечити якісну та доступну освіту для всіх громадян.

13.2. Кейси з реального життя, пов'язані з ефективністю публічного адміністрування в різних сферах

Фізична культура і спорт. Фізична культура і спорт є важливими складовими суспільства, які відіграють ключову роль у забезпеченні здоров'я нації та формуванні активного та здорового способу життя. У цій лекції ми розглянемо роль держави в організації та управлінні фізкультурно-спортивними організаціями, а також принципи публічного адміністрування, що визначають розвиток цієї сфери.

Роль держави в організації та управлінні фізкультурно-спортивними організаціями. Держава відіграє важливу роль у розвитку фізичної культури і спорту, забезпечуючи інфраструктуру, фінансову підтримку, регулювання та стимулювання розвитку цієї галузі. Одним з основних завдань держави є забезпечення доступності спортивних закладів та програм для всіх шарів населення.

Державні органи також відповідають за розробку та впровадження спеціальних програм та ініціатив з підтримки спорту, включаючи підтримку талановитих спортсменів, організацію масових спортивних заходів та підтримку спортивних федерацій.

Принципи публічного адміністрування в фізичній культурі і спорті. Принципи публічного адміністрування в фізичній культурі і спорті спрямовані на забезпечення ефективного управління цією сферою. Деякі з них включають:

Доступність. Забезпечення доступності спортивних закладів та програм для всіх громадян без обмежень.

Професіоналізм та компетентність. Розвиток кваліфікованих кадрів у сфері спорту та фізичної культури, які забезпечують високий рівень надання послуг.

Прозорість та відкритість. Забезпечення прозорості в управлінні фінансами та діяльністю спортивних організацій.

Стимулювання розвитку. Надання фінансової та іншої підтримки для розвитку спортивних ініціатив та програм, які сприяють зростанню інтересу до фізичної культури і спорту в суспільстві.

Фінансова підтримка та регулювання. Держава здійснює фінансову підтримку спортивних програм та ініціатив через різноманітні механізми, включаючи виділення бюджетних коштів, надання грантів та пільгових кредитів. Крім того, вона регулює спортивну діяльність через прийняття законодавства та встановлення стандартів у галузі фізичної культури і спорту.

Співпраця з громадськими організаціями. Держава сприяє розвитку фізичної культури і спорту через співпрацю з громадськими організаціями та спортивними федераціями. Ця співпраця може включати надання фінансової підтримки, навчально-методичну допомогу, організацію спортивних заходів та інші форми підтримки.

Ці принципи є основою для розробки та впровадження стратегій розвитку фізичної культури і спорту та забезпечують ефективне управління цією важливою галуззю. У наступних лекціях ми розглянемо більш детально специфіку кожного з цих принципів та їхній вплив на розвиток фізичної культури і спорту в сучасному суспільстві.

Охорона здоров'я. Охорона здоров'я є однією з найважливіших сфер, де публічне адміністрування має вирішальне значення у забезпеченні здоров'я та благополуччя нації. Розглянемо систему охорони здоров'я та її основні складові, а також роль держави в управлінні медичними закладами та регулюванні медичної сфери.

Система охорони здоров'я та її основні складові. Система охорони здоров'я включає в себе комплексну структуру, що забезпечує медичні послуги населенню. Основні складові системи охорони здоров'я включають:

Медичні заклади. Це лікарні, поліклініки, амбулаторії, стаціонари та інші медичні установи, які надають медичну допомогу пацієнтам.

Медичний персонал. Лікарі, медсестри, фельдшери та інший медичний персонал, які забезпечують надання медичних послуг.

Медичні технології та обладнання. Сучасна медична техніка, інструменти та обладнання, які використовуються для діагностики, лікування та профілактики захворювань.

Медичні програми та політика. Розробка та впровадження медичних програм, які спрямовані на покращення стану здоров'я населення, а також визначення стратегій управління охороною здоров'я.

Управління медичними закладами та регулювання медичної сфери державою. Управління медичними закладами та регулювання медичної сфери є важливими аспектами державного управління в охороні здоров'я. Держава відіграє рішучу роль у:

Ліцензуванні та акредитації медичних закладів. Здійснення контролю за якістю та безпекою медичних закладів через видання ліцензій та проведення акредитації.

Фінансовому забезпеченні. Забезпеченні фінансування медичних закладів через виділення бюджетних коштів, грантів та інших джерел фінансування.

Регулюванні медичної практики. Встановлення норм та стандартів медичної практики, контролю за дотриманням медичними працівниками етичних та професійних стандартів.

Розробці медичної політики. Формулюванні та реалізації медичної політики, спрямованої на покращення якості та доступності медичних послуг для населення.

Роль держави у регулюванні медичної сфери є критичною для забезпечення якісної та ефективної охорони здоров'я населення. Управління медичними закладами та регулювання медичної сфери є складними завданнями, які вимагають комплексного підходу та узгоджених дій від державних органів.

Виклики та перспективи. Одним із основних викликів управління медичними закладами є постійна потреба у забезпеченні високої якості медичних послуг при обмежених ресурсах. Для цього необхідно постійно

вдосконалювати систему управління, впроваджувати ефективніші та інноваційні підходи до організації медичної діяльності.

Крім того, у сучасному світі відбуваються швидкі зміни в медичній сфері, пов'язані з розвитком нових технологій, змінами в демографічній ситуації та збільшенням потреб населення у спеціалізованих медичних послугах. Для ефективного реагування на ці виклики необхідно постійно модернізувати систему охорони здоров'я та удосконалювати механізми державного управління в цій сфері.

Охорона здоров'я є однією з найважливіших сфер публічного адміністрування, яка впливає на благополуччя та якість життя нації. Управління медичними закладами та регулювання медичної сфери є складними завданнями, які вимагають ефективного управлінського підходу та системної роботи державних органів. Розв'язання цих завдань потребує співпраці між державою, медичними установами та громадськістю з метою забезпечення найвищого рівня медичної допомоги для всього населення.

Соціальний захист. Соціальний захист є важливою складовою суспільства, що забезпечує захист та підтримку громадян у складних життєвих ситуаціях. Розглянемо соціальні програми та їх адміністрування, а також роль держави у забезпеченні соціального захисту громадян.

Соціальні програми та їх адміністрування. Соціальні програми є механізмами, за допомогою яких держава забезпечує різноманітні форми соціального захисту своїх громадян. Ці програми можуть включати в себе допомогу у безробітті, пенсії, медичне страхування, допомогу сім'ям у складних життєвих ситуаціях та інші види підтримки.

Адміністрування соціальних програм включає в себе планування, організацію, виконання та контроль за їхнім виконанням. Державні органи відповідають за розробку та впровадження соціальних програм, встановлення критеріїв отримання соціальної допомоги, а також надання підтримки та контролю за їхнім функціонуванням.

Роль держави у забезпеченні соціального захисту громадян. Держава відіграє ключову роль у забезпеченні соціального захисту громадян через реалізацію соціальних програм та ініціатив. Ця роль полягає в:

Розробці соціальної політики. Формулюванні стратегій та програм соціального захисту, спрямованих на забезпечення соціальної справедливості та підтримку тих, хто потребує допомоги.

Фінансуванні соціальних програм. Виділенні бюджетних коштів на реалізацію соціальних програм та забезпечення фінансової підтримки громадянам, які перебувають у складних життєвих ситуаціях.

Контролі та моніторингу. Здійсненні контролю та моніторингу за реалізацією соціальних програм, виявленні та усуненні недоліків у їхній діяльності.

Підтримці інфраструктури соціального захисту. Забезпеченні належної інфраструктури для надання соціальних послуг, такої як медичні заклади, центри зайнятості, соціальні служби тощо.

Роль держави у забезпеченні соціального захисту громадян є вирішальною для забезпечення соціальної справедливості та стабільності в суспільстві. Правильно сплановані та реалізовані соціальні програми допомагають зменшувати соціальну нерівність та підтримувати тих, хто перебуває у вразливому становищі.

Економіка. Економіка є однією з ключових сфер суспільства, яка визначає його розвиток, стабільність та процвітання. У цій лекції ми розглянемо регулювання економічної діяльності державою та публічне адміністрування у сфері підприємництва та фінансів.

Регулювання економічної діяльності державою. Регулювання економічної діяльності державою є важливим механізмом забезпечення стабільності та ефективності економічного розвитку. Це включає в себе:

Макроекономічне регулювання. Контроль за загальними економічними процесами, такими як інфляція, безробіття, валютні курси та інші макроекономічні показники. Це досягається за допомогою фіскальної та

монетарної політики, податкових та бюджетних заходів, а також діяльності центрального банку.

Мікроекономічне регулювання. Регулювання конкретних секторів економіки, ринків товарів та послуг, застосування антимонопольних заходів, стимулювання інвестицій та інновацій.

Соціальне регулювання. Забезпечення соціальної справедливості та рівності шляхом впровадження соціальних програм, допомоги у боротьбі з бідністю та соціальною нерівністю.

Публічне управління та адміністрування у сфері підприємництва та фінансів. Публічне адміністрування у сфері підприємництва та фінансів спрямоване на створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу та фінансової стабільності. Це включає в себе:

Підтримку підприємництва. Надання підтримки та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, сприяння інноваціям та підприємницькій активності.

Регулювання фінансового сектору. Контроль за діяльністю банків, фінансових установ та фондових ринків з метою забезпечення фінансової стабільності та захисту інвесторів.

Податкова політика. Встановлення податкових ставок та режимів оподаткування, спрямованих на забезпечення збалансованості між інтересами бізнесу та суспільства, а також збирання податків для забезпечення фінансових потреб держави.

Регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Управління міжнародною торгівлею, залежності від зовнішніх фінансових джерел та зовнішньої економічної політики.

Стимулювання інвестиційної активності. Створення сприятливих умов для інвестування, розвитку фінансових ринків та підтримки інвестиційних проектів.

Публічне управління та адміністрування у сфері підприємництва та фінансів відіграє важливу роль у формуванні економічної політики та

забезпеченні стійкого економічного зростання. Ефективне управління цими процесами дозволяє державі забезпечувати економічну стабільність та сприяти розвитку підприємництва, що сприяє загальному процвітанню суспільства.

Регулювання економічних відносин. Одним із ключових аспектів публічного адміністрування в економіці є регулювання економічних відносин. Це охоплює встановлення правил та норм, які контролюють діяльність підприємств, ринків та інших учасників економічного процесу. Регулювання може включати в себе такі аспекти:

Антимонopolна політика. Забезпечення конкурентної середовища, уникнення монополізації ринків та захист інтересів споживачів шляхом прийняття антимонопольного законодавства та контролю за його дотриманням.

Торговельна політика. Регулювання міжнародної торгівлі шляхом укладання та виконання торговельних угод, встановлення митних тарифів та інших обмежень.

Фінансове регулювання. Контроль за діяльністю фінансових установ, таких як банки та інвестиційні компанії, з метою забезпечення фінансової стабільності та захисту інвесторів.

Регулювання праці та соціального захисту. Встановлення правил щодо умов праці, оплати праці, соціального страхування та інших аспектів соціального захисту працівників.

Екологічне регулювання. Контроль за використанням природних ресурсів та впливом економічної діяльності на довкілля шляхом введення екологічних норм та стандартів.

Управління сферою підприємництва та фінансів є важливим аспектом публічного адміністрування, оскільки ці галузі визначають економічний розвиток країни та її конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Сюди входять:

Створення сприятливого бізнес-середовища. Виконання заходів для спрощення процедур реєстрації бізнесу, ліцензування та регулювання діяльності підприємств з метою повернення інвестицій та розвитку підприємницької ініціативи.

Фінансова політика. Встановлення стратегій та заходів щодо розвитку фінансової системи, контроль за банківською діяльністю та фінансовою стабільністю.

Підтримка малого та середнього бізнесу. Розроблення програм та інструментів для підтримки малих та середніх підприємств, таких як кредитування, консультування та доступ до ринків.

Ці аспекти публічного адміністрування в економіці мають вирішальне значення для стійкого економічного зростання та розвитку суспільства. Розуміння та ефективне управління цими процесами дозволяють державі досягати своїх стратегічних цілей та забезпечувати високий рівень життя для своїх громадян.

13.3. Системи публічного управління в різних країнах

Публічне адміністрування в кожній країні має свої особливості, які визначаються історичними, культурними, політичними та економічними умовами. Проведення порівняльного аналізу дозволяє виявити схожі та відмінні риси систем управління та визначити найкращі практики.

Приклади країн, що вивчаються:

Сполучені Штати Америки. Федеральна система управління з розділеними повноваженнями між федеральним та регіональними рівнями влади.

Норвегія. Парламентська монархія з високим рівнем соціальної держави та активною громадянською участю у прийнятті рішень.

Сінгапур. Авторитарна демократія з акцентом на ефективному управлінні, інноваціях та боротьбі з корупцією.

Кейси з реального життя

Кейс 1. Ефективне управління спортивними закладами в Нідерландах. У Нідерландах існує добре розвинена система управління спортивними закладами, яка поєднує публічний та приватний сектори. Громадські та комерційні заклади співпрацюють для забезпечення доступу до спортивних послуг населенню, а державні органи відповідають за регулювання та надання фінансової підтримки.

Кейс 2. Управління фізичною культурою в Японії. У Японії високий рівень фізичної культури пов'язаний із системою виховання та спортивними клубами. Державні програми сприяють розвитку спортивної інфраструктури та підтримці масових спортивних заходів, що сприяє здоровому способу життя населення.

Ці кейси вказують на те, як ефективне управління може позитивно впливати на розвиток фізичної культури і спорту в різних країнах.

Кейс 3. Управління спортивною інфраструктурою в Швеції. Швеція відома своєю високою якістю життя та активним спортивним способом життя. Це великою мірою забезпечується дієвим управлінням спортивною інфраструктурою. У країні існує розгалужена мережа спортивних об'єктів, таких як стадіони, спортивні зали, басейни та спортивні майданчики, які підтримуються державними та муніципальними органами. Це забезпечує доступність спортивних занять для населення будь-якого віку та соціального статусу.

Кейс 4. Менеджмент спортивних подій у Великобританії. Велика Британія є однією з провідних країн у веденні спортивних подій на міжнародному рівні. Країна активно залучається до організації та проведення таких заходів, як Олімпійські ігри, чемпіонати світу з різних видів спорту тощо. Управління такими подіями вимагає координації зусиль різних

державних та приватних структур, а також ефективного планування, фінансового управління та безпеки.

Ці кейси демонструють різноманітність підходів до управління фізичною культурою і спортом у різних країнах. Крім того, вони підкреслюють важливість публічного адміністрування у створенні та підтримці сприятливого середовища для розвитку спорту та забезпеченні його доступності для всього суспільства.

Публічне адміністрування відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування суспільства та досягнення його стратегічних цілей. Вдосконалення системи публічного адміністрування є важливим завданням, оскільки воно сприяє:

Ефективності та результативності. Оптимізації процесів управління, зменшенню бюрократичних перешкод та підвищенню якості надання публічних послуг.

Прозорості та відкритості. Забезпеченню доступу громадськості до інформації про діяльність державних органів та відповідального ведення державного управління.

Легітимності та довіри громадян. Зміцненню довіри громадян до владних структур та підвищенню легітимності владних рішень.

Сталого розвитку. Впровадженню стратегічних ініціатив та політик, спрямованих на забезпечення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку.

Подальші дослідження у галузі публічного адміністрування мають велике значення для розвитку суспільства та підвищення ефективності державного управління. Вони дозволяють:

Ідентифікувати проблеми та виявляти найкращі практики. Дослідження дозволяють виявляти недоліки та проблеми у системі публічного адміністрування та розробляти рекомендації для їх вирішення. Також вони допомагають виявляти найкращі практики з управління та впроваджувати їх в інші країни чи регіони.

Підвищувати якість управління. Аналіз результатів досліджень дозволяє удосконалювати стратегії та методи управління, спрямовані на підвищення ефективності та результативності діяльності державних структур.

Стимулювати інновації та розвиток. Дослідження є джерелом нових ідей та концепцій у сфері публічного адміністрування, які сприяють інноваційному розвитку суспільства.

Питання для самоконтролю знань

1. Які аспекти визначають особливість публічного адміністрування?
2. Яка роль публічного адміністрування в сучасному суспільстві?
3. Які основні принципи публічного адміністрування?
4. Що означає публічне адміністрування в сферах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту?
5. Як держава впливає на організацію та управління освітніми закладами?
6. Які принципи публічного адміністрування визначаються в освіті?
7. Які аспекти управління медичними закладами регулює держава?
8. Як визначається система охорони здоров'я в державі?
9. Які соціальні програми адмініструються державою?
10. Яка роль держави у забезпеченні соціального захисту громадян?
11. Як держава регулює економічну діяльність?
12. Які аспекти публічного адміністрування визначаються в економіці?
13. Які принципи регулювання зовнішньоекономічних зв'язків застосовуються державою?
14. Що включає управління фінансовими ринками державою?
15. Як держава підтримує мале та середнє підприємництво?
16. Які особливості управління фізичною культурою та спортом відзначаються в різних країнах?

17. Які принципи управління спортивними закладами визначаються в деяких країнах?
18. Як впливає публічне адміністрування на розвиток фізичної культури та спорту?
19. Які можуть бути наслідки ефективного або неефективного публічного адміністрування в окремих сферах?
20. Які можливі шляхи поліпшення системи публічного адміністрування для досягнення кращих результатів у суспільних відносинах?
21. Які основні проблеми або виклики стикаються при впровадженні публічного адміністрування в окремі сфери?
22. Які можуть бути різноманітні підходи до управління освітніми закладами у різних країнах?
23. Які стратегії використовуються для забезпечення доступності та якості освіти в різних регіонах світу?
24. Які основні принципи керівництва державою у сфері охорони здоров'я?
25. Як держава реагує на здоров'я нації та проблеми громадського здоров'я?
26. Які соціальні програми найбільш ефективно підтримуються державою у вирішенні проблем соціального захисту?
27. Які можуть бути причини недостатнього ефективного управління в сфері соціального захисту?
28. Як держава може сприяти стабільному економічному розвитку через регулювання економічної діяльності?
29. Які можуть бути наслідки некоректного регулювання економіки державою?
30. Як управління підприємствами та фінансовими установами може впливати на економічний розвиток країни?
31. Які стратегії ефективного управління спортивними закладами можуть сприяти розвитку спорту в країні?

32. Як держава сприяє фінансуванню та розвитку спортивної інфраструктури?

33. Які соціальні та економічні переваги приносить розвиток фізичної культури та спорту в суспільстві?

34. Які можуть бути перешкоди перед впровадженням ефективного публічного адміністрування в різних сферах суспільства?

35. Які можливі шляхи вирішення проблем та покращення системи публічного адміністрування в окремих сферах?

Теми рефератів

1. Роль держави в управлінні освітніми закладами: Аналіз впливу держави на організацію та функціонування освітніх закладів, визначення основних політик та програм у цій сфері.

2. Система охорони здоров'я та її управління: Дослідження структури системи охорони здоров'я, визначення ролі держави у регулюванні та координації медичної сфери.

3. Соціальний захист населення: програми та адміністрування: Аналіз соціальних програм, наданих державою для захисту населення, та оцінка їх ефективності.

4. Регулювання економічної діяльності: Вивчення ролі держави у регулюванні економічної сфери, включаючи фінансовий сектор, підприємництво та зовнішню торгівлю.

5. Управління спортивною інфраструктурою: Дослідження методів та стратегій управління спортивними закладами, включаючи стадіони, арени та спортивні комплекси.

6. Публічне адміністрування в сфері культури: Аналіз політик та програм управління культурними закладами та заходами, спрямованими на розвиток культурної сфери.

7. Управління туристичною галуззю: Дослідження ролі держави у розвитку та просуванні туристичної індустрії через регулювання та маркетингові стратегії.

8. Екологічне управління та охорона довкілля: Вивчення ролі держави у збереженні природних ресурсів та здійсненні контролю за дотриманням екологічних стандартів.

9. Управління в кризових ситуаціях та надзвичайних ситуаціях: Аналіз стратегій та механізмів державного управління під час кризових ситуацій, включаючи природні катастрофи та громадянські конфлікти.

10. Публічне адміністрування у сфері міжнародних відносин: Вивчення ролі держави у формуванні та втіленні зовнішньополітичних стратегій, включаючи дипломатичні відносини, торговельні угоди та участь у міжнародних організаціях.

Теми есе

1. Вплив публічного адміністрування на якість освіти: Аналіз ролі держави в організації та управлінні освітніми закладами та її вплив на якість освітнього процесу.

2. Виклики в управлінні системою охорони здоров'я: Розгляд основних проблем управління системою охорони здоров'я та можливих шляхів їх вирішення.

3. Соціальний захист населення у сучасному суспільстві: Аналіз соціальних програм та їхнього впливу на соціальний захист громадян.

4. Державне регулювання економічної діяльності: Дослідження ролі держави в економіці та її вплив на розвиток підприємництва та фінансових ринків.

5. Управління фізичною культурою та спортом: Розгляд важливості публічного адміністрування у сфері спорту та його вплив на здоров'я та фізичний розвиток населення.

6. Культурне управління та розвиток: Аналіз ролі держави в забезпеченні розвитку культурних інституцій та подальшого розвитку культурної сфери.

7. Ефективність публічного адміністрування у сфері екології: Дослідження заходів, які приймаються державними органами для збереження довкілля та зменшення негативного впливу на природу.

8. Роль держави у розвитку туристичної галузі: Аналіз стратегій та програм, спрямованих на розвиток туризму та просування туристичних послуг на міжнародному рівні.

9. Управління міжнародними відносинами: Розгляд ролі публічного адміністрування в формуванні та втіленні зовнішньої політики країни та її участі в міжнародних організаціях.

10. Виклики та можливості управління в кризових ситуаціях: Аналіз стратегій та методів управління державою в умовах кризи, включаючи епідемії, природні катастрофи та економічні кризи.

Тестові завдання

Тест 1. Роль держави в управлінні освітніми закладами

Яка роль держави в управлінні освітніми закладами?

- a) Власник
- b) Регулятор
- c) Фінансувальник
- d) Усі відповіді вірні

Що включає управління освітніми закладами?

- a) Визначення освітніх програм
- b) Кадрове забезпечення
- c) Забезпечення доступності освіти
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 2. Система охорони здоров'я та її управління

Яка головна мета системи охорони здоров'я?

- a) Забезпечення прибутковості
- b) Забезпечення якісної медичної допомоги населенню
- c) Забезпечення державного контролю
- d) Усі відповіді вірні

Що включає управління системою охорони здоров'я?

- a) Фінансування медичних закладів
- b) Організація медичного персоналу
- c) Регулювання медичних послуг
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 3. Соціальний захист населення

Що означає соціальний захист населення?

- a) Захист від екологічних катастроф
- b) Захист від соціальної дискримінації
- c) Захист від економічної нестабільності
- d) Усі відповіді вірні

Які програми можуть бути частиною соціального захисту?

- a) Пенсійні програми
- b) Медичні страховки
- c) Соціальні допомоги
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 4. Державне регулювання економічної діяльності

Яка роль держави в регулюванні економічної діяльності?

- a) Забезпечення конкуренції

- b) Захист прав споживачів
- c) Забезпечення стабільності економіки
- d) Усі відповіді вірні

Що включає управління підприємництвом та фінансовими ринками?

- a) Регулювання цін
- b) Фінансовий контроль
- c) Стимулювання інновацій
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 5. Управління фізичною культурою та спортом

Яка роль публічного адміністрування в розвитку фізичної культури та спорту?

- a) Забезпечення безпеки на стадіонах
- b) Організація спортивних заходів
- c) Сприяння розвитку спортивної інфраструктури
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління фізичною культурою та спортом?

- a) Фінансове забезпечення спорту
- b) Розвиток спортивних шкіл
- c) Забезпечення доступності спортивних заходів
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 6. Культурне управління та розвиток

Яка роль публічного адміністрування в культурному розвитку?

- a) Фінансування культурних проєктів
- b) Збереження культурної спадщини
- c) Продаж мистецьких творів
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління культурними закладами?

- a) Організація культурних заходів
- b) Забезпечення доступності культурних послуг
- c) Захист авторських прав
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 7. Екологічне управління та охорона довкілля

Яка роль держави в охороні довкілля?

- a) Забезпечення безпеки природних ресурсів
- b) Регулювання викидів шкідливих речовин
- c) Продаж лісових ділянок
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління екологією та охороною довкілля?

- a) Контроль за викидами промислових підприємств
- b) Відновлення екосистем
- c) Захист тваринного світу
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 8. Управління туристичною галуззю

Яка роль держави в розвитку туризму?

- a) Приваблення туристів
- b) Збереження культурної спадщини
- c) Регулювання туристичної індустрії
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління туристичною галуззю?

- a) Промоція туристичних об'єктів
- b) Забезпечення безпеки туристів
- c) Розвиток готельного бізнесу

d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 9. Управління в кризових ситуаціях та надзвичайних ситуаціях

Яка роль держави в управлінні кризовими ситуаціями?

a) Забезпечення безпеки населення

b) Надання гуманітарної допомоги

c) Збереження інфраструктури

d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в кризових ситуаціях?

a) Евакуація населення

b) Подолання наслідків природних катастроф

c) Забезпечення медичної допомоги

d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 10. Публічне адміністрування у сфері міжнародних відносин

Яка роль держави в управлінні міжнародними відносинами?

a) Формування зовнішньої політики

b) Участь у міжнародних організаціях

c) Підтримка дипломатичних відносин

d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в міжнародних відносинах?

a) Участь у міжнародних переговорах

b) Захист інтересів країни за кордоном

c) Підтримка міжнародного миру та безпеки

d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 11. Публічне адміністрування в сфері транспорту

Яка роль держави в управлінні транспортною системою?

- a) Регулювання тарифів
- b) Забезпечення безпеки дорожнього руху
- c) Розвиток транспортної інфраструктури
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в транспортній сфері?

- a) Планування маршрутів
- b) Забезпечення регулярності та пунктуальності перевезень
- c) Організація пасажирських перевезень
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 12. Публічне адміністрування в сфері торгівлі

Яка роль держави в управлінні сферою торгівлі?

- a) Регулювання торговельних відносин
- b) Підтримка експортно-імпортних операцій
- c) Контроль за якістю товарів
- d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в торговельній сфері?

- a) Здійснення митного контролю
- b) Проведення рекламних кампаній
- c) Захист прав споживачів
- d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 13. Публічне адміністрування в сфері комунікацій

Яка роль держави в управлінні сферою комунікацій?

- a) Регулювання медійного простору
- b) Забезпечення доступу до інформації

с) Підтримка телекомунікаційної інфраструктури

d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в сфері комунікацій?

a) Регулювання інтернет-провайдерів

b) Контроль за змістом медійного контенту

с) Захист прав на інтелектуальну власність

d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Тест 14. Публічне адміністрування в сфері житлово-комунального господарства

Яка роль держави в управлінні житлово-комунальним господарством?

a) Забезпечення доступності житла

b) Регулювання тарифів на комунальні послуги

с) Підтримка будівельної сфери

d) Усі відповіді вірні

Які завдання входять до управління в житлово-комунальному господарстві?

a) Проведення ремонтних робіт у місті

b) Забезпечення безпеки газопостачання

с) Вивезення та переробка сміття

d) Усі відповіді вірні

Відповіді 1. – d); 2 – d).

Словник термінів

Термін	Визначення
Державна політика	Сукупність заходів, які приймаються державою для досягнення певних соціальних цілей.
Економічне управління	Управління економічними процесами у державі або підприємстві.
Культурне управління	Система управління культурними ресурсами та програмами.

Міжнародні відносини	Взаємодія між державами у міжнародній арені з метою досягнення спільних цілей.
Охорона здоров'я	Система заходів, спрямованих на збереження та поліпшення здоров'я населення.
Освіта	Система надання знань та навичок у навчальних закладах.
Підприємництво	Діяльність щодо створення та управління бізнесом або підприємством.
Соціальний захист	Забезпечення соціальної допомоги та підтримки для вразливих груп населення.
Соціальні програми	Програми державної допомоги, спрямовані на вирішення соціальних проблем.
Транспортна система	Інфраструктура та організація транспортних засобів у межах країни або регіону.

Практичні завдання

1. Аналіз державної політики в сфері освіти: Оберіть країну та проаналізуйте її державну політику в сфері освіти. Дослідіть, як вона регулюється, фінансується, і які основні принципи лежать в основі її управління.

2. Оцінка ефективності медичних закладів: Проведіть дослідження ефективності роботи медичного закладу у вашому місті або регіоні. Оцініть якість наданих послуг, доступність для населення, та ефективність управління.

3. Аналіз соціальних програм: Оберіть певну соціальну програму (наприклад, програма допомоги малозабезпеченим сім'ям) та проведіть аналіз її ефективності. Визначте, наскільки вона відповідає потребам цільової аудиторії та як може бути поліпшена.

4. Створення стратегії розвитку місцевого туризму: Розробіть стратегію розвитку туризму для вашого регіону або міста. Врахуйте розвиток інфраструктури, підвищення привабливості для туристів та економічний вплив на місцеву громаду.

5. Підготовка програми спортивного заходу: Організуйте спортивний захід (наприклад, турнір з футболу або масовий забіг) для місцевої

громади. Розробіть програму події, включаючи реєстрацію учасників, розклад матчів та забезпечення безпеки.

6. Розробка екологічної програми: Розробіть екологічну програму для вашої школи, університету або робочого місця. Визначте конкретні кроки щодо зменшення викидів в атмосферу, енергоефективності та утилізації відходів.

7. Планування та управління культурним заходом: Проведіть планування та організацію культурного заходу у вашому місті (наприклад, фестиваль мистецтв або концерт). Врахуйте вибір локації, програму заходу, та просування події.

8. Розробка плану відновлення після кризи: Розробіть план відновлення для вашого регіону після натуральної катастрофи або економічної кризи. Врахуйте реконструкцію інфраструктури, надання допомоги постраждалим та відновлення економіки.

9. Аналіз зовнішньополітичної діяльності країни: Проведіть аналіз зовнішньополітичної діяльності обраної країни. Вивчіть її дипломатичні зусилля, участь у міжнародних організаціях та вплив на міжнародну сцену.

10. Створення та реалізація проекту в сфері комунікацій: Розробіть проект з підвищення обізнаності про певну суспільну проблему або ініціативу. Використовуйте різноманітні комунікаційні канали, такі як соціальні мережі, ЗМІ та громадські заходи.

ТЕМА 14**РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

14.1 Значення теми для публічного адміністрування

14.2 Результативність та ефективність в публічному адмініструванні

14.3 Відповідальність у публічному адмініструванні

14.4 Практичні приклади та кейси

Питання для самоконтролю знань

14.1 Значення теми для публічного адміністрування

Публічне адміністрування - це ключовий елемент функціонування будь-якої держави. Воно відповідає за розробку та виконання політики, забезпечення громадських послуг, управління ресурсами та вирішення соціальних проблем. Результативність, ефективність та відповідальність є основними аспектами, які визначають успішність публічного адміністрування.

Значення теми полягає в тому, що вона допомагає розуміти, як державні структури функціонують, як їхні дії впливають на суспільство та як можна покращити їхню діяльність. Розуміння концепцій результативності, ефективності та відповідальності допомагає управляти державними ресурсами більш ефективно та досягати кращих результатів для суспільства в цілому.

Результативність - це поняття, яке визначається як ступінь досягнення мети або досягнення певного результату. У контексті публічного адміністрування результативність вказує на ефективність використання ресурсів та досягнення поставлених цілей та завдань державних органів.

Ефективність - це інша важлива концепція, що визначається як здатність до досягнення максимального результату при мінімальному використанні ресурсів. У контексті публічного адміністрування ефективність означає

оптимальне використання фінансових, людських та інших ресурсів для досягнення мети.

14.2 Результативність та ефективність в публічному адмініструванні

Результативність у публічному адмініструванні означає здатність державних органів та установ до досягнення поставлених цілей та завдань. Це вимірюється на основі відповідності результатів до очікуваних показників і відображає, наскільки ефективно використовуються ресурси для досягнення конкретних цілей.

Результативність публічного адміністрування залежить від різних чинників, включаючи:

- Якість управління та лідерство.
- Ефективність використання ресурсів, таких як фінанси, персонал та інші матеріальні та людські ресурси.
- Стратегічне планування та моніторинг виконання цілей і завдань.
- Співпраця між державними органами та стейкхолдерами.
- Рівень відкритості та доступності інформації.

Методи оцінки результативності. Для оцінки результативності публічного адміністрування використовуються різні методи, включаючи:

Використання ключових показників ефективності.

Проведення аудитів та ревізій діяльності державних органів.

Опитування та опитувальники громадської думки.

Застосування методів SWOT-аналізу (аналізу сильних сторін, слабких сторін, можливостей та загроз).

Ефективність в публічному адмініструванні описується як здатність досягнення максимальних результатів при оптимальному використанні ресурсів. Вона визначає, наскільки дієво державні органи та установи

використовують свої ресурси для досягнення поставлених цілей та вирішення завдань.

Ключові складові ефективного управління. Для досягнення ефективного управління в публічному адмініструванні важливо враховувати такі аспекти:

Якісне стратегічне планування, яке враховує потреби суспільства та сприяє досягненню мети.

Ефективне використання ресурсів, включаючи фінансові, людські та інші ресурси.

Чітка організаційна структура та розподіл відповідальності.

Механізми моніторингу та оцінки результатів діяльності.

Сприяння інноваціям та постійному покращенню.

Оцінка ефективності в адміністративній діяльності. Оцінка ефективності в адміністративній діяльності виконується за допомогою різних методів, включаючи:

Визначення показників ефективності та їх моніторинг.

Аналіз результатів роботи державних органів та установ.

Проведення аналізу витрат та результатів (Cost-Benefit Analysis).

Застосування балансової оцінки ризиків та можливостей.

14.3 Відповідальність у публічному адмініструванні

Відповідальність у публічному адмініструванні визначається як обов'язок та зобов'язання державних органів та посадових осіб перед суспільством, законом та іншими органами влади. Це включає в себе прийняття відповідних рішень, виконання законів і положень, а також прийняття відповідальності за свої дії та рішення.

Види відповідальності в адміністративній сфері. У публічному адмініструванні існують різні види відповідальності, включаючи:

Правова відповідальність: Обов'язок дотримуватися законів та юридичних норм.

Політична відповідальність: Відповідальність перед суспільством та виборцями за прийняття політичних рішень.

Адміністративна відповідальність: Відповідальність за виконання посадових обов'язків та забезпечення ефективного функціонування органів влади.

Механізми забезпечення відповідальності. Для забезпечення відповідальності в публічному адмініструванні використовуються різні механізми, такі як:

Система правових норм та стандартів.

Механізми контролю та нагляду з боку інших гілок влади, громадських організацій та ЗМІ.

Механізми демократичного контролю, такі як вибори та публічне обговорення рішень.

14.4 Практичні приклади та кейси

Кейси з реального життя, які ілюструють концепції результативності, ефективності та відповідальності:

Кейс "Зниження рівня безробіття": Адміністрація міста Х запроваджує програму зі стимулювання зайнятості, в результаті чого протягом року вдалося знизити рівень безробіття на 15%. Цей кейс ілюструє результативність управління в контексті досягнення конкретної цілі.

Кейс "Оптимізація бюджету міської ради": Міська рада вирішує зменшити витрати бюджету шляхом оптимізації програм та проєктів. Як результат, вдається зберегти значну суму коштів без втрати якості надання послуг. Цей кейс демонструє ефективне використання ресурсів.

Аналіз прикладів із застосуванням теоретичних знань. Аналіз цих кейсів дозволить студентам застосувати отримані теоретичні знання про результативність, ефективність та відповідальність у публічному адмініструванні до реальних ситуацій. Студенти зможуть оцінити, яким чином адміністративні дії та рішення впливають на соціально-економічний розвиток та як їх можна оптимізувати для досягнення кращих результатів.

У цій темі розглянуто ключові концепції результативності, ефективності та відповідальності в публічному адмініструванні. Визначено терміни, їх значення та вплив на функціонування державних органів та установ.

Розглянуто чинники, що впливають на результативність, ключові складові ефективного управління та механізми забезпечення відповідальності в адміністративній сфері. Крім того, ми проаналізували практичні приклади та кейси, які ілюструють ці концепції на практиці.

Значення теми для практики та подальшого вивчення. Розуміння та застосування концепцій результативності, ефективності та відповідальності має велике значення для практики у сфері публічного адміністрування. Ці знання допоможуть управляти державними ресурсами більш ефективно, досягати кращих результатів для суспільства та забезпечувати відповідальну та прозору діяльність владних структур.

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке результативність у публічному адмініструванні?
2. Які фактори впливають на результативність державних органів та установ?
3. Які методи можна використовувати для оцінки результативності в публічному адмініструванні?
4. Що означає ефективність у контексті публічного адміністрування?
5. Які ключові складові ефективного управління в публічному секторі?
6. Які види відповідальності існують у публічному адмініструванні?

7. Які механізми забезпечують відповідальність в адміністративній сфері?
8. Які приклади можуть ілюструвати концепцію результативності у діяльності державних органів?
9. Які фактори можуть призвести до неефективного управління в публічному секторі?
10. Які показники можуть бути використані для вимірювання ефективності діяльності публічних органів?
11. Які можливі наслідки несвоєчасного виявлення відповідальності у публічному адмініструванні?
12. Які механізми можуть допомогти підвищити результативність діяльності державних органів?
13. Які стратегічні кроки можуть бути прийняті для покращення ефективності в публічному адмініструванні?
14. Які можливі наслідки відсутності відповідальності у публічному секторі?
15. Які ризики можуть виникнути внаслідок неефективного управління ресурсами в державних органах?
16. Які аспекти потрібно враховувати при визначенні стратегічних цілей для публічного адміністрування?
17. Які переваги може мати впровадження системи відповідальності в діяльності державних органів?
18. Які можливі способи підвищення результативності в управлінні публічними фінансами?
19. Як визначити ефективність діяльності державних органів у сфері надання громадських послуг?
20. Які можливі шляхи удосконалення системи відповідальності у публічному адмініструванні?

Теми рефератів

1. "Аналіз концепції результативності в публічному адмініструванні: визначення, методи оцінки та вплив на державну політику".
2. "Ефективність управління державними ресурсами: стратегії оптимізації та підвищення продуктивності".
3. "Відповідальність державних органів перед суспільством: аналіз механізмів забезпечення відповідальності в публічному адмініструванні".
4. "Роль результативності та ефективності у підвищенні якості громадських послуг: приклади та аспекти вдосконалення".
5. "Вплив ефективного управління на економічний розвиток країни: аналіз кейсів з публічного адміністрування".
6. "Інструменти оцінки результативності діяльності державних органів: застосування та перспективи розвитку".
7. "Ефективність управління фінансовими ресурсами держави: проблеми та можливі шляхи вирішення".
8. "Відповідальність посадових осіб у публічному адмініструванні: аналіз правового аспекту та вплив на політичну ситуацію".
9. "Забезпечення транспарентності та відкритості у діяльності державних органів як основний аспект відповідальності".
10. "Стратегії покращення результативності публічного адміністрування в умовах сучасного соціально-економічного розвитку: виклики та перспективи".

Тем есе

1. "Вплив результативності на формування та реалізацію державної політики: аналіз ключових аспектів".
2. "Ефективне управління ресурсами як основний фактор ефективності діяльності державних органів: переваги та виклики".

3. "Роль механізмів відповідальності у формуванні довіри громадян до влади: досвід та перспективи".
4. "Стратегії забезпечення результативності та ефективності в управлінні громадськими справами: вивчення найкращих практик".
5. "Використання методів оцінки результативності для удосконалення діяльності державних органів: аналіз переваг та недоліків".
6. "Ефективне управління фінансовими ресурсами в публічному секторі: виклики та можливі стратегії".
7. "Відповідальність посадових осіб у державному управлінні: аналіз механізмів визначення та реалізації відповідальності".
8. "Інновації у публічному адмініструванні як засіб підвищення результативності та ефективності діяльності державних структур".
9. "Вплив ефективного управління на соціально-економічний розвиток країни: аспекти та приклади".
10. "Механізми забезпечення відповідальності у публічному адмініструванні: аналіз основних методів та їх вплив на діяльність владних структур".

Тестові завдання

Тест 1

Що означає термін "результативність" у публічному адмініструванні? а) Відповідність роботи державних органів законам. б) Здатність досягати максимальних результатів при мінімальному використанні ресурсів. в) Оцінка якості надання громадських послуг.

Що включає в себе ефективне управління в публічному адмініструванні? а) Максимізація витрат. б) Оптимізація використання ресурсів для досягнення цілей. в) Розширення бюджету.

Які види відповідальності існують у публічному адмініструванні? а) Політична, культурна, технологічна. б) Правова, політична, адміністративна. в) Економічна, соціальна, екологічна.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Тест 2

Що визначає ефективність в публічному адмініструванні? а) Кількість витрачених ресурсів. б) Співвідношення досягнутих результатів до використаних ресурсів. в) Політична активність уряду.

Які механізми забезпечують відповідальність у публічному адмініструванні? а) Політична дискусія. б) Правові норми, контроль і звітність. в) Внутрішня мотивація працівників.

Що відображає показник ефективності в адміністративній діяльності? а) Швидкість вирішення питань. б) Відношення вартості послуг до їх якості. в) Кількість працівників у державних установах.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Тест 3

Що є основним показником ефективності в управлінні ресурсами в публічному секторі? а) Мінімізація витрат. б) Забезпечення максимальних результатів при використанні ресурсів. в) Розширення бюджету.

Які складові входять до поняття "відповідальність" у публічному адмініструванні? а) Лояльність до влади. б) Відданість роботі. в) Обов'язки перед суспільством та законом.

Яка основна мета впровадження механізмів відповідальності в адміністративній діяльності? а) Зниження ефективності. б) Забезпечення виправлення помилок та покращення діяльності. в) Стимулювання корупції.

Відповіді: 1 - б, 2 - в, 3 - б.

Тест 4

Що включає в себе поняття "результативність" у публічному адмініструванні? а) Здатність досягнення максимальних результатів при

мінімальному використанні ресурсів. б) Відповідність діяльності законодавчим актам. в) Якість надання громадських послуг.

Що вважається ключовим елементом ефективного управління в публічному секторі? а) Максимізація витрат. б) Оптимізація використання ресурсів для досягнення цілей. в) Розширення бюджету.

Які аспекти входять до поняття "відповідальність" у публічному адмініструванні? а) Лояльність до влади. б) Обов'язки перед суспільством та законом. в) Відданість роботі.

Відповіді: 1 - а, 2 - б, 3 - б.

Тест 5

Що визначає ефективність в публічному адмініструванні? а) Кількість витрачених ресурсів. б) Співвідношення досягнутих результатів до використаних ресурсів. в) Політична активність уряду.

Які механізми забезпечують відповідальність у публічному адмініструванні? а) Політична дискусія. б) Правові норми, контроль і звітність. в) Внутрішня мотивація працівників.

Що відображає показник ефективності в адміністративній діяльності? а) Швидкість вирішення питань. б) Відношення вартості послуг до їх якості. в) Кількість працівників у державних установах.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Тест 6

Що є основним показником ефективності в управлінні ресурсами в публічному секторі? а) Мінімізація витрат. б) Забезпечення максимальних результатів при використанні ресурсів. в) Розширення бюджету.

Які складові входять до поняття "відповідальність" у публічному адмініструванні? а) Лояльність до влади. б) Відданість роботі. в) Обов'язки перед суспільством та законом.

Яка основна мета впровадження механізмів відповідальності в адміністративній діяльності? а) Зниження ефективності. б) Забезпечення виправлення помилок та покращення діяльності. в) Стимулювання корупції.

Відповіді: 1 - б, 2 - в, 3 - б.

Тест 7

Що означає поняття "результативність" в контексті публічного адміністрування? а) Міра ефективності управління ресурсами. б) Досягнення поставлених цілей та завдань. в) Оптимізація витрат бюджетних коштів.

Які чинники впливають на результативність державних органів? а) Тільки фінансові ресурси. б) Законодавство та політична ситуація. в) Кількість працівників у державних установах.

Який з методів оцінки результативності найбільш ефективний? а) Аналіз фінансових звітів. б) Визначення показників досягнень та їх порівняння з цілями. в) Запитання працівників про їхню продуктивність.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Тест 8

Що вважається ключовим аспектом ефективного управління в публічному секторі? а) Мінімізація кількості персоналу. б) Оптимізація використання ресурсів для досягнення поставлених цілей. в) Забезпечення високого рівня оплати праці.

Які основні механізми забезпечують відповідальність у публічному адмініструванні? а) Внутрішній контроль та самооцінка. б) Конфіденційність та неконтрольованість. в) Відсутність відповідальності.

Яка роль відповідальності у публічному адмініструванні? а) Забезпечення безпеки влади. б) Покращення ефективності та якості діяльності державних органів. в) Стимулювання корупції.

Відповіді: 1 - б, 2 - а, 3 - б.

Тест 9

Які виміри ефективності в публічному адмініструванні можна виділити?

- а) Фінансовий, кадровий, технічний. б) Економічний, соціальний, екологічний. в) Політичний, культурний, адміністративний.

Які фактори можуть спричиняти неефективне управління в державних структурах? а) Недостатність коштів. б) Відсутність планування та стратегічного підходу. в) Висока кваліфікація персоналу.

Що є основними складовими концепції відповідальності у публічному адмініструванні? а) Стриманість та недоторканність посадових осіб. б) Правовість, об'єктивність та прозорість. в) Суворість та безкомпромісність.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Тест 10

Що включає в себе поняття "результативність" у публічному адмініструванні? а) Відповідність діяльності законодавству. б) Досягнення очікуваних результатів та цілей. в) Ефективне використання бюджетних коштів.

Які фактори впливають на результативність діяльності державних органів? а) Політична ситуація. б) Лише фінансові ресурси. в) Рівень корупції у країні.

Які види відповідальності існують у публічному адмініструванні? а) Економічна, соціальна, культурна. б) Політична, правова, адміністративна. в) Технологічна, інноваційна, стратегічна.

Відповіді: 1 - б, 2 - б, 3 - б.

Словник термінів

Термін	Опис
Адміністративна відповідальність	Відповідальність за дії та рішення, здійснені за адміністративними процедурами

Відповідальність	Обов'язок перед суспільством та законом за власні дії та рішення
Ефективність	Міра досягнення цілей та завдань при мінімальному використанні ресурсів
Оптимізація ресурсів	Ефективне використання ресурсів для досягнення максимальних результатів
Політична відповідальність	Відповідальність перед громадськістю та політичними органами влади
Публічне адміністрування	Управління державними ресурсами та виконання завдань держави
Правова відповідальність	Зобов'язання дотримуватися законів та нормативно-правових актів
Результативність	Спроможність досягати поставлених цілей та отримувати очікувані результати
Транспарентність	Прозорість та доступність інформації про діяльність державних органів
Фінансова ефективність	Вимірювання результатів діяльності за фінансовими показниками

Практичні завдання

1. Аналіз ефективності програми. Оберіть певну державну програму або проект і проведіть аналіз її ефективності. Оцініть, наскільки успішно вона досягла своїх цілей та чи були досягнуті очікувані результати.

2. Створення плану ефективності. Розробіть план заходів для забезпечення ефективності в державному підрозділі або організації. Включіть конкретні кроки та стратегії для досягнення поставлених цілей.

3. Підготовка звіту про відповідальність. Напишіть звіт про відповідальність за певний період роботи державного органу або посадової особи. Включіть інформацію про досягнення цілей, використання ресурсів та впровадження заходів для покращення діяльності.

4. Складання бюджету ефективності. Розробіть бюджет для програми чи проекту з урахуванням ефективного використання ресурсів. Визначте основні витрати та прибутки і розподіліть їх для досягнення найкращих результатів.

5. Оцінка транспарентності діяльності. Проаналізуйте рівень транспарентності в роботі певного державного органу або програми. Визначте,

наскільки доступна та зрозуміла інформація про їхню діяльність для громадськості.

6. Створення системи внутрішнього контролю. Розробіть систему внутрішнього контролю для підвищення ефективності роботи державного підрозділу. Включіть механізми моніторингу, оцінки та корекції діяльності.

7. Аудит ефективності управління ресурсами. Проведіть аудит ефективності управління ресурсами в державному підрозділі або організації. Визначте основні проблеми та запропонуйте заходи для їх вирішення.

8. Створення системи винагородження за результатами. Розробіть систему винагородження, яка стимулюватиме працівників до досягнення результатів та ефективної роботи в державному підрозділі або організації.

9. Оцінка політичної відповідальності. Проаналізуйте рівень політичної відповідальності державного органу або посадової особи за їхні дії та рішення. Визначте, як ця відповідальність впливає на їхню діяльність.

10. Розробка стратегії підвищення ефективності. Спільно з командою розробіть стратегію для підвищення ефективності державного органу або програми. Визначте ключові цілі та кроки для їх досягнення.

Рекомендовані джерела

1. Алексєєв В.М. Взаємовідносини держави і суспільства в Україні: управлінський аспект: монографія. Чернівці: Технодрук, 2010. 524 с.
2. Алексєєв В.М. Суспільство та держава: управлінські взаємовідносини: монографія. Чернівці: Технодрук, 2012. 344 с.
3. Бакуменко В.Д. Теоритичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. К.: Міленіум, 2003. 256 с.
4. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики: монографія. К.: Юридична думка, 2010. 653 с.
5. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. К.: Атлант ЮЕМСІ, 2007. 207 с.
6. Гаєвський Б., Гаєвська О. Конституційне забезпечення соціального управління. *Віче*. 2011. № 8. С. 8-10.
7. Гнибіденко І. Вплив світової фінансово-економічної кризи на соціальну сферу України. *Економіка України*. 2009. № 7. С. 64-73.
8. Горбенко Н.Є., Дмитренко М.Й., Кочума І.Ю. Політична економія: навч. посіб. К.: УБС НБУ, 2009. 408 с.
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Голос України*. 2003. 14 берез. № 49.
10. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / Рудич Ф.М., Балабан Р.В., Ганжуров Ю.С. та ін.]; Ф.М. Рудич (заг. ред.). К.: Парламентське вид-во, 2006. 412 с.
11. Демиденко В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні (у схемах): посіб. К.: КНТ, 2007. 440 с.
12. Денисюк М.В. Правовий механізм контролю громадянським суспільством діяльності органів державної влади. *Держава і право*. 2011. Вип. 53. С. 99-103.
13. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми

взаємодії: монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А. та ін.]; І.О. Кресіна (ред.). К.: Логос, 2007. 314 с.

14. Державне управління та державна служба: словник-довідник / уклад. О.Ю. Оболенський. К.: КНЕУ, 2005. 480 с.

15. Державне управління: навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; за ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.

16. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній, М.М. Іжа, Г.І. Арабаджи. О.: Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2009. 393 с.

17. Дегтяр А.О. Управлінські рішення в органах державної влади: монографія / А.О. Дегтяр, В.Ю. Степанов, С.В. Тарабан; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. А.О. Дегтяра. Х.: С.А.М, 2010. 275 с.

18. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія. Х.: ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. 236 с.

19. Дорошенко В. Деякі передумови та аспекти формування громадянського суспільства в Українській державі. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. № 3. С. 221-226.

20. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.

21. Єременко В. Соціальна економіка в концепції еволюції соціально-економічних систем. *Економіка України*. 2008. № 12. С. 19-28.

22. Єременко В.Г. Соціальна економіка. К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату, 2003. 351 с.

23. Закон України “Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки”. URL: Про засади державної антикор... | від 20.06.2022 № 2322-IX (rada.gov.ua)/

24. Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII “Про Антимонопольний

комітет України”. *Голос України* від 21.12.1993.

25. Закон України від 05.10.2000 № 2017-III “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”. *Урядовий кур'єр* від 07.11.2000.

26. Закон України від 16.12.1993 № 3723-XII “Про державну службу”. *Голос України* від 05.01.1994.

27. Закон України від 16.11.2000 № 2109-III “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам”. *Урядовий кур'єр* від 19.12.2000 - № 236.

28. Закон України від 01.06.2000 № 1768-III “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям”. *Урядовий кур'єр* від 06.07.2000.

29. Закон України від 07.04.2011 № 3206-VI “Про засади запобігання і протидії корупції”. *Голос України* від 15.06.2011 - № 107.

30. Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР “Про захист від недобросовісної конкуренції”. *Голос України* від 02.07.1996.

31. Закон України від 11.01.2001 № 2210-III “Про захист економічної конкуренції”. *Голос України* від 27.02.2001 - № 37.

32. Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII “Про захист прав споживачів”. *Голос України* від 08.06.1991.

33. Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР “Про звернення громадян”. ВВРУ. 1996. №47. Ст.256.

34. Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. ВВРУ “Про місцеве самоврядування в Україні”. 1997.-№24.- Ст. 170.

35. Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV “Про місцеві державні адміністрації”. *Офіц. вісник України*. 1999. № 18. С. 190.

36. Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI “Про громадські об'єднання”. *Голос України* від 18.04.2012 № 70.

37. Закон України від 11.07.2001 № 2625-III “Про органи самоорганізації населення”. *Голос України* від 15.08.2001 - № 145.

38. Закон України від 18.10.2006 № 253-V “Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією”.

Урядовий кур'єр від 08.11.2006 - № 210.

39. Закон України від 18.10.2006 № 251-V “Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції”. *Урядовий кур'єр* від 08.11.2006 - № 210.

40. Закон України від 18.10.2006 № 252-V “Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією”. *Урядовий кур'єр* від 08.11.2006 - № 210.

41. Закон України від 16.03.2005 № 2476-IV “Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією”. *Голос України* від 06.04.2005 - № 62.

42. Закон України від 07.06.2001 № 2493-III “Про службу в органах місцевого самоврядування”. *Урядовий кур'єр* від 04.07.2001 № 116.

43. Закон України від 11.07.2002 № 93-IV “Про статус депутатів місцевих рад”. *Урядовий кур'єр* від 02.08.2002. - № 14.

44. Закон України від 21.09.2006 № 185-V “Про управління об'єктами державної власності”. *Урядовий кур'єр* від 18.10.2006 - № 195.

45. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2007. 504 с.

46. Конституція України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

47. Костенко В. Історико-правове дослідження розвитку корупційних дій у владі та суспільстві. *Віче*. 2012. № 10. С. 18-20.

48. Кравченко С., Пантелейчук І. Напрями формування антикорупційної культури українського суспільства. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. № 2. С. 5-12.

49. Кулагін Ю.І., Полурез В.І. Політологія. Практикум: навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 231 с.

50. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): моногр. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2008. 818 с.

51. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Лазар І.Г. Основи державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посіб. [для студ. ВНЗ]. К.: Дакор, 2007. 311 с.
52. Леонова А.О., Давидова В.П., Новачук О.О. Ефективність державного управління в контексті євроінтеграції України: навч.-метод. посіб. К.: Кондор, 2007. 390 с.
53. Леонов Я.В., Кайгородцева О.А. Публічне управління фізичною культурою і спортом в умовах децентралізації економіки України. Збірник наукових праць Харківської державної академії фізичної культури. Харків: ХДАФК, 2018. №5. С.49–52.
54. Леонов Я.В. Спортивна індустрія як фактор економічного розвитку регіону. Публічне управління XXI століття: форсайтінг успіху : Зб. тез XVI міжнар. наук. конгресу, 21.04.2016 р. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. С. 350–353.
55. Леонов Я.В. Стратегічний розвиток спортивної індустрії. *Review of transport economics and management*, Дніпровський національний університет залізничного транспорту ім. ак. В. Лазаряна, 2020. Вип. 4 (20). С. 15–20.
56. Міщишин В. Дискурс концепту бюрократія. Порівняльний огляд основних бюрократичних моделей. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. № 3. С. 29-36.
57. Мужикова Н.М., Пузирний В.Ф., Семиног Л.А. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: навч. посіб. Чернігів: Деснянська правда, 2007. 170 с.
58. Недюха М., Федорін М. Лобізм як соціально-політичний феномен: сутність і засоби впливу. *Віче*. 2010. № 4. С. 12-15.
59. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL : Антикорупційна політика (nazk.gov.ua)
60. Основи місцевого самоврядування / [авт. кол. за заг. ред. В.М. Олуйка]. Хмельницький: ЦППК, 2008. 730 с.
61. Пилипів В. Управлінські аспекти децентралізації в контексті

адміністративно-територіальної реформи в Україні. *Економіка України*. 2008. № 3. С. 12-19.

62. Письменний І. Закон необхідної різноманітності в публічному управлінні. Державне управління та місцеве самоврядування. Збірник наукових праць. 2010. Вип. 2 (5) / [Електронний ресурс] Режим доступу до документа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_2/10rivru.pdf.

63. Плющ Р.М., Ігнатенко О.С. Основи адміністрування в місцевому самоврядуванні в Україні. Херсон: Вид-во ВАТ "ХМД", 2005. 84 с.

64. Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні: монографія / Кресіна І.О., Матвієнко А.С., Оніщенко Н.М. та ін. / І.О. Кресіна (ред.). К., 2006. 303 с.

65. Політична економія: навч. посіб. / Г.І. Башнянін (ред.), Є.С. Шевчук (ред.). [5-те вид., стер.] Л. : Новий Світ-2000, 2007. 479 с.

66. Політична система України в умовах взаємодії громадянського суспільства і правової держави. Політична система: сучасні проблеми розвитку / [Скрипнюк О.В., Петришин О.В., Крупчан О.Д. та ін.] / О.В. Скрипнюк (ред.). К.; Т.: Підручники і посібники, 2008. 223 с.

67. Політологія: підруч. / Л.М. Димитрова [та ін.]; за ред.: Л.М. Димитрової, С.О. Кисельової. К.: Знання, 2009. 206 с.

68. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: моногр. О.: Оптимум, 2009. 299 с.

69. Публічна влада та управління: принципи і механізми реалізації: монографія / Центр дослідження проблем публічного адміністрування / Н.Р. Нижник (заг.ред.). Чернівці: Технодрук, 2008. 432 с.

70. Рачинська М. Генезис інституту лобіювання: державно-управлінські аспекти. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2011. № 2. С. 291-298.

71. Рачинський А., Пантелейчук І. Вітчизняна бюрократія та її роль у

процесах модернізації державного управління. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2010. № 3. С. 38-47.

72. Руденко О. Стратегія державного управління у сфері забезпечення суспільної стабільності. *Вісник Державної служби України*. 2012. № 4. С. 25-29.

73. Сенчук В. Місцеве самоврядування і демократична держава: діалектика взаємозв'язку і взаємної детермінації. *Юридична Україна*. 2009. № 6. С. 17-24.

74. Сибіга І. Лобізм як механізм впливу неурядових організацій на державні структури України. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2009. № 1. С. 197-206.

75. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підруч. Харків: Консум, 2009. 656 с.

76. Скрипник А., Вдовиченко А. Детермінанти корупції в Україні. *Економіка України*. 2009. № 4. С. 29-43.

77. Скрипник А. Освіта, індекс сприйняття корупції та мотиваційні моделі корупційної поведінки. *Економіка України*. 2010. № 2. С. 59-71.

78. Снітко Є.О., Завгородній Є.Є. Основи менеджменту та адміністрування: підруч. [для студ. ден. та заоч. форм навч. напряму підгот. "Менеджмент"]. Луганськ: ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2010. 279 с.

79. Соколовська А. Економічна функція держави та особливості її виконання в Україні. *Економіка України*. 2008. № 3. С. 20-33.

80. Соловйов В. Доброчесність як складова запобігання корупції в Україні. *Вісник Державної служби України*. 2012. № 4. С. 38-41.

81. Соловйов В. Корупція в державному управлінні як феномен глобалізованого світу. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2012. № 4. С. 29-37.

82. Соціальна політика: навч. посіб. / кол. авт. О.О. Беляєв, М.І. Диба, В.І. Кириленко та ін. К.: КНЕУ, 2005. 196 с.

83. Соціологія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Бакуменко

О.О., Березовський В.В., Васильєва І.Г. та ін. Х. : НТМТ, 2009. 176 с.

84. Соціологія: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / Безверха Г.І., Гончаренко Л.Г., Грищенко Н.І. К.: НАУ-друк, 2009. 116 с.

85. Тіньков А. Політична корупція в системі державного управління: українські реалії. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2010. № 1. С. 227-234.

86. Трощинський В., Петроє О. Розробка моделі оцінювання державної соціальної політики на регіональному рівні. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2009. № 1. С. 207-214.

87. Указ Президента України від 13.04.2011 № 465/2011 “Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів”. *Урядовий кур'єр* від 17.05.2011 - № 87.

88. Усаченко Л.М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями: монографія. Хмельницький, 2008. 343 с.

89. Федоренко В. Запровадження інституту лобіювання в Україні: законотворчі та державно-управлінські аспекти. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2010. № 1. С. 205-213.

90. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання. *Економіка України*. 2010. № 1. С. 4-18.

91. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання. *Економіка України*. 2010. № 2. С. 4-13.

92. Шаров Ю., Чикаренко І. Європейські стандарти публічного адміністрування: проекція на муніципальний рівень. *Державне управління та місцеве самоврядування: Збірник наукових праць*. 2010. Вип. 1 (4) [Електронний ресурс] Режим доступу до документа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_1/10syppmr.pdf

93. Шахматова Т. Питання реформування місцевих органів влади. *Право України*. 2007. №4. С. 22-25.

94. Якимчук С. Управлінські рішення в діяльності органів місцевого

самоврядування: зміст, особливості та сутність. *Вісник НАДУ при Президентіві України*. 2009. № 1. С. 153-159.

95. Яцков В. Деньги и власть: влияние на развитие общества и эффективность его управления. *Віче*. 2011. № 14. С. 30-32.

96. Adam, I., & Fazekas, M.: Are emerging technologies helping win the fight against corruption? A review of the state of evidence. *Information Economics and Policy*, 2021, 57, 100950.

97. Alam, K. M., Rahman, J. A., Tasnim, A., & Akther, A.: A blockchain-based land title management system for Bangladesh. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, 2022, 34(6), 3096-3110.

98. Amelia, L., & Hartanti, D.: Examining effectiveness of management control system within indonesian anti-corruption agency: a levers of control perspective. *Jurnal Ilmiah Manajemen, Ekonomi, & Akuntansi (MEA)*, 2023, 7(2), 821-845.

99. Androniceanu, A., Nica, E., Georgescu, I., & Sabie, O. M.: The influence of the ICT on the control of corruption in public administrations of the EU member states: a comparative analysis based on panel data. *Administratie si Management Public*, 2021, (37), 41-59.

100. Haberfeld, M. R., & Sheehan, D. (2013). *Match-Fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement, and Prevention Strategies*. Springer Science & Business Media.

101. International Partnership against Corruption in Sport. (2023). *Supporting the Fight Against Bribery in Sport*. URL: <https://www.ipacs.sport/news/supporting-the-fight-against-bribery-in-sport>

102. Kihl, L. A., Skinner, J., & Engelberg, T. (2017). *Corruption in Sport: Understanding the Complexity of Corruption*. *European Sport Management Quarterly*.

103. Leonov, Y., Fedirko, N., Bradul, O., Yunatskyi, M., & Koldovskyi, A. (2024). *Effectiveness of Mechanisms of Anti-Corruption Management in Modern*

Conditions. Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research. URL: AD ALTA: Journal Of Interdisciplinary Research (14/01-XXXIX.).

104. Leonov, Y. (2024). Strategic aspects of anti-corruption management in the sports industry: searching for effective mechanisms. Leonov, Ya.: Modern approach to sports industry management under uncertainty. Economic Herald of Donbass. 2020a, (62), 119–124.

105. Leonov, Ya.: World trends and Ukrainian practice of sports industry development under the crisis. Finances of Ukraine. 2020b, 12, 106–120.<https://futurity-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2//>

106. Lassou, P. J., Hopper, T., & Ntim, C.: How the colonial legacy frames state audit institutions in Benin that fail to curb corruption. Critical Perspectives on Accounting, 2021, 78, 102168.

107. 19. Lassou, P. J., Hopper, T., & Soobaroyen, T.: Financial controls to control corruption in an African country: Insider experts within an enabling environment. Financial accountability & management, 2021, 37(2), 107-123

108. OECD-IPACS. (2019). Mitigating Corruption Risks in the Procurement of Sporting Events.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua/> – Верховна Рада України
2. [. http://www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти Україн
4. 2. <http://www.president.gov.ua>
5. <http://uaror.org.ua>
6. <http://minregion.gov.ua>
7. <http://municipal.gov.ua>

Навчальне видання

Леонов Ярослав Володимирович

Бондар Анастасія Сергіївна

Аносова Олена Сергіївна

Публічне управління та адміністрування

Навчальний посібник

Харківська державна академія фізичної культури

вул. Клочківська, 99, Харків, 61058